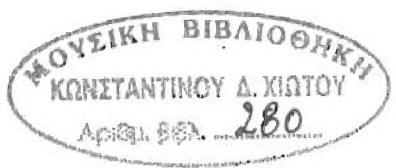

ΜΑΝΟΥΗΛ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ ΑΡΜΟΝΙΚΑ

ΒΙΒΛΙΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

α'. Προοίμιον	50
β'. Περὶ τῶν πεντεκαίδεκα χορδῶν τοῦ καλουμένου ἀμεταβόλου συστήματος καὶ τῶν ἐν τούτῳ θεωρουμένων τετραχόρδων	68
γ'. Περὶ τῶν δύο εἰδῶν τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τῆς φωνῆς	84
δ'. Περὶ φθόγγου	88
ε'. Περὶ διαστήματος	98
ζ'. Περὶ συστήματος	102
η'. Περὶ γένους	112
η'. Περὶ τόνου	116
θ'. Περὶ μεταβολῆς	120

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΜΑΙΟΥΧΑ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ

Βρυξελλών διεργατικός σύλλογος με έδρα την Βρυξέλλες για
μαϊούχα. Η γνωστή ονομασία είναι ΜΑΙΟΥΧΑ. Είναι επαγγελματικός
σύλλογος αριθμού περίπου 200 μερικών μαϊούχων που
οφείλει στην ιδέα της ομάδας να μείνει η προστασία από
την αγορά. Αλλά το σημερινό περιβάλλον είναι δύσκολο, θετικός
παραγάγεις, απόφοιτοι, καθώς αντανακλούνται πολλοί άνθρωποι
που ζουν στην Ελλάδα, Αποστολούνται πολλοί επαγγελματίες.
Σημειώνεται ότι η ομάδα γίνεται μαϊούχη, με
διάσημη γνωστότητα καθώς επιτρέπεται τον έλεγχο.
Η ομάδα αποτελείται από Μαϊούχους από Ελλάδα
και άλλες χώρες που έχουν πάσχει και
με βεβαίωση μαϊούχη προστασία.
Το σύλλογο από την ίδεα την έγινε πραγματικότητα
το 1981, με την έναρξη της λειτουργίας της ομάδας
την 13/2/1981 στην Αθήνα στην οδό Σταύρου 132
ο Μ. Σπανού, από την οποία προέρχεται το όνομα
μαϊούχη που δημιουργήθηκε από την ομάδα.
Την ίδεα της ομάδας την έγινε πραγματικότητα,
την οποία προστασία την έχει από την ομάδα μαϊούχων
την ομάδα με την οποία έχει αποτελέσει

Επίτηδευτος Τεραπονητής της Επιχείρησης οι Σύζυγοι από την
ομάδα μαϊούχων Αβε. Συδικάδη. 624.11.10.1998

F.D. X:

ΜΑΝΟΥΗΛ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ
ΑΡΜΟΝΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

W

359 Επειδή περ ὁ γρόνος καὶ τῇν ἀρμονικὴν ἐπιστήμην καὶ ταῦθ' οὗτω φύσει καὶ ἡγίην καὶ τιμίαν ὑπάρχουσαν δλίγου δεῖν, ὡς ἔστι κατανοεῖν ἐναργῶς, ἐκ μέσου πάντη πεποίηκε καὶ γὰρ οὐ καθ' ἐαυτὸν οὗτος μαχεσάμενος ἢν ταῖς τῶν φιλοπόνων ἀνδρῶν διαινοίαις. ἀλλ' ἄμφα καὶ τὴν λήθην ὡς οὕτων αὐταῖς δυσκαντίβλεπτον μεθ' ἐαυτοῦ ἐπήγετο σύμμαχον· ἐδοξεν ἡμῖν καίπερ δλιγομαχ- 5
10 θέσι τυγχάνουσιν ἔνδοξον εἶναι μεθ' ὑπομνηματικῶν ὅπλων, ὡς ἐφικτόν, εἰς ἐπικουρέαν αὐτῆς γωρῆσαι, συλλήπτορα ἐπικαλεσαμένοις εἰκότως εἰς τοῦτο τὸν ἄπειν μὲν τόδε τὸ δρώμενον ὀράτοις τέχναις ἀρμοσάμενον, πᾶσαν δὲ ψυχὴν ἀρμονίας λόγοις τελεώτατα τεχνησάμενον, καὶ ἄμφις ὡς οἶόν τε εἰς μνήμην αὐτὴν τῶν φιλοπόνων ἀνδρῶν ἀγαγεῖν, καὶ μᾶλλον, οὗτις ἔγχον δρῶμεν τὸ γρῆμα 10 αὐτῆς ὑπερθερμαζόντας μὲν καὶ ποθοῦντας, οὐδὲ δυναμένους μέντοι οὕτ' ἀφ' ἐαυτῶν τοῦθ' εὑρεῖν τε καὶ κτήσασθαι οὔτε παρ' άλλων διδαχθῆναι τὸ σύνολον,
20 καὶ μάλιστα παρ' ἐκείνων, οὗτις ἔξαιρέτως ἡ ἐπικρατοῦσα τῶν πολλῶν ἀγνοιαί οὐ μόνον γε συφούς ἐπὶ τῶν καθ' ἡμᾶς εἶναι διατρύλλει, ἀλλὰ καὶ τῶν πάλαι διωνομασμένων ἀνδρῶν πάνυ τοι πολλῷ κατὰ παράθεσιν ὑπερέχοντας, καὶ γὰρ 15 δέον ἡμῖν καὶ φύσει δίκαιον ἥγηται κατὰ τὸ ἐγγωροῦν ὡς εἰ βογθεῖν τοῖς καλοῖς. καὶ μάλιστα δι' ὧν αόσμος καὶ αὐθαρσις ταῖς τῶν σπουδαίων καὶ φιλοπόνων ||
360 ἀνδρῶν ψυχαῖς οἵδεν ἐγγίγνεσθαι καὶ ἀντιπλακαμάσθαι γεννακίως τῶν γρόνων καὶ καθάπαξ, ὡς ἐνδόν, μετὰ λόγου πρὸς αὐτὸν ἀντιπαρατάττεσθαι.
'Αγα' ἐπειδὴ περὶ ἀρμονικῆς εἰπεῖν προεθέμεθα ἀναγκαῖον μετὰ πάσης 20 σαφήνειας τε καὶ ἀκριβείας προεκθέσθαι ὅσα δὴ συντελεῖ πρὸς τὴν κατατομὴν τοῦ καλουμένου ἀρμονικοῦ κανόνος, ἐνῷ γε τὸ πᾶν τῆς εἰρημένης ἐπιστήμης, ὄπόσον τε καὶ ὄποιόν ἐστιν, ἐναργῶς κατοπτεύεται. ταῦτα καὶ γὰρ οὕτω προεκ- 10 πεθέντα οὐ μόνον ἀπαντανεῖται, ὃντας τοῖς φιλοπόνοις εὐχερεῖς γενήσεται εἰς κατάληψιν, ἀλλὰ καὶ διπερ πρότερον εἰρηγται. 25

Titulus: μανουὴλ βρυεννίου ἀρμονικῆς βιβλίον αὐτὸν Ρb ιμανουὴλον ... Mu; Maximi Briaenii de Armonicis & Musicis. Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου αὐτοῦ Μαξίμου [sic] τοῦ Βριανίου ἀρμονικὴ βιβλίον πρῶτον N. Μανουὴλ Βριανίου ἀρμονικὴ βιβλίον πρῶτον Mb (... Βριανίου ...) Pc; Vi his verbis add. μουσικὴ Πολεμαίου μετὰ καὶ τῆς ἔντησεως Βρυεννίου.; μανουὴλ τοῦ Βρυεννίου ἀρμονικῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰς τρία τὸ πρῶτον Va R. Μανουὴλ Βρυεννίου ἀρμονικῶν βιβλίον αὐτὸν Pa Mc Am Om Oa Li H (... τῶν ἀρμ ...) Lb; τημακ πρῶτον add. Am Om Oa H; Μανουὴλ Βρυεννίου μουσικῆς βιβλίον πρῶτον La (... περὶ μ ...) U; προσομειον post titulum scr. Mu Li, add. in mg. alia m. Mc. I ταῦθ' codd. ταῦθην Wallis | οὗτο] -τως Pb | φύσει] φύσιν N Om Mu || 2 τιμίαν al. m. in ras. Mb || 3 πάντη R Ma Mb Pc Mu Vi ss. N om. ceteri || 7 αὐτῆς] αὐτοῖς N | -καλεσαμένοις]

Τοίνυν μηδεὶς τῶν ἡδη θοξοσθόφων καθ' ἡμῶν κινησάτω γλῶτταν ἀπαιδευτὸν, εἴπερ ἂν τοῖς παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν περὶ ἀρμονικῆς πολλαχοῦ εἰρημένοις χρησαίμεθα. οὐ γὰρ τῶν εἰωθότων παρατρέπειν τε καὶ παραφράζειν περινενομένως τὰ καλῶς ὄλλοις καὶ σαφῶς εἰρημένα. ὑπὸ τοῦ δοκεῖν ίδια λέγειν ὑπάρχομεν, 20 ὃν ἄρα εἰκότως καὶ δεινήν τινα φιλοτιμίαν καταγινώσκειν προσήκει ὡς μὴ 5 πάντη κοινὰ τὰ λεγόμενα παραβιαζομένων ὑπάρχειν. πρᾶγμα τῷ ὅντι γε φανερὸν καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνωμολογημένον ἀνέκαθεν, ἀλλὰ τῶν ὅτι ὡς εἰπεῖν ἀδιεχεῖς εύχας ποιουμένων οὐ μόνον πάντας τὰ αὐτὰ λέγειν περὶ τῶν αὐτῶν, ἀλλὰ γε δὴ καὶ διὰ τῶν αὐτῶν, τοῦτο εὖ εἰδὼς αὐτός, καὶ ὁποῖος ἄρα καὶ εἴη, ὡς οὐ μόνον τὸν τῆς πολλῆς ἀμαθίας αὐτοῦ διαδρᾶντι δυνήσεται ἐλεγχον, ἀλλὰ καὶ εἰς 10 παράδειγμα ὑπὸ τῶν τὰ ὄρθια κρίνειν εἰδότων ἐν τοῖς γελοίοις ἔργοις τε καὶ 20 λόγοις τῶν ἀπαιδεύτων τεθῆσεται. τοῦτο δὲ ἄρα εἰ καὶ ἐπιχθές ἐστιν ἔφημεν, ἐπειδήπερ μοχθηροὶ τὸν τρόπον οὕτοι τυγχάνοντες, ἐπειδάνπερ ὅλως ἀτονήσειαν πρὸς κατάληψιν μαθήματός τινος, πάντι τρόπῳ σπουδάζουσιν ἐξουδενοῦν καὶ διαβάλλειν ἐκεῖνο τὸ μάθημα. ὡς ἀν δόξειαν τοῖς πολλοῖς ἐντεῦθεν καὶ 15 μάλιστα τοῖς ἐπίπαν καταφρονητικῶς περὶ τὰ μαθήματα ἔχουσι, μὴ δι' ἀνεπιτηδειότητα φύσεως αὐτοῦ στερηθῆναι, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶναι τὸ μάθημα σφαλερόν 40 τε καὶ ἄγριστον, καὶ διὰ τοῦτο πολυτρόπως ἐπείγονται, ὡς ἔνεστι, καθορᾶν καὶ τοὺς μετιόντας αὐτὸ ἐρήμην δι φασι καταδικάζειν καὶ ἀναίδην ἔσθ' διε παραλογίζεσθαι, προκομίζοντες εἰ τί που πάλαι σεσοφισμένον κατ' αὐτοῦ ὑπό τινος 20 κακοσχόλως τῶν ὁμοιοτρόπων αὐτοῖς λέλεκται.

'Αλλ' ἐπειδήπερ ἀπαντα ταῦτα ἐν χορδαῖς εἶτον φθέγγοις τοῦ τελείου τοῦ ἡρμοσμένου θεωρεῖται συστήματος, συαγκαῖον καὶ πάλιν εἰπεῖν πρότερον, πόσαι δὴ αὗται τὸν ἀριθμὸν εἰσὶ καὶ ποίας προσγορίας ἐκάστη αὐτῶν ἔτυχε. τούτου καὶ γάρ ἀληθῶς γενομένου καὶ δι περὶ αὐτῶν λόγος εύσύνοπτος ἐπιπολὺ 25 50 τοῖς φιλοπόνοις γενήσεται.

'Αλλ' ἐπειδὴ περὶ τῶν χορδῶν τοῦ τελείου τοῦ ἡρμοσμένου συστήματος μέλλομεν ἡδη τὸν λόγον ποιεῖσθαι, χρὴ πάλιν προειπεῖν ποῖον ἄρα γε σύστημα 361 κυρίως τοῦ ἡρμοσμένου προσαγορεύεται τέλειον· καὶ γάρ πολλὰ || συστήματα ἐν αὐτῷ ἐστιν, ἐξ ὃν τέλεια ἀττα προσαγορεύεται ὡς ἐν τοῖς κατὰ μέρος 30

[τεθέντα] τούτων . . . τεθέντων Va || I τοίνυν μηδεὶς] μηδεὶς τοίνυν R Ma Pc καὶ τοίνυν μηδεὶς Pb || 2 πρὸ ἡμῶν] προειρημένων Mb Vi προτέρων Mu || 4 δοκεῖν] δοκεῖ Oa Ob || 6 πάντῃ κοινὰ τὰ λεγόμενα R Ma Mb N Pc La Lb Mu Vi U κοινὸν ἀληθῶς τὸν Ἐρμῆν Va H Pa Oa Om Mc Pb Am Li in mg. N! | -βιαζόμενων] -μιαζ. Mc -βιβιζ. Om | τῷ ὅντι γε R Ma Om! N Pc γε om. Mb La Lb Mu Vi U οὗτα πως Va H Pa Oa Mc Pb Am Li || 7 ἀνωμολογημένον N || 9 εἰτ.] ξ H Oa Om Mc Am Li || 11 εἰδότων] -τῶς H || 12 ἔφημεν (cf. 000, 00)] ὡς ἔφημεν H Oa Om Mc Am Li Vi Mu ως ss. Va Mb ἔφημεν om. Mu. || 13 ἀτονήσειαν] ἀτονήσωσι H Oa Om Mc Pb Am Li || 16 μαθήματα] παθημ. Mc Li || 18 ἐπείγονται om. Oa Oc (W). || 19 ἀναίδην sic codd. pro ἀνέδην; non mutavi ||

εἰρήσεται. σύστημα τοίνυν ἐκεῖνό γε ἀπλῶς ὄνομάζεται πέλειον, ὁ περιέχει ἐν ἔχυτῃ ἀπασκν ἀρμονίαν, ταῦτὸ δ' εἰπεῖν ὅπαν εἴδος ἀρμονικόν. τοῦτο δὲ πάντως ἐστίν, οὗτος οἱ δύο ἄκροι φθόγγοι, ὃ τε δηλονότι βαρύτατος καὶ ὁ ὀξύτατος, πρός ἀλλήλους ἀντίφωνοί εἰσι κατὰ τὴν παρὰ τοῖς μουσικοῖς καλου-
το μένην διὰ πασῶν συμφωνίαν, ἡ θεωρεῖται ἐν λόγῳ τετραπλασίον, ὡς 5
ἄκριβῶς ἐν τοῖς ἔπειτα δειχθήσεται. συνίσταται δὲ τὸ τοιοῦτον σύστημα ἐκ
χορδῶν πεντεκαίδεκα, ὥνπερ αὐτίκα οὐ μόνον γε τὰ ὄνόματα λέξομεν, ἀλλὰ
καὶ δι' ᾧ τὴν αἰτίαν ἐκάστη αὐτῶν οὕτως ὠνόμασται. 'Αλλ' ἐπειδὴ συντόμως
εἰρήκαμεν, ποῖον τοῦ ἡρμοσμένου καλεῖται τέλειον σύστημα καὶ ἐκ πόσων
χορδῶν τοῦτο συνίσταται, ἀναγκαῖον εἰπεῖν καὶ τίς πρῶτος τῶν παλαιῶν τοῦτο 10
ἡρμόσατο καὶ διθεν ἐκεῖνος εἰλήφει τούτου τὰς ἀφορμάς· οὐ σμικρὸν γάρ καὶ
τοῦτο συντελέσει πρὸς τὴν τῶν ῥηθησομένων περὶ αὐτοῦ σαφήνειαν.

20 Χρὴ τοιγάροιν εἰδέναι. διτὶ δὲ ἐκ Σάμου Πυθαγόρας ήν, δις πρῶτος τοῦτο
ἡρμόσατο· οὗτος καὶ γάρ ἐν τοῖς ἀδύτοις τῶν κατ' Αἴγυπτον ἀνακτόρων τὴν τοῦ
Ὀρφέως ἀρχαιότεροπον ἐπάρχορδον λύραν εὑράμενος, ἦν Τέρπανδρος ἐκ 15
Λέσβου εἰς Αἴγυπτον ἀριστόμενος ἐν ἐκείνοις ὀνέθετο, ἐπειδὴν πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ
σόφους λερούτελεστὰς παραγένοιτο ὡς ἂν καὶ τὴν τῶν Αἰγυπτίων διδαχθείη
σοφίαν, καὶ τῇ κατατομῇ αὐτῆς ἄγαν προσεκτικῶς ἐπιστήσας τὸν νοῦν καὶ
καθ' οὓς λόγους αὕτη διήρητο εἰ καὶ τις ἀλλοις εὐστόχως κατειληφώς, ἐπει-
30 δὴπερ ἔντε τὸν ἀπὸ τῆς τετάρτης χορδῆς αὐτῆς φθόγγον πρὸς ἐκάτερον τῶν
ἀπὸ τῆς πρώτης τε καὶ ἐβθύμης δύο φθόγγων συμφωνοῦντα κατὰ τὴν παρὰ
τοῖς μουσικοῖς διὰ τεσσάρων καλουμένην συμφωνίαν, ἡ θεωρεῖται ἐν λόγῳ
ἐπιτρίφη, ὡς ἐν τοῖς ἔπειτα δειχθήσεται, αὐτοὺς δὲ πάλιν τοὺς ἀπὸ τῶν
ἄκρων χορδῶν αὐτῆς φθόγγους πρὸς ἀλλήλους διαφώνους ὑπάρχοντας· ὡς γάρ
ἐν τοῖς ὕστερον καὶ τοῦτο δειχθήσεται, τριῶν φθόγγων ἐξῆς ἀλλήλων κειμένων
40 εἰ διέσος πρὸς ἐκάτερον τῶν ἄκρων τὴν διὰ τεσσάρων ἔχει συμφωνίαν, ἐξ
ἀνάγκης καὶ οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους οὕτως ἀντίφωνοι οὔτε παράφωνοι οὔτε
σύμφωνοι οὕτως ἀπλῶς εἰπεῖν ἐμμελεῖς, ἀλλὰ διάφωνοι· τε καὶ ἐκμελεῖς ὅλως
φανήσονται· ούκ ἀπεικόνιστα πάντα τρόπον φιλοτέχνως ἄγαν ἐσπούδασε καὶ
τοὺς ἄκρους φθόγγους αὐτῆς οὐ μόνον πρὸς τὸν ἀφ' ἐκατέρου αὐτῶν τέταρτον 30
τε καὶ πέμπτον φθόγγον συμφώνους ποιήσασθαι, ἀλλ' ἔμμα καὶ σφᾶς αὐτοὺς
πρὸς ἀλλήλους· τὸ γάρ κυρίως ἡρμοσμένον οὐ μόνον γε τὸν μέσον αὐτοῦ φθόγγον
50 ὁφεῖται ἔγειν πρὸς τοὺς ἄκρους σύμφωνον, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης καὶ τοὺς ἄκρους
αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους.

R Ma Mb N Pc || 2 ἀπαν . . . 3 ἄκροι mg al. m. Va (ἄκροι in ras.) || 3 δὲ om. R Ma N Pc
Am La ss. Mc || 4 καλουμένην ex? al. m. Pc || 11 ἐκεῖνος] κάκεῖνος Pb | εἰδήσει]
-λήρθεις Οα Oc -ληρέε H(?) Pb Li || 12 σαφήνειαν] σαφάνειαν Mc Li || 13 γετὴ . . . 14 ἡρμο-
σατο] Ιστέον τοίνυν διτὶ Πυθ. δὲ ἐκ Σ. πρῶτος τοῦτο Pb | mg. Πυθαγόρας U ||
15 mg. 'Ορφευς U | εὐράμενος corr. ex? R εὐρούμενος H συράμενος Οα Ob | ἐκ Λέσβου]
δὲ Α. Mb Mu Vi U | mg. Τέρπανδρος U || 16 ἐπειδὴν πρὸς τοὺς] ἐπ. τοὺς πρὸς τῆς
(τῆς ss.) N || 19 διήρητο] -ται Pa | ἀλλοις] σύνως Ma Pc || 20 αὐτῆς] αὐτῶν Om | τῶν]
τὸν Οα τῶν ex τὸν Va τῆς Am || 23 ἐν τοῖς] καὶ ἐν τοῖς Οα Oc || 25 spatium circa 5

W

Καὶ ἐπειδὴ περ οὐχ οἶόν τε ἦν αὐτῷ τοῦτό ποτ' ἄλλως ἐργάσασθαι, εἰ μὴ καὶ
 362 ὅγδοην ἐν αὐτῇ παρ- || ενθείη χορδὴν καὶ ἀνθ' ἐπταχόρδου κατασκευάσαι
 ὑπάρχορδον - τοὺς γὰρ τῆς κατατομῆς αὐτῆς λόγους ὡς ἄγαν θαυμαστῶς καὶ
 ὑπό τινος θείας ἐπιστήμης πρός ἀλλήλους ἡρμοσμένους δητας ἀμετακινήτους
 καθόλου διασώζειν ἥπειγετο - τοῦτο δὴ πάνυ σοφῶς καὶ θεωρητικῶς ἀληθῶς ο
 ἀπειργάσατο.

'Αλλ' ἐπειδὴ περ ἀναγκαῖον εἰδέναι καὶ ποῦ τῆς τοιαύτης λύρας οὕτος τὴν
 ὕπην' αὐτοῦ παρεντεθεῖσαν ὅγδοην χορδὴν παρενέθηκε, τοῦτο δ' οὐκ ἀν ποτε
 10 κατάδηλον γένηται τοῖς μηδὲ ἀκριβῶς εἰδόσιν ἐκάστης χορδῆς τῆς ἀρχιοτρόπου
 ἐπταχόρδου λύρας καὶ τάξιν καὶ ὅνομα, ἀναγκαῖον βραχέα ἄττα καὶ περὶ 10
 αὐτῶν διεξελθεῖν ἡγησάμεθα πρότερον.

'Ο 'Ἐρμῆς, οὗ θρύλλος ἦν πάλαι πολὺς ἐν τοῖς "Ελλησι, πρῶτος τὴν εἰρημένην
 ἀρχιοτρόπον ἐπταχόρδον λύραν εὗρε καὶ ἐκ δυοῖν τετραχόρδων ὄμοίων κατὰ
 σχῆμα δέξυτέρου τε καὶ βαρυτέρου ἡρμόσατο κατὰ μίμησιν τῶν σφαιρῶν τῶν
 20 ἐπταχόρδου λύρας καὶ τάξιν καὶ ὅνομα, ἀναγκαῖον βραχέα ἄττα καὶ περὶ 20
 αὐτῶν διεξελθεῖν ἡγησάμεθα πρότερον. οἱ οὐκλοῦνται πλανώμενοι διὰ τὸ ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀντολὰς τις
 ἐναντίως τῷ πάντι ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν, καὶ ἔτι τῶν νοερῶν ἐξ αὐτῶν ἐξηγου-
 μένων τίχων, δι' ὧν, ὡς ἀρχαῖος τις διέρρει λόγος, παναρμόνιόν τι καὶ θεῖον
 μέλος συνεξυφίλεται, οὗ πάντες ἀκούειν οὐ δύνανται, ἀλλὰ μόνοι ἔκεινοι,
 δοσοι γε δὴ τὰς τῆς ψυχῆς νοερᾶς ἀκοὰς δι' ἀκριν εὐζωτῶν ἐκάθηραν· οἱ γὰρ τῷ
 δοσὶ γενεσιονργοὶ τῶν θείων σωμάτων, ὡς φασιν, τίκτοι ἐπικήροις ἀκοαῖς 20
 οὐδαμῶς ἀκουστοὶ καθεστήκασιν.

30 Οἱ γὰρ πρὸ 'Ἐρμοῦ τὴν ἀπλουστέραν καὶ μονότροπον ἀρμονίαν μετήσαν·
 αὕτη δὲ τετράχορδος ἦν κατὰ μίμησιν τῆς τῶν σποιχείων τοῦ παντὸς τετρακτύος
 καὶ τῆς τούτων εἰς ἀλητὴν καθαρμογῆς, ἔνθεν τοι καὶ διὰ τεσσάρων εἰκότως
 ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὠνομάζετο καὶ τρόπος ἀρμονικός. ἔκεινοι καὶ γὰρ ποιοῦντες 25
 τετράχορδον σύστημα ἔχον τοὺς ἀκρούς φθόγγους αὐτοῦ συμφωνοῦντας
 ἀλλήλοις κατὰ τὴν διὰ τεσσάρων συμφωνίαν, τίκτες ἐν ἐπιτρίῳ λόγῳ θεωρεῖται,
 ὡς εἰρηται, τὴν μὲν πρώτην αὐτοῦ χορδὴν καὶ ποιητικὴν τοῦ βαρυτάτου
 40 φθόγγου αὐτοῦ ὑπάτην ἐκάλουν· τὴν δὲ τετάρτην καὶ ποιητικὴν ὄμοίως τοῦ
 δέξιατον φθόγγον αὐτοῦ νήτην τῶν δὲ λοιπῶν δύο καὶ μέσων τὴν μὲν δευτέραν 30 ^{μητρία}
 ← καὶ ποιητικὴν τοῦ βαρυτέρου φθόγγου αὐτοῦ παρυπάτην· τὴν δὲ τρίτην καὶ
 ποιητικὴν ὄμοίως τοῦ δέξιατον φθόγγον αὐτοῦ παρανήτην, δι' ἃς ἐν τοῖς ἐξηγη-

Mu Vi | τοῦτό γε La Lb Vi U || 2 ἀνθ'] ἀρ' Mu | -σκευάσει R H Pa Mb Oa Om
 Mc Pb Am Li Vi -άσῃ Va Ma N Pc -ασοι Lb Mu -ασοι ex -ασει U -άσῃ La || 3 θαυμα-
 στῶς] -μαστικῶς Oa Oc || 5 ἥπειγετο Ἡ ἥπειγετο N ἥπειγετο Pc || 7 τῆς om.
 N || 8 παρεντεθεῖσαν] -τῆθεισαν N | ὅγδοην χορδὴν aliquae ss. et del. N || 12 ὁ 'Ἐρμῆς[
 ὁ δ' 'Ἐρμῆς Mb ὁ 'Ἐρ al. m. ex? N ὁ om. Va | in mg. 'Ἐρμῆς U || 13 ὄμοίων] ὄμοιοιν Pb |
 κατὰ σχῆμα] κατασχῆμα Va Oa Mc Am Li || 16 νοερῶν] νοερῶν Va | ξε αὐτῶν om. U |

W

αἰτίας εἰσόμενα. ἀλλὰ τὸν μὲν πρῶτον καὶ βαρύτατον αὐτοῦ φθόγγον ἀνάλογον
ἔλεγον εἶναι τῇ γῇ. τὸν δὲ τέταρτον καὶ ὀξύτατον τῷ πυρὶ, τὸν δὲ δεύτερον καὶ
βαρύτερον τῷ θερμότερον, τὸν δὲ τρίτον καὶ ὀξύτερον τῷ ἀέρι διὰ λόγους τοιούσδε·
50 καὶ γὰρ ὥσπερ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὰ μὲν δύο ἐστὶ βαρέα, δύο κοῦφα, καὶ
τῶν μὲν βαρέων θατέρου θατέρον βαρύτερον, τῶν δὲ κοῦφων ὄμοιώς θατέρου 5
θάτερον κουφότερον. οὕτω δὴ καὶ τῶν τεττάρων φθόγγων τοῦ παρ' αὐτοῖς
εἰρημένου τετραχόρδου συστήματος οἱ μὲν δύο βαρεῖς ήσαν, οἱ δὲ δύο ὀξεῖς,
363 51 καὶ τῶν μὲν βαρέων, ἢ θατέρος θατέρος, τῶν δὲ ὀξεῶν ὄμοιώς
θάτερος θατέρου ὀξύτερος. καὶ πάλιν ὥσπερ τὰ τέτταρα στοιχεῖα, ἄλλως καὶ
ἄλλως ὑπὸ ἀλλήλων ἀλλοίοις μενα καὶ ἐν κράσει καὶ πάθει γιγνόμενα διάφορα 10
εἴδη τῶν ὅντων ἀποτελεῖ. ἐπειδὴν δηλονότι ήταν ἀλλοίωσις αὐτῶν καὶ τὸ πάθος
κατὰ φυσικοὺς λόγους γίγνοιτο, οὕτω δὴ καὶ οἱ τέτταρες φθόγγοι τοῦ
τοιούτου συστήματος, ἄλλως καὶ ἄλλως ὑπὸ ἀλλήλων ἀλλοίοις μενοι καὶ οἷον
10 ἐν κράσει καὶ πάθει γιγνόμενοι διάφορα εἴδη, τοῦ μέλους ἀποτελοῦσιν, ἐπει-
δάντερ ὄμοιώς ήταν ἀλλοίωσις αὐτῶν καὶ τὸ πάθος κατὰ λόγους ἀρμονικούς 15
γίγνοιτο. καὶ πάλιν ὥσπερ ἐν τοῖς τέτταρσι στοιχείοις τρία νοεῖται διαστήματα,
ἐν οἷς καὶ ἀλλοίωσεις καὶ τὰ πάθη τῶν φυσικῶν εἰδῶν γίγνονται, οὕτω δὴ καὶ
ἐν τοῖς τέτταρσι φθόγγοις τρία θεωρεῖται διαστήματα, ἐν οἷς καὶ ἀλλοίωσεις
καὶ τὰ πάθη τῶν μουσικῶν εἰδῶν γίγνεται.

νήπη

ὅ δέξυτας φθόγγος

πῦρ

τόνος

παρανήπη

ὅ δέξυτερος φθόγγος

ἀήρ

τόνος

παρυπάτη

ὅ βαρύτερος φθόγγος

ὕδωρ

λεῖμμα

ὑπάτη

ὅ βαρύτατος φθόγγος

γῆ

α)

"Οθεν οὔτος τὴν μὲν πρώτην καὶ βαρύφθογγον αὐτῆς γιορδήν, ἣν ὑπάτην 20
20 ἐκάλεσε διὰ τὸ ὕπατον τὸ πρῶτον παρὰ τοῖς παλαιοῖς καλεῖσθαι, τῇ τῇς Σελήνης
σφαιρᾷ τὸν ἀπεικότως παρείκασεν, ἐπειδήπερ καὶ ὁ ἀπ' αὐτῆς φθόγγος τῶν ἀπὸ
τῶν ἄλλων πλανωμένων βαρύτατος· τὴν δὲ ἔβδομην καὶ ὀξύφθογγον, ἣν
πάλιν νήπην ἐκάλεσε διὰ τὸ νέκτον τὸ ἐστήτον παρὰ τοῖς παλαιοῖς καλεῖσθαι
τῇ τοῦ Κρόνου, ἐπειδήπερ καὶ ὁ ἀπ' αὐτοῦ φθόγγος τῶν ἀπὸ τῶν ἄλλων ὀξύτατος· 25
τὴν δὲ τετάρτην καὶ τῇ μὲν ὑπάτῃς ὀξύφθογγοςτέραν, τῇ δὲ νήπης βαρυφθόγγο-
μέν] μὲν τὸν Oa Oc || 2 τὸν pr.] τὸν ex τῇ Va U τῇ Mb Mu Vi | τέταρτον] -τον ex -την
Va -τῇ Mb Mu Vi | δὲ ali. om. N | τὸν δὲ δεύτερον] τῇ δὲ δ-τν Mb Mu Vi ||
3 βαρύτερον] -τεραν Mb Mu Vi | τὸν δὲ τρίτον] τῇ δὲ τρίτην Mb Mu Vi | ὀξύτερον]
-τεραν Mb Mu Vi || 5 θατέρου θατέρον ord. inv. Va | τῶν ali.] τῷ Li | θατέρου θατέρον:
ord. inv. Ma || 6 τεττάρτων] τεττ... Oa -ττ- supra -σσ- scr. N | οὔτω... 18 γιγνονται bis, sed
semel delevit N; in parte non deleta scr. 12 φύσιν προ φυσικούς, in parte deleta ὑπὸ ἀλλήλων
om. || 8 ὄμοιώς om. Mb Mu Vi || 10 ὑπὸ ἀλλήλων: v. supra ad 6 sqq. | πάθει] πάθη N |
διάφορα] διάφορα (sort. e διαφθ.?) N || 12 φυσικούς] φύσιν N (v. supra) | τέτταρες] -τοι

W

30 τέραν, ἦν ἀπὸ τῆς τάξεως μέσην ὡνδμασε - μεσαιτάτη καὶ γὰρ αὔτη τῆς τοιαύτης λύρας ἐστί - τῇ τοῦ Ἡλίου, ἐπειδή περ καὶ ὁ ἀπὸ αὐτοῦ φθόγγος τοῦ μὲν ἀπὸ τῆς Σελήνης φθόγγοις δέξυτερος, τοῦ δὲ ἀπὸ τοῦ Κρόνου βαρύτερος· τὴν δὲ δευτέραν καὶ δέξυφθογγοτέραν τῆς ὑπάτης, ἦν καὶ παρυπάτην προσηγόρευε διὰ τὸ ἔξης 5 τοῦ ἀπὸ τῆς Σελήνης δέξυτερος· τὴν δὲ ἔκτην καὶ βαρυφθογγοτέραν τῆς νήτης, ἦν παρανήτην προσηγόρευε διὰ τὸ δέκατην νήτην κεῖσθαι, τῇ τοῦ Δίος, ἐπειδή περ 364 καὶ ὁ ἀπὸ αὐτοῦ φθόγγος τοῦ ἀπὸ Κρόνου βαρύτερος· τὴν δὲ || τρίτην καὶ τῆς

Kelvui	ἢ	νήτη	
Σεν	21	παρανήτη	
Δέρη	σ	παραμέση	
Αγειρίσι	Θ	μέση	
Αγρυπίσιη	Ω	ὑπερπαρυπάτη καὶ λιχανδεῖς	
Ερημή	Ψ	παρυπάτη	
Εγείρη	(ὑπάτη	

μὲν μέσης βαρυφθογγοτέραν, τῆς δὲ παρυπάτης δέξυφθογγοτέραν, ἦν καὶ ὑπερπαρυπάτην ἐκάλεσε διὰ τὸ ἔξης ὑπὲρ τὴν παρυπάτην κεῖσθαι, τῇ τῆς Ἀφροδίτης, ἐπειδή περ καὶ ὁ ἀπὸ αὐτῆς φθόγγος τοῦ μὲν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου βαρύτερος, τοῦ δὲ ἀπὸ τοῦ Ἐρμοῦ δέξυτερος· ἡ τοιαύτη δὲ χορδὴ καὶ λιχανδεῖς καλεῖται, δι' ἦν αἰτίαν μετ' ὀλίγον εἰσόμεθα· τὴν δὲ πέμπτην καὶ τῆς μὲν μέσης δέξυφθογγοτέραν, τῆς δὲ παρανήτης βαρυφθογγοτέραν, ἦν καὶ παραμέστην ἐκάλεσε διὰ τὸ παρακείσθαι τῇ μέσῃ, τῇ τοῦ Ἀρεος, ἐπειδή περ ὁ ἀπὸ αὐτοῦ 15 φθόγγος τοῦ μὲν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου δέξυτερος, τοῦ δὲ τοῦ Δίος βαρύτερος. Ετι δὲ πολαιά τις ἦν δόξα, ὡς οἱ πλάνητες διὰ τοῦ αἰθερίου ἀναχύματος διηνεκῶσι καὶ ἀστάτως κινούμενοι ἐναρμονίους ἤχους ἀποτελοῦσι, καὶ ὁ ἐκ Γεράστης Νικόμαχος ἐν τῷ ἐγγειριδίῳ τῆς ἀρμονικῆς ἀριθμήλως τοῦτο παρίστησι· λέγει γὰρ οὗτος ταυτὶ κατὰ λέξιν ἐκεῖ· "τὰ μὲν οὖν ὄνδματα τῶν φθόγγων ἀπὸ τῶν αὐτῶν 20 οὐρανὸν ἰόντων ἐπτὰ ἀστέρων καὶ τὴν γῆν περιπολεύοντων πιθανὸν ὡνομάσθαι· πάντα γὰρ τὰ ῥοιζούμενά φασι σώματα καθ' ὑπείκοντός τινος καὶ ῥᾶστα κυματινομένου ψόφους ἀναγκήσιως ποιεῖν μεγέθει τε καὶ τάχει καὶ φωνῆς τόπῳ παρηλλαγμένους ἀλλήλων ἦτοι παρὰ τοὺς ἔαυτῶν ὅγκους ἢ παρὰ τὰς ἰδίας ταγματικὰς ἢ παρὰ τὰς ἐποχάς, ἐν αἷς ἡ ἐκάστου ῥύμη συντελεῖται, εὐκυμαν- 25

ἐπει ... δέξυτος mg. Pc || 1 ἀπὸ R Va Ma Mb N Pc La Lb Mu Vi U ὑπὸ H Pa Oa Om Mc Pb Am Li | καὶ γὰρ] καὶ γὰρ καὶ Pa Pb || 2 τοῦ ss. al. m. N || 3 φθόγγου om. H Pa Om Oa Mc Pb Am Li | κρόνου] θρόνου, in mg. Κρόνου Oa || 9 ὑπερπαρυπάτην] ὑπερπάτην Om || 11 αὐτῆς] αὐτοῦ R Ma Mb N Pc La Lb Vi U || 13 ὀλίγον] ὀλίγου N || 14 τῆς ... -γοτέρων om. Ma Mb N Pc Lb Vi U | καὶ om. N || 15 τῇ, ali. ss. N | "Ἀρεος] "Ἀρεως Am La Lb Mu U || 17 οἱ om. H || in mg. Νικόμαχος Γεράσσενος U || 18 Γεράστης] -ράσσης R Va Ma N Pc La Lb U || 22 φασι] φησι Va Mc N Li Vi φᾶ La | καθ' ὑπείκ-

τοτέρας ή τούνχαντίον δυσπαλεῖς ὑπαρχούσας. αἱ δὲ τρεῖς αὗται διαφοραὶ
30 τραχῶς ὄρῶνται περὶ τοὺς πλάνητας μεγέθει τε καὶ τάχει καὶ τόπῳ διεστῶταις
ἀλλήλων καὶ διὰ τοῦ αἰθερίου ἀναγύματος διηγειῶς καὶ ἀστάτως ῥοιζουμένους.
ἔνθεν γάρ καὶ τοῦ ἀστήρ-ὸνόματος τέτευχεν ἐκαστος οἶνον στάσεως ἐστερημένος
καὶ ὅτι θέων, πατέρας ἁ καὶ θεόδες καὶ αἰθήρ ὡνοματοπεποίηται.”

‘Αγαλλία’ δὲ μὲν ‘Ἐρμῆς τοιαῦτα ὄνόματα ἔθετο ταῖς τῶν δύο συνημμένων τετρα-
χόρδων συστημάτων χορδαῖς, ἐξ ὧν τὴν εἰρημένην ἀρχαιότροπον ἐπτάχορδον
λύραν ἡμιόστατον· ὃν τὸ μὲν γητῶν τὸ δεξύτερον, τὸ δὲ ὑπάτων τὸ βαρύτερον
365 προστηγόρευσεν. || ὁ δὲ Ὁρφεὺς τὴν ἐπιστήμην τῆς τοιαύτης λύρας παρ’ Ἐρμοῦ
διδάχθεὶς οὐδὲν εἰς αὐτὴν φιλοπονίας ἔργον καὶ μνήμης ἀξεῖον ἐπεδείξατο, ἀλλ’ 10
ἥν εἰς τέλος μελοποιῶν ταῖς ἐν αὐτῇ θεωρουμέναις κατὰ γένος μεταβολαῖς
ἀγαπῶν· καὶ ἔμεινεν ἂν δύον τὸ κατ’ αὐτόν. ὡς ἔστιν ὑπονοεῖν, ἡ ἀρχαιότροπος
ἐπτάχορδος λύρα εἰσέπι νῦν μονοειδῆς, εἰ μὴ δὲ Πυθαγόρας καὶ ἐπ’ αὐτῇ,
καθάπερ καὶ ἐπ’ Ἀγαλλίας πολλοῖς, προείλετο ἔργα τῆς ἑαυτοῦ φιλοπονίας τε καὶ
10 φιλοσοφίας ἐπιδείξασθαι ἀξεῖα καὶ τὸ ἐλλεῖπον παρενθεῖναι εἰς εἰδικὴν τοῦ 15
κατ’ ἀντίθετον διὰ παρόντων συστήματος τελείοτητα.

Οὗτος γάρ διὰ τὸν προκαταιλεγμένον λόγον παρενέθηκεν δγδούν τινα
φθόγγον μεταξὺ μέσης τε καὶ παραμέσης ἐνάψυχος τε καὶ ἀποστήσας ἀπὸ μὲν
τῆς μέσης ὅλου τόνου, ἀπὸ δὲ τῆς παραμέσης ἡμιτόνιου ἡ μᾶλλον εἰπεῖν
λεῖμμα· ὥστε τὴν μὲν πρότερον ἐν τῇ ἀρχαιότροπῳ ἐπτάχορδῳ λύρᾳ παραμέσην 20
20 οὖσαν τρίτην ἀπὸ νήπης καλεῖσθαι τε καὶ οὐδὲν ἡπτον κεῖσθαι, τὴν δὲ παρε-
τεθεῖσαν τετάρτην μὲν ἀπὸ νήπης εἶναι. συμφωνεῖν δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν διὰ
τεσσάρων <συμφωνίαν> ἡνπερ καὶ ἡ ἐξ ἀρχῆς μέση πρὸς τὴν νήπην εἶχεν. ἀλλὰ
τοῦθ’ οὗτος ἀρα πεποίηκεν, ὡς ἂν ἡ ἀρχαιότροπος ἐπτάχορδος λύρα διὰ τῆς
παρεντεθείσης ὑπ’ αὐτοῦ δγδόης χορδῆς ὀκτάχορδος γενομένη οὐ μόνον ἔχῃ 25
τὸν ἀπὸ τῆς νήπης αὐτῆς φθόγγον πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς μέσης καὶ ἔπι τὸν ἀπὸ τῆς
ὑπ’ αὐτοῦ παρεντεθείσης δγδόης χορδῆς μεταξὺ μέσης τε καὶ παραμέσης καὶ
30 παραμέσης γε κληρθείσης πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς ὑπάτης κατὰ τὴν διὰ πέντε συμφω-
νοῦντα συμφωνίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς μέσης πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς ὑπάτης καὶ

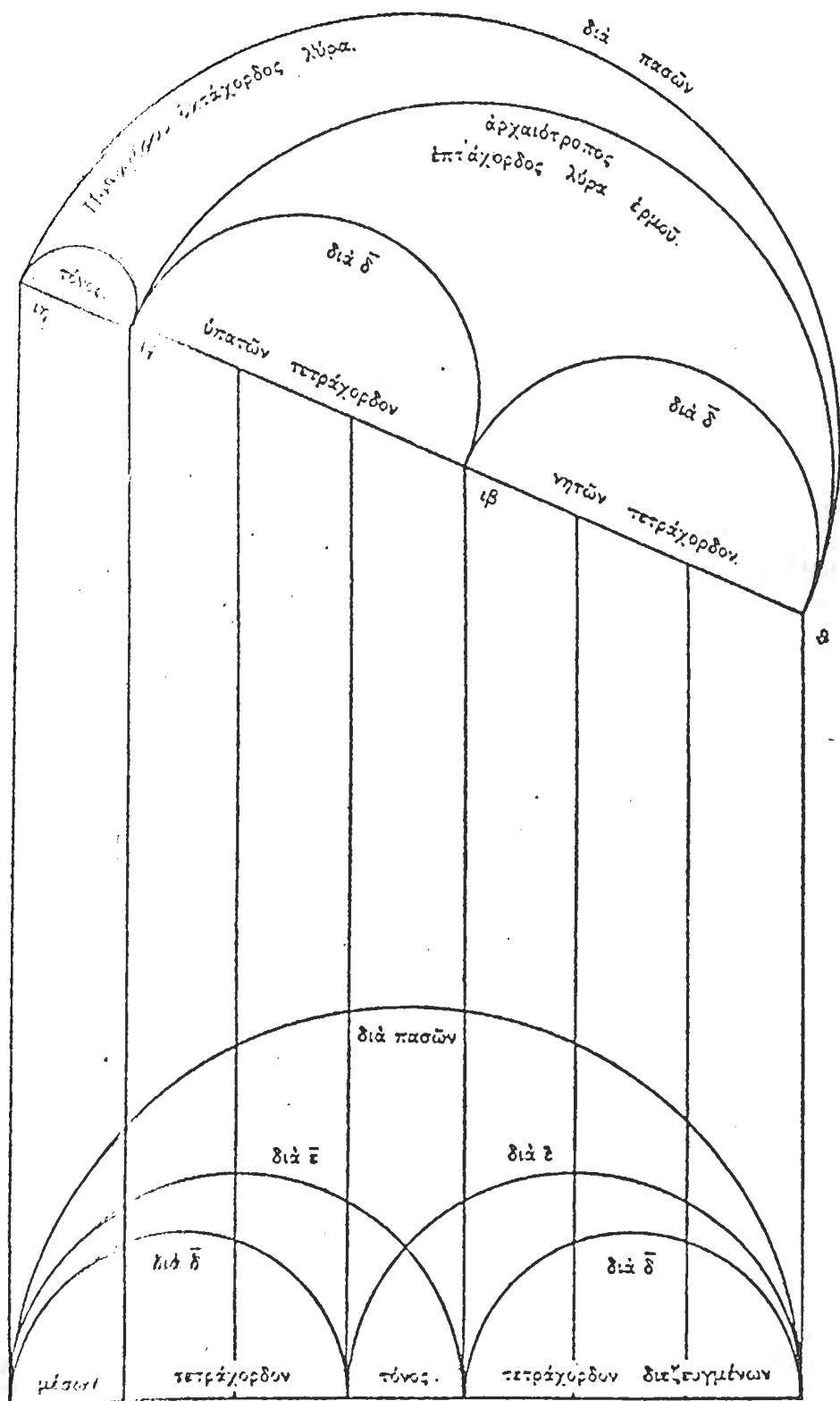
Am Li ἐν -ραις Pa || 1 δυσπαλεῖς Mb Mu Vi πα ss. Mb || 4 in mg. πόθεν ἀστήρ
καὶ θεός καὶ αἰθήρ U || 5 -ποίηται] -το R Ma Pc (La?) || 8 τὸ pr. om. Mb || 9 τῆς om.
H | Ἐρμοῦ] ἐμοῦ Oa (cf. 362, 29 U) || 10 ἔργον ex -γου? R || 13 καὶ ἐπ’ αὐτῇ] καὶ ὁ ἐπ’
αὐτῇ Oa || 15 -ειδεικὴν] ιδεικὴν R Ma Oa || 18 φθόγγον] λόγον (ss. φθόγγον) Mb Vi λόγον,
sed in mg. al. m. φθόγγον Mu | τε om. Mb Mu, etiam Nicom. | τε alt. om. Nicom. ||
19 ἡ... λεῖμμα om. Nicom. || 20 πρότερον Ma Pc -ραν cett. et Nicom., per compendium
scr. R | ἀρχαιότρ. om. Nicom. || 21 τρίτην] τρ. εἴτι Nicom. | post νήπης add. εἰναὶ N |
-τε] δὲ La || 22 -τεθεῖσαν] τεθ. τε Mb. | ἀπὸ ν.: ἀπὸ τῆς ν. Nicom. | εἰναὶ] ὑπάρχειν

ἔτι τὸν ἀπὸ τῆς νήτης πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς παραμέσης κατὰ τὴν διὰ τεσσάρων, καὶ πρὸς τούτους τὸν ἀπὸ τῆς νήτης πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς ὑπάτης ἀντίφωνον κατὰ τὴν διὰ πασῶν. Εἰ γὰρ ὁ ἀπὸ τῆς νήτης πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς παραμέσης κατὰ τὴν διὰ τεσσάρων συμφωνεῖ συμφωνίαν, ὁ δὲ ἀπὸ τῆς παραμέσης πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς ὑπάτης κατὰ τὴν διὰ πέντε, εἴς ἀνάγκης ἄρα καὶ ὁ τῆς νήτης πρὸς τὸν 5 ἀπὸ τῆς ὑπάτης κατὰ τὴν διὰ πασῶν συμφωνήσει συμφωνίαν. ἀλλ' οὕτω μὲν ὁ Πυθαγόρας καταρχὰς διὰ τὸν προκατειλεγμένον λόγον μεταξὺ τῶν δύο χορδῶν τῆς εἰρημένης τοῦ Ὁρφέως ἀρχαιοτρόπου ἐπταχόρδου λύρας, τῆς μέσης τε καὶ παραμέσης, τὴν δύδοντα χορδὴν παρενέθηκεν εἰς εἰδικὴν τοῦ κατ' ἀντίφωνον διὰ πασῶν συστήματος τελειότητα, τὰ πρότερον συνημμένα διαστήσας 10 ἀπ' ἀλλήλων αὐτῆς δύο τετράχορδα.

"Γιστερὸν δ' αὖ, ὀπηγίκα καὶ τῆς νοερᾶς ἀρμονίας ἀκούειν ἡδύνατο, ὡς ὁ τῆς ιστορίας ἀναδιδάσκει λόγος, οὐ μόνον τὰ τετράχορδα αὐτῆς ἀδιάζευκτα. ὡς τὸ 366 πρότερον εἴασε, τὴν δύδοντα χορδὴν ἔξωθεν ὑπὸ || τὴν ὑπάτην θέμενος ὥστε πρὸς αὐτὴν τοικὸν ἐπέγειν διάστημα, ἢν προσλαμβανομένην ὡνόμασε δι' 15 ᾧ αἰτίαν μετ' ὀλίγον εἰσόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἐτέραν λύραν δικτύχορδον καθάπαξ ἀνάλογον αὐτῇ συνῆψε πρὸς τὸ βαρύτερον εἰς συμπλήρωσιν δηλαδὴ τῆς τοῦ Λ/κατ' ἀντίφωνον δις διὰ πασῶν συστήματος τελειότητος· καὶ γὰρ οὐδὲν ἀρμονίας εἶδος καθέστηκεν, διπερ οὐχ ὑπὸ τοιούτου συστήματος περιέχεται, ὡς ἐν τοῖς 10 ἔπειτα μετὰ πάσης ἀκριβείας δειχθήσεται. 20

'Αλλ' ὁ μὲν τῆς ιστορίας λόγος ὡς σαφηνείας πλείστης φροντίζων οὕτως ἐν ὑστέρῳ τὸν Πυθαγόραν τὴν ἐν δργάνῳ αἰσθητὴν ἀρμονίαν συντάξαι διέξε- 367 εισιν. ὡς δ' ἔγωγε οἷμαι πάνυ τ' ἀληθοῦς στοχαζόμενος, τὴν || μὲν παρεντε- διζεῖσαν οὗτος ὑπὸ αὐτοῦ δύδοντα χορδὴν μεταξὺ ὡς εἰρηται τῆς τε μέσης καὶ παραμέσης τῆς ἀρχαιοτρόπου ἐπταχόρδου λύρας καὶ παραμέσην κληθεῖσαν 25 ὡς πρότερον ἀμετακίνητον εἴασε, τοῖς δὲ δι' αὐτῆς διαζευχθεῖσι δύο τετρα- χόρδοις ἐπερχόμενοι δύο δύμοια αὐτοῖς κατὰ σχῆμα συνῆψε τετράχορδα, ἀλλὰ τῷ μὲν ὀξυτέρῳ ὀξύτερον, δικαίῳ ὑπερβολαίων ἐκάλεσε, τῷ δὲ βαρυτέρῳ βαρύτερον, 10 δικαίῳ ὑπάτων προσηγόρευσε, συνεωρχώς ὡς ἀμφὶ ἐντεῦθεν καὶ τοὺς τῆς καταπομῆς λόγους τῆς ἀρχαιοτρόπου ἐπταχόρδου λύρας οἷον τε ἀμετακίνητους 30 τριφεῖν καὶ τὸ τοῦ ἡρμοσμένου συμπληροῦν τέλειον σύστημα. εἰ γὰρ μὴ οὕτω πάντως πεποίηκεν, οὐκ ἄν ποτ' οἷμαι τὸ βαρύτερον τετράχορδον τῆς ὀξυτέρας ὀκταχόρδου λύρας ἤτοι τοῦ κατ' ἀντίφωνον διὰ πασῶν ὀξυτέρου συστήματος νηῶν ἐκαλεῖτο ὡς πρότερον, οὐδ' ἢ ὑπάτη αὐτοῦ παραμέση, οὐδ' ἢ παρυπάτη

παραμέσης] παρα- ss. Mb Mu Vi | τὴν ss La || 3 τῆς pr. om. Mb || 5 κατὰ ... 6 ὑπάτης al. m. mg. Pc || 5 ὁ om. H || 9 τε . . . -μέσης bis scr., semel del. Pc || 12 νοερᾶς] νεαρᾶς Oa || 13 ἀδιάζευκτα]-ζευκτος H ἀδιέζευκτα Mb Vi || 15 διάστημα] δια in ras. Va || 16 εἰσόμεθα] εἰσαγόμεθα Om || 23 δ' ἔγωγε οἷμαι R Ma Mb Pc La Lb Mu Vi U δέγωμαι Va! H Pa Oa Om Mc N! Pb Am Li | πάνυ bis R. | παρεντεθεῖσαν] προτεθ- Mb Mu Vi | οὗτος] -τως Pc || 24 τε om. Mb Mu Vi || 25 καὶ ss. N | παραμέσην] -μέσης Oa | κληθεῖσαν] κλειθ- La U ἐλθοῦσαν Mb Mu Vi || 26 δὲ om. N || 27 δύο ὄμοια] ὄμ. δύο Oa || 28 μὲν om. Mb || 29 τοὺς τῆς κατα- λόγους] τῆς om. Oa Om τῆς καταπομῆς τοὺς λόγους Mb Mu

τρίτη οὐδ' ἡ παρανήση ὁμοίως παρανήση καὶ ἡ νήση νήση ἀλλ' οὐδ'^{ἄν} τὸ
20 δεύτερον πάλιν τῆς βαρυτέρας δικταχόρδου λύρας ἥποι τοῦ κατ' ἀντίφωνον διὰ
πασῶν βαρυτέροις συστήματος μέσων προσηγορεύετο οὐδ' ἡ λιγανὸς αὐτοῦ
λιγανὸς οὐδ' ἡ παραπάτη παραπάτη οὐδὲ ἡ ὑπάτη ὑπάτη, ἀλλ' ἐπέροις ἀν ἐκα-
λοῦντο ὄνόμασιν, ἐπεὶ δ' οὕτως εἰκότως γε ἅρχ οὐδὲ τὰ ὄνόματα αὔτῶν ἐν τῇ 5
συνθέσει τῶν δύο δικταχόρδων λυρῶν ἥποι τῶν κατ' ἀντίφωνον δύο διὰ πασῶν
συστημάτων ἐνήλακται κατά τι ἡ μετωνόμασται.

'Αναγκαῖον δὲ εἰδέναι, ὡς ἐπειδὴ ἀντιπεπονθότως τὰ τῶν χορδῶν μήκη πρὸς
30 τοὺς ἔξ αὐτῶν φθόγγους ἔχουσιν, ὡς ἡ ἐνάργεια αὐτὴ ἀριθμήσεως τοῦτο παρίσ-
τησι, διὰ τοῦτο εἰκότως τοῖς μὲν βραδυκινήτοις τῶν πλανωμένων αἱ μείζους 10
χορδαὶ ἀποδίδονται, τοῖς δὲ ταχυκινήτοις τοῦμπαλιν αἱ ἐλάττους.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑ ΧΟΓΔΩΝ ΤΟΥ ΑΝΕ ΤΑΒΟΛΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΦΕΩΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΕΤΡΑΧΟΡΔΩΝ.

'Ἐπεὶ δὲ φανερὸν ἥδη γεγένηται, τίς πρῶτος τὸ τοῦ ἡρμοσμένου τέλειον
40 συνεστήσατο σύστημα καὶ διὰ ἐκ δυοῖν δικταχόρδων λυρῶν τὸ τοιοῦτον συνίστα-
ται σύστημα, ταῦτὸ δ' εἰπεῖν ἐκ πεντεκαίδεκα χορδῶν, ἀναγκαῖον εἰπεῖν
ἔφεξῆς καὶ τὰ τῶν θεωρουμένων τετραχόρδων ἐν ταῖς εἰρημένχις δύο λύραις 15
ἐνόματα καὶ δι' ὃν ἀμα λόγον ἔκαστον αὐτῶν οὕτως ὄνόμασται· ἔτι δ' οὐ μόνον
καὶ ἐκάστης χορδῆς αὐτῶν ἔνομα, ἀλλα καὶ δι' ᾧν ἀμα αἰτίαν οὕτω γε προση-
γόρευται. οὐ συικρόν γάρ καὶ τοῦτο συντελέσει, ὡς οἷμαι, πρὸς τὴν τῶν λεχ-
θησομένων περὶ τοῦ ἡρμοσμένου σαφήνειαν.
50 Χρὴ τοίνυν εἰδέναι, διὰ τῶν μὲν δύο τετραχόρδων τῆς δεύτερας λύρας, ταῦτὸ 20

om. Oa | τὸ om. Oa || 3 μέσων] μέσων Mb Mu Vi || 4 ἄν om. H Pa Oa Om Mc Pb
Am Li || 5 οὕτως] οὕτως Mb Pb? Vi οὕτως ἔγει Mu | εἰκότως γε ἅρχ] ἅρχ εἰκότως Mb Vi
γε om. Mb Mu Vi || 6 τῶν alt.] τοῦ Mb Vi τῶν ex τοῦ Li || 7 post μετωνόμασται spatium
intermisserunt R Va Ma | ἀναγκαῖον] ἀλλ' ἀναγκ. Mb Mu Vi ἀναγκαῖον δὲ H Pa Oa
Om Mc Pb Am Li (La?) || 8 ἀντιπεπονθέως] ἔντι- om. La || 9 ἔξ αὐτῶν] ἔξ ἐτέρου Mb
δεύτερου Mu Vi | ἐνάργεια] ἐνέργ- H Pa Oa Om Mc N! Pcl! Pb Am Li | τοῦτο] αὐτῆς
Mu αὐτὸ Vi || 11 ταχυκινήτους] ταχυκινήτοις, sed al. m. ss. ταχυκινήτοις Oa | ἐλάττους]

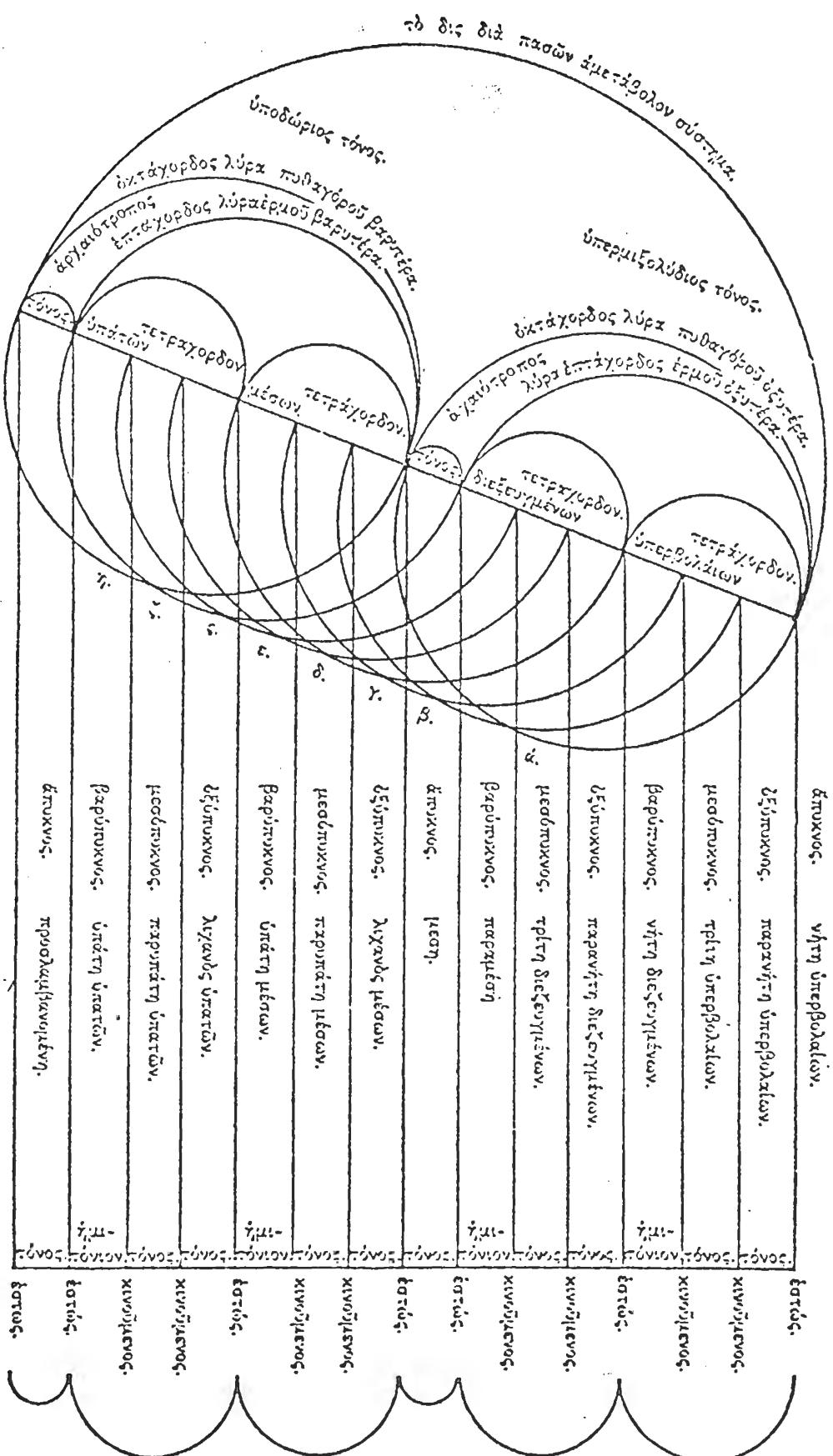
δ' εἰπεῖν τοῦ οὐκέτι ἀντίφωνον διὰ πασῶν δξύτερου συστήματος τὸ μὲν δξύτερον
368 καλεῖται ὑπερβολαίων· τοῦτο δέ ἐστι τὸ περιε- || ἐγόμενον ὑπό τε τῆς νήτης
τῶν ὑπερβολαίων καὶ τῆς νήτης τῶν διεξευγμάτων· ὑπερβολαίων δέ τοῦτο
κέντηται διότι πως πέρας ἐν τῇ νήτῃ αὐτοῦ ποιησαμένη τῇ τῆς ἀνθρωπίνης
φωνῆς δύναμις ἵσταται· τὸ δέ βαρύτερον, διεξευγμάτων· τοῦτο δέ ἐστι τὸ 5
περιεχόμενον ὑπό τε τῆς νήτης τῶν διεξευγμάτων καὶ τῆς παραμέσης διε-
ξευγμάτων δὲ τοῦτο καλεῖται, δίοτι ἐφ' ἔτερα μέρη καὶ οὐκ ἐξ ἴσου τοῖς πρὸ-
10 αὐτοῦ κεῖται συστήμασιν. τῶν δὲ δύο πάλιν τετραγόρδων τῆς βαρυτέρας λύρας,
ταύτῳ δὲ πάλιν εἰπεῖν τοῦ οὐκέτι ἀντίφωνον διὰ πασῶν βαρυτέρου συστήματος τὸ
μὲν δξύτερον καλεῖται [ὑπερβολὴ] μέσων· τοῦτο δέ ἐστι τὸ περιεχόμενον ὑπό 10
τε τῆς μέσης καὶ τῆς ὑπάτης τῶν μέσων· μέσων δὲ τοῦτο κέντηται, διότι
μεταξὺ φωναρεῖται τοῦ τε συνημμάτων καὶ τοῦ ὑπάτων ἐν τῷ οὔτω πως καλου-
μένῳ μεταβολαικῷ τε καὶ συνημμάτῳ συστήματι. περὶ οὗ ἐν ὑστέροις διὰ
βραχίων διαληχύρματα· τὸ δέ βαρύτερον ὑπάτων· τοῦτο δέ ἐστι τὸ περιεχό-
μενον ὑπό τε τῆς ὑπάτης τῶν μέσων καὶ τῆς ὑπάτης τῶν ὑπάτων· τοῦτο δὲ 15
ὑπάτων προστριγόρευται, διότι πρῶτον πάντων τῶν ὑπολοίπων τετραγόρδων ἐν
τῷ τελείῳ συστήματί ἐστι καὶ βαρύτατον.

Τῶν δὲ γορδῶν πάλιν τοῦ εἰρημένου πεντεκαιδεκαγόρδου τελείου συστήματος
ἡ μὲν πρώτη καὶ βαρυτάτη προσλαμβανομένη καλεῖται· ἡ δὲ δευτέρη ὑπάτη
ὑπάτων ἡ δὲ τρίτη παρυπάτη ὑπάτων· ἡ δὲ τετάρτη ὑπερπαρυπάτη καὶ λιγανός 20
30 ὑπάτων διάτονος. γρωματική, ἐναρμόνιος· ἡ δὲ πέμπτη ὑπάτη μέσων· ἡ δὲ
ἕκτη παρυπάτη μέσων· ἡ δὲ ἑβδόμη λιγανὸς μέσων διάτονος, γρωματική,
ἐναρμόνιος· ἡ δὲ ὄγδόη μέση· ἡ δὲ ἐννάτη παραμέση· ἡ δὲ δεκάτη τρίτη διε-
ξευγμάτων· ἡ δὲ ἐνδεκάτη παρανήτη διεξευγμάτων διάτονος, γρωματική,
ἐναρμόνιος· ἡ δὲ δωδεκάτη νήτη διεξευγμάτων· ἡ δὲ τρισκαιδεκάτη τρίτη 25
ὑπερβολαίων· ἡ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη παρανήτη ὑπερβολαίων διάτονος,
γρωματική, ἐναρμόνιος· ἡ δὲ πεντεκαιδεκάτη νήτη ὑπερβολαίων.

40 'Αλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐκάστης γορδῆς ὅνομα τοῦ διειλημμένου συστήματος
ἡδη εἰπομένη, ἀναγκαῖον ἔξῆς εἰπεῖν καὶ δι' ᾧν αἰτίαν ἐκάστη αὐτῶν τοιούτου
ὄνόματος ἔτυχε. καὶ γάρ οὐ σμικρὸν καὶ τοῦτο συντελέσει καθάπερ ἡμῖν 30
ὑπεληπτοι πρὸς τὴν τῆς ὁρμονικῆς ἐπιστήμης κατάληψιν. ἐπεὶ τοῖνυν ἀπαν
δραγκινὰ ἐναρμόνιον μέλος ὑπὸ φωνῆς ἀνθρωπίνης οἰκονομεῖσθαι πέφυκεν,
ἡ δὲ τοιαύτη φωνὴ οὔτε ἐπὶ τὸ δξύτερον ἐπ' ἄπειρον δι' ἐμμελείας καὶ ἐνῳδῶς
προγραφεῖν δύναται οὔτε μὴν πάλιν ἐπὶ τὸ βαρύτερον, ἀλλ' ἐφ' ἐκάτερα μέχρι
370 τινός—καὶ γάρ ἐπὶ μὲν τὸ δξύ || τερον αὕτη προεργομένη, εἰς κοκκυσμούς τινας 35

(al. m?) N || 4 ποιησαμένη ἡ] -μενοι τῇ Mb -μένη ἡ Oa N -μενον ἡ coni. Wall. ||
5 διεξευγμάτων] -μένων ex -μένον Pa -μένον H Om | τοῦτο ... 6 διεξευγμάτων mg Va ||
7 ἔτερα] ἐκάτερα Mb La Lb || 8 συστήμασι] διαστήμασι H Pa Oa Om Mc Pb Am Li ||
9 δὲ πάλιν εἰπεῖν] δ' εἰπεῖν, sed πάλιν ss. al. m. Mb || 10 μέσων] ὑπὸ τῶν μέσων N ὑπατῶν
μέσων cett., sed ὑπάτων del. Va, exp. Wallis | τοῦτο ... μέσων om. Mb || 11 τῆς μέσης καὶ
ss. N | μέσων alt.] μέσον N || 12 ante συνημμ. et ante ὑπατῶν ss. τῶν Va (cf. *infra* 76,
16). || 13 δια- ss. Mb || 14 δὲ pr. al. m. postea inseruit N || 20 παρυπάτη bis Mb ||
24 διάτονος ... 25 -μένων in mg. Va || 28 καὶ] δὲ H Oa Om Pc! Li La | ἐκάστη] ἐκάστη

MANUEL BRYENNIUS

καὶ ἡγέτεις. ἐπὶ δὲ τὸ βαρύτερον εἰς βυχανισμούς καὶ θυγάτις ἐμπίπουσα καταπάνεται· ὃς οὐδαμῶς δηλονότι περαίτέρω ἐφ' ἑκάτερα δι' ἐμμελείας ἀριθμοῦσα· συγένουσα, ὡν ἄρα γε ψόφων οὐδεὶς καθ' ὅπερι δειπνος πρὸς πλοκὴν ἐναρμονίου μέλους καθέστηκεν — ὁ τὴν ἀρμονικὴν ἐπιστήμην τεγμάτων Πυθαγόρας, ὃς εἰρηται, τὸν ἐφ' ἑκάτερα τόπον αὐτῆς, μέχρις οὗ τοῦτο, δι' ἐμμελείας καὶ 5 ἐνωβίδις ἐπὶ τε τὸ δεξύτερον καὶ τὸ βαρύτερον προχωρεῖ δύνατο. πείρᾳ καὶ λόγῳ κατανοήσας τὸν μὲν ἐπὶ τὸ δεξύτερον νήπιον ὑπερβολαῖςιν ἐκάλεσεν ἀπὸ τοῦ νέατον ὃς εἰρηται τὸ ἔσχατον· καὶ γὰρ μέχρι τοῦδε τοῦ τόπου δι' ἐμμελείας τοῦ φωνῆς ἐπιτεινομένη ἵσταται· τὸν δὲ ἐπὶ τὸ βαρύτερον προσλαμβάνομένην. διότι οὐ μόνον ὁ ἀπὸ αὐτῆς φθεγγός βαρύτατος ὡν πρῶτος εἰς ἐμμέλειαν παραλαμβάνεσθαι 10 δύναται, ἀλλὰ καὶ μέχρι τοῦδε τοῦ τόπου ὄμοιώς τοῦ φωνῆς δι' ἐμμελείας καὶ 15 ἐνωβίδις ἐπὶ τὸ βαρύτερον ἀνιεμένη παύεται· τοῦτο διαλογίσασθαι. προσλαμβάνομένη, αὐτῆς καλεῖται. διότι τῶν δύομαζομένων τετραχόρδων οὐδεὶς κοινωνεῖ, ἀλλ' ἔξωθεν προσλαμβάνεται διὰ τὴν ἐπὶ μέσην συμφωνίαν. τοινὶ δὲ ἐπέγουσα λόγον πρὸς τὴν ὑπάτην τῶν ὑπάτων, ὃν ἔχει τοῦ μέσης πρὸς τὴν παραχμέσην τὴν δὲ 20 δευτέρων ὑπάτην ὑπάτων ἀλλ' ὑπάτην μὲν διότι πρώτη, ἐστὶ τοῦ πρώτου καὶ βαρυτάτου τετραχόρδου τοῦ τελείου τοῦ ἡρμοσμένου συστήματος, ὑπάτων δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀλλων παρυπάτων τῶν δευτέρων τετραχόρδων· καὶ γὰρ 25 ὁ σπερ παντὸς τετραχόρδου τοῦ πρώτη καὶ βαρυτάτη, αὐτοῦ χορδὴ, ὑπάτη, καλεῖται — τὸ γὰρ πρῶτον, ὃς πολλάκις εἰρηται, ὑπατον παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἕγομάζεται — 30 οὕτω δὲ, καὶ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ χορδὴ τὸ δεξύτερον τεταγμένη παρυπάτη, καλεῖται τὴν δὲ τετάρτην ὑπερπαρυπάτην καὶ λιγανὸν διάτονον, χρωματικὴν, ἐναρμόνιον· ἀλλ' ὑπερπαρυπάτην μὲν ὃς δευτέρων τῆς παρυπάτης, λιγανὸν δὲ καθ' ὄμωνυμίαν τοῦ πλήρετον τοῦ δικτύου ἐν ταῖς εἰς δύο τομαῖς τοῦ διὰ τεσσάρων συστήματος· τοῦτο γε μάλλον δοκεῖ. λιγανὸς αὕτη καλεῖται διὰ τὴν ὄμοιότητα τῆς διαστάσεως τοῦ εἰρημένου δικτύου. τοῦ οὗτος ἐναργῶς 35 διέσταται τοῦ ἀντίγειρος· καὶ γὰρ ὁ σπερ τοῦ πλήρετον τοῦ λιγανοῦ διάστασις μείζων τῶν ἀλλων ἐστὶ διαστάσεων, τοῦ οἵ τοῦ δικτύου ποιούσης διάστασις.

·εγομένη H Oa Om | κοκκυσμούς] κοκκυσμ. Mb κοκκυσμ. N || 1 καὶ ἡγέτεις om. La || 3 ἰσχύουσα om. La | ψόφων] ψήφων H Oa Om Mc Am Li ψόφον N — ex -τ-, vel v.v. Pa | ἐν- ss. Mb || 4 πυθαγ. ὃς εἰρηται] ὃς εἰρηται π. Mb || 6 ἐπι] ἐπει N | δύνατο codd. τὸ δυνατό Wallis (ex Oa?) || 7 τὸν] τὴν R Ma Mb || 8 γάρ om. Mb || 9 τὸν] τοῦ (in mg. τὸν Bodl.) Om | τὸν] τὸν R Va Ma N Pc La || 11 ἀλλὰ καὶ R Va Ma Mb N Pc La Lb καὶ om. codd. || 12 βαρύτερον] βαρύτατον N | post παύεται spatiū circa 5 litt. Va | τοῦ om. Ma, add. al. m. N || 13 καλεῖται] κέκληται Mb || 14 ἐπὶ μέσην ali.] τοῦ τὸν μ. R || 16 ὑπάτην] ὑπάτη Mb | πρώτη R Va Ma Mb N Pc La Lb om. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li ὑπάτη scr.

371 ἀλλήλων διίστανται. *«Οὗτος ή ἀπὸ τῆς νήτης τῆς λιχανοῦ»* καὶ || πάλιν ὁσπερ ὁ λιχανὸς πρὸς τὰς διαφόρους ἐνεργείας τῆς χειρὸς ποτὲ μὲν μεῖζον διάστημα διίσταται τοῦ ἀντίχειρος, ποτὲ δὲ ἔλαττον. οὕτω δὴ δρα καὶ ἡ τρίτη παντὸς τετραχόρδου χορδὴ κατὰ τὰ διάφορα γένη τῆς μελῳδίας ποτὲ μὲν μεῖζον διάστημα τῆς νήτης διίσταται, ὅταν καὶ βαρυτέραν δηλονότι ἔχῃ τὴν τάσιν, ποτὲ δὲ ἔλαττον, ὅταν καὶ ὀξυτέραν· διάτονον δὲ καὶ γρωματικὴν καὶ ἐναρμόνιον πρὸς τὴν τῶν διαφόρων γενῶν διαίρεσιν· καὶ γὰρ αὕτη ἄλλο μὲν 10 διάστημα ἐπέγει κατὰ τὸ διάτονον γένος τοῦ ἡρμοσμένου, ἄλλο δὲ κατὰ τὸ χρωματικὸν καὶ ἔτερον κατὰ τὸ ἐναρμόνιον. ἀλλ’ εἰδέναι χρὴ ὡς ἡ χορδὴ αὕτη ἡ ὑπερπαρυπάτη καὶ λιχανὸς καλουμένη γενικῶς παρανήτη καλεῖται· καὶ γὰρ 15 ὁσπερ παντὸς τετραχόρδου καθ’ αὐτὸν θεωρουμένου ἡ τετάρτη καὶ ὀξυτάτη χορδὴ νήτη προσκαγορεύεται, οὕτω δὴ καὶ ἡ τρίτη αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸ βαρύτερον τεταγμένη εἰκότως παρανήτη καλεῖται· τὴν δὲ πέμπτην ὑπάτην μέσων· 20 ἀλλ’ ὑπάτην μὲν ὡς πρώτην καὶ αὔτην οὕσαν τετραχόρδου, μέσων δὲ διότι τὸ τετράχορδον αὐτό οὕπερ αὕτη ὑπάτη ἐστί μέσον δύο τετραχόρδων κατὰ συναφὴν τέτακται, τοῦ τε ὑπάτων καὶ τοῦ συνημμένων, ὡς εἴρηται· ὃν τὸ μὲν ὑπάτων βαρύτερον αὐτοῦ ἐστι, τὸ δὲ συνημμένων ὀξύτερον. ὡς ἐν τοῖς ἔξις δῆλον καὶ τοῦτο γενήσεται. εἰ δέ τις ἐνταῦθα τῶν ἄγαν φιλοπόνων γενόμενος ἀπορήσειε, διὰ ποίαν αἰτίαν ἡ χορδὴ αὕτη κοινὴ δύο τετραχόρδων ὑπάρχουσα τοῦ τε τῶν ὑπάτων καὶ τῶν μέσων, οὐ μᾶλλον νήτη τοῦ ὑπάτη τοῦ μέσων, ἀλλ’ ὑπάτη τοῦ μέσων 25 30 ἐκλήθη, ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσομεν λέγοντες, ὡς εἰ μὲν καθ’ ἔχυτὸ τὸ τῶν ὑπάτων ἐθεωρεῖτο τετράχορδον, ἀναμφιρίστως ἡ τετάρτη καὶ ὀξυτάτη αὐτοῦ χορδὴ νήτη ἢν ἐκαλεῖτο· ἐπεὶ δὲ οὐ καθ’ ἔχυτὸ θεωρεῖται, ἀλλὰ κατὰ συναφὴν τοῦ εἰρημένου τετραχόρδου τῶν μέσων, ὅπερ εἰ καὶ ὀξύτερον αὐτοῦ ἐστιν, ἀλλ’ δικαὶος ἔτι τῶν βαρυτέρων ἔχεται τάσεων—καὶ γὰρ ἀμφότερα ταῦτα τῆς 25 βαρυτέρας λύρας ἕποι τοῦ κατ’ ἀντίφωνον διὰ πασῶν βαρυτέρου συστήματός ἐστι, τὸ δὲ ὄνομα ἡ ὑπάτη ταῖς βαρυτέραις τῶν τάσεων ἀπονενέμηται, καθάπερ 40 45 καὶ ἡ νήτη ταῖς ὀξυτέραις— διὰ τοῦτο εἰκότως οὐ νήτη ὑπάτων, ἀλλ’ ὑπάτη μέσων αὕτη ἐκλήθη· τὴν δὲ ἐκτηνὴν παρυπάτην μέσων ἀλλὰ παρυπάτην μὲν δι’ ἣν εἰρήκαμεν αἰτίαν καὶ ἐπὶ τῆς παρυπάτης τῶν ὑπάτων, μέσων δὲ πρὸς 50 ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀλλῶν παρυπατῶν τῶν τε ὀξυτέρων καὶ βαρυτέρων τετραχόρδων· τὴν δὲ ἐβδόμην ὑπερπαρυπάτην καὶ λιχανὸν μέσων διάτονον, γρωματικὴν, ἐναρμόνιον· ἀλλὰ λιχανὸν μὲν δι’ ἣς προειρήκαμεν αἰτίας καὶ ἐπὶ τῆς 55 τρίτης τοῦ τῶν ὑπάτων τετραχόρδου, μέσων δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀλλῶν λιχανῶν, διάτονον δὲ καὶ γρωματικὴν καὶ ἐναρμόνιον δι’ ἣς πάλιν προείπομεν 35

I οὗτος ... λιχανοῦ: haec verba, quorum brevitas magis locutioni britannicae quam byzantinae convenit, supplavit Wall., sed τοῦ non constanter scr. pro τῆς (cf. v. 2 et 74, 31); malim supplere ... διάστασις μείζων τῶν ἄλλων ἐστὶ διαστάσεων, ἣς αἱ ὑπόλοιποι χορδαὶ ἀπὸ ἄλλήλων διίστανται. || 2 ὁ H (et Wallis) ἡ cert. || 3 μεῖζον] μείζων Mb La | δὲ ἔλαττον scr. H Oa Om N | ἄρτι om. Mb N || 4 τρίτη] τρ. ξέρει N | καττά] καὶ Mb | τὰ ss. Pe om. Pb | γένη] μέρη Mb || 5 διάσταται om. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li | δι - ss. N | ἔχει] έχει Mb N La || 6 τάσιν R Va Ma Mb N Pe La Lb σύστασιν H Pa Oa Om Mc Pb Am Li | δὲ ἔλ. N || 11 αὔτὸν] ἔχυτὸ N | θεωρουμένου] -μενον N || 13 post καλεῖται spatium c. 11 litt. Va | ὑπάτην ... 14 πρώτην mg. inf. Mc || 14 καὶ αὔτην om. Pa || 15 ὑπάτη om. Oa (et Wallis!) | αὔτὸν ... κατὰ in τῷ οὐτε " "

372 αἰτίας καὶ ἐπὶ τῆς λιχανοῦ τῶν ὑπάτων· || τὴν δὲ ὄγδόην μέσην· εἰ δέ τις πάλιν κἀνταῦθα τῶν ἄγαν φιλοπόνων γενόμενος ἀπορήσειε, διὰ ποίαν αἰτίαν ἡ πετάρη αὕτη καὶ δξυτάτη, χορδὴ τοῦ τῶν μέσων τετραχόρδου οὐ νήτη μέσων, ἀλλὰ μέσην καλεῖται, καὶ πάλιν ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσομεν λέγοντες, ὅτι εἰ μὲν καθ' ἔαυτὸν μέσην τοῦ τοιοῦτον τεπράχορδον, 5 νήτη ἀν πάντως μέσων αὕτη ἐκαλεῖτο· ἐπεὶ δὲ πρὸς τὴν βαρυτέραν χορδὴν 10 τοῦ διαζευκτικοῦ καλουμένου τόνου καταλήγει τὴν συνάπτουσαν πρὸς ἀλλήλας τὰς δύο ὄκταχόρδους λύρας, ὡς προείρηται, ταῦτα δ' εἰπεῖν τὰ δύο κατ' ἀντίφωνον διὰ πασῶν συστήματά, ἀπερ ἀληθῶς συμπληροῦ τὸ τέλειον τοῦ ἡρμοσμένου σύστημα, ἡ μεσαιτάτη τῶν χορδῶν ἀπασῶν τοῦ τοιοῦτον 15 συστήματος τέτακται, διὰ τοῦτο οὐκ ἀπεικότως μέσην καλεῖται ἀπὸ τῆς πάξεως ἡ μᾶλλον, ὡς ἐμοὶ γε δοκεῖ, διὰ τοῦτο μέσην αὕτη καλεῖται, διότι ὕστερη ἡ προσλαμβανομένη τὸν πρῶτον καὶ βαρύτατον καὶ ἐσχατον μελωδητὸν 20 τῆς φωνῆς τόπον ἐπέχει καὶ ἡ νήτη τῶν ὑπερβολαίων ὁμοίως πάλιν τὸν δξύτατον, οὗτω δὴ καὶ αὕτη τὸν μέσον τῆς φωνῆς τόπον ἐπέχει· καὶ γάρ διν λόγον ἔχει ἡ 15 νήτη τῶν ὑπερβολαίων πρὸς αὐτήν, τὸν αὐτὸν τοῦτον ἀρχα καὶ αὕτη πρὸς τὴν προσλαμβανομένην ἔχει, ὡς ἐν τοῖς ἐπειτα δειχθήσεται· ἡ δὲ κοινὸς ὅρος τῶν δύο ὄκταχόρδων λυρῶν ἐστιν ἥτοι τῶν κατ' ἀντίφωνον δύο διὰ πασῶν συστήματων· καὶ γάρ τέλος μὲν αὕτη τῆς βαρυτέρας λύρας ἐστίν, ἀρχὴ δὲ τῆς δξυτέρας· 25 ἡ δὲ μία οὖσα τῆς μὲν βαρυτέρας λύρας φθόγγος ἐστὶν δξύτατος, τῆς δὲ δξυ- 30 τέρας βαρύτατος· τὴν δὲ ἐννάτην παραμέσην διὰ τὸ ἑξῆς τῆς μέσης ἔχειν τὴν θέσιν καὶ διαζευκτικοῦ τόνου διάστημα. ἐπὶ τὸ δξύτερον ἀπέχειν αὐτῆς· αὕτη δέ ἐστιν ἡ ὑπάτη τοῦ βαρυτέρου τετραχόρδου τῆς δξυτέρας ἀρχαιοτρόπου ἐπταχόρδου λύρας ἥτοι τοῦ κατ' ἀντίφωνον διὰ πασῶν δξυτέρου συστήματος. εἰ δέ τις κἀλιν κἀνταῦθα τῶν ἄγαν φιλοπόνων γενόμενος ἀπορήσειε, διὰ ποίαν 25 αἰτίαν ἡ ἐννάτη αὕτη χορδὴ οὐχ ὑπάτη τῶν διεζευγμένων ἐκλήθη ὡς πρώτη 40 οὖσα τοῦ βαρυτέρου τετραχόρδου τῆς δξυτέρας ἀρχαιοτρόπου ἐπταχόρδου λύρας ἥτοι τοῦ κατ' ἀντίφωνον, ὡς εἴρηται, διὰ πασῶν δξυτέρου συστήματος, ἀλλὰ παραμέση, πάλιν καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσομεν λέγοντες, ὅτι εἰ καὶ ὑπάτη ἀληθῶς αὕτη τοῦ τῶν διεζευγμένων καλουμένου τετραχόρδου ἐστίν, 30 ἀλλ' ἐπεὶ παρὰ τὴν μέσην ἐπὶ τὸ δξύτερον ἐσχε τὴν θέσιν, ἡ δὲ μέση παντὸς ἡρμοσμένου συμφώνου συστήματος κρείττων τῶν ἄλλων αὐτοῦ τυγχάνει χορδῶν — πρὸς αὐτήν καὶ γάρ αὐταὶ ἀρμόζονται καὶ αὐτῆς ἀληθῶς μὴ οὖσης τὸ πᾶν 50 ἀνάρμοστον φαίνεται — διὰ τοῦτο οὐχ ὑπάτη διεζευγμένων ἐκλήθη, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πλησιασμοῦ τῆς μέσης, ὡς ἀπὸ κρείττονός τινος, παραμέση. τὴν δὲ δεκάτην 35 τρίτην διεζευγμένων· εἰ δέ τις πάλιν κἀνταῦθα τῶν ἄγαν φιλοπόνων γενόμενος ||

373 ἀπορήσειε, διὰ ποίαν αἰτίαν ἡ δεκάτη αὕτη χορδὴ οὐ παρυπάτη, ἀλλὰ τρίτη

I τῶν] τοῦ Va Ma Mb N Pc || I μέσην ex μέσων Li || 2 κἀνταῦθα] ἐνταῦθα R Ma Pc || 3 τοῦ corr. ex? R om. Mb τῆς Pc || 4 μέση, al. m. ex? Mb || 5 ἐαυτὸν] αὐτὸν Mb || 6 δὲ] δὴ Ma Mb || 10 ἥ] ἡ Pa Mb Pb ἥ, Oa ἥ, scr. W | τῶν χορδ. ἀπασ.] ἀπ. τῶν χ. Wallis || 11 τῆς om. N || 13 μελωδητὸν] -δήτην H Pa Om Mc Pb Am Li || 14 ἐπεχει] ἀποτελεῖ Mb. | καὶ ... 15 ἐπεχει bis scr., sed semel del. R || 16 αὐτῆν] αὐτὸν H Om Mc Am Li || 20 τῆς ... βαρύτατος al. m. inseruit Pc || 23 ἥ om. N || 29 λέγοντες om. R Ma | ει om.

ἐκλήθη, καὶ πάλιν διὰ ποίαν διεζευγμένων. πάλιν καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσομεν λέγοντες. οὗτοι ἐπειδήπερ ἐν τῇ ἀρχαιοτέροπῳ ἐπεταχόρδῳ λύρᾳ ἡ χορδὴ αὕτη, τρίτη μὲν ἀπὸ νήτης ἦν. παραμέστη, δὲ ἐκαλεῖτο. οὐτερον δὲ ἐν τῇ ὄκταχόρδῳ λύρᾳ αὕτα τὴν τάξιν αὔτης τρίτη προστηγορεύθη, διὰ τὴν παρένθεσιν τῆς 10 ὑγδόνης χορδῆς. οὖν ὁ Πυθαγόρας, ὃς προείρηται, μεταξὺ ταῦτης τε καὶ τῆς 5 μέσης παρενέθηκε διὰ τὸν προειρημένον λόγον, εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ ὄξυτέρᾳ ὄκταχόρδῳ λύρᾳ τοῦ τελείου τοῦ ἡρμοσμένου συστήματος τρίτη, εἰκότες καὶ πάλιν τρίτη καὶ οὐ παρυπάτη ἐκλήθη· ἀλλ' οὕτω μὲν πρὸς τὴν πρώτην ἀπαντήσομεν ἀπορίαν· πρὸς δὲ τὴν δευτέραν πάλιν οὕτως· ἐπειδήπερ τὸ τῆς ὄξυτέρας ὄκταχόρδου λύρας ἥτοι τοῦ κατ' ἀντίφωνον διὰ πασῶν ὄξυτέρου συστήματος 15 βαρύτερον τετράχορδον πρὸς μὲν τὸ ὄξυτερον αὔτοῦ ἀεὶ συγῆπται τετράχορδον, 20 πρὸς δὲ τὸ βαρύτερον, ὅπερ τὸ τῆς βαρυτέρας ὄκταχόρδου λύρας ἥτοι τοῦ κατ' ἀντίφωνον διὰ πασῶν βαρυτέρου συστήματος ὄξυτέρον ἐστι. διέζευκται, διὰ τοῦτο οὐκ ἀπεικότως τὸ τοιοῦτον τετράχορδον διεζευγμένων ἐκλήθη, 25 ἀλλὰ τί συναρθή, καὶ τί διάζευξίς ἐστιν, ἀκριβῶς ἐν ὑστέροις ἡρμήσεται· τὴν δὲ 15 ἐνδεκάτην παρανήτην διεζευγμένων διάτονον καὶ χρωματικὴν καὶ ἐναρμόνιον· ἀλλὰ παρανήτην μὲν. διότι τρίτη ἐστὶ τοῦ τοιούτου τετραχόρδου καὶ ἐξῆς ὑπὸ 30 τὴν νήτην αὔτοῦ τέτακται· καὶ γάρ γενικῶς πάντὸς τετραχόρδου ἡ ἐξῆς ὑπὸ τὴν νήτην αὔτοῦ τεταγμένη χορδὴ παρανήτη, προστηγορεύεται, ὃς προείρηται· διεζευγμένων δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀλλων λιγχινῶν τε καὶ παρανήτῶν 20 τῶν τε ὄξυτέρων καὶ βαρυτέρων τετραχόρδων· διάτονον δὲ καὶ χρωματικὴν καὶ ἐναρμόνιον δι' ἣν αἰτίαν καὶ ἐπὶ τῶν λιγχινῶν τῶν δύο τετραχόρδων τῆς βαρυτέρας λύρας προείπομεν. εἰ δέ τις πάλιν κατέτυχε τῶν ἄγκων φύλακόνων γενόμενος ἀπορήσειε, διὰ ποίαν αἰτίαν ἡ χορδὴ αὕτη οὐκ ἐκλήθη λιγχινός, αὐθίζεται καὶ 40 καὶ παρανήται τῶν προειρημένων δύο τετραχόρδων τοῦ κατ' ἀντίφωνον διὰ 25 πασῶν βαρυτέρου συστήματος ὧνομάσθησαν. ἀλλὰ παρανήτη τῷ γενίκῷ ὄνοματι, πάλιν καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσομεν λέγοντες· ἐπειδήπερ τὸ τελείου τοῦ ἡρμοσμένου σύστημα ἐκ δυοῖν ὄκταχόρδων λυρῶν ἥτοι ἐκ δυοῖν κατ' ἀντίφωνον, διὰ πασῶν συστημάτων σύγκειται, ὃς προείρηται, βαρυτέρας τε καὶ ὄξυτέρας, ὃν ἐκατέρα πάλιν ἐκ δυοῖν τετραχόρδων σύγκειται καὶ ἐτοῦ τοῦ 30 διεζευκτικοῦ αλούματος τόνου — ἀλλ' ἡ μὲν βαρυτέρα ἐκ τοῦ ὑπάτων καὶ τοῦ μέσων, ἡ δὲ ὄξυτέρα πάλιν ἐκ τοῦ διεζευγμένων καὶ τοῦ ὑπερβολαίων — ἡ δὲ τρίτη πρὸς τὸ ὄξυτερον πάντὸς τετραχόρδου χορδὴ παρὰ τοῖς παλαιοῖς παρανήτη, καὶ λιγχινὸς διάτονος καὶ χρωματικὴ καὶ ἐναρμόνιος ὄνομάζεται διὰ τοὺς προκατειλεγμένους περὶ αὐτῆς λόγους καὶ ποτὲ μὲν κατ' ὄξυτέρων 35 τάσεων πίπτει, ποτὲ δὲ κατὰ βαρυτέρων. εἰκότες || πρὸς τὰς τάσεις αὔτης καὶ τὰ ὄνόματα αὔτη ἀπεδύθησαν καὶ τὸ μὲν λιγχινὸς ἀπονενέψηται αὔτη, ἐν

αἰτίαν N | καὶ om. La || 2 ἡ χορδὴ ... 4 λυρᾳ om. R Ma || 6 μέσης Pb παραμέστης cert., sed παρα- del. Pa || 7 ὄκταχόρδῳ] τετραχ., sed ὄκτα ss. Mb || 11 βαρυτέρον ... 13 συστήματος al. m. in mg. Va | πρὸς ... τετράχ. om. N | τετράχορδον om. R || 12 τὸ pr. R Ma Mb N La Lb τοῦ Va Pc del. Pa τῇ H Om Oa Mc Pb Am Li || 17 παρανήτην] -νητη Mb | ὑπὸ] ἀπὸ N || 19 τὴν om. Mb. || 23 κατέτυχε ... γενόμενος om. Pb ||

τοῖς βαρυτέροις τετραχόρδοις, τὸ δὲ παρανήτη ἐν τοῖς δξυτέροις· τὴν δὲ δωδεκάτην νήτην διεζευγμένων, ἀλλὰ νήτην μὲν ὡς δξυτέραν τοῦ τῶν διεζευγμένων τετραχόρδου τυγχάνουσαν, διεζευγμένων δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἄλλων νήτῶν τῶν τε δξυτέρων καὶ βαρυτέρων τετραχόρδων. εἰ δέ τις 5 οὗ πάλιν κἀνταῦθα τῶν ἄγαν φιλοπόνων γενόμενος ἀπορήσει, διὰ ποίαν αἰτίαν σὴ χορδὴ αὔτη οὐ μόνον νήτη ἀλλὰ καὶ ὑπάτη τυγχάνουσαι — ἀλλὰ νήτη μὲν τοῦ τῶν διεζευγμένων τετραχόρδου, ὑπάτη δὲ τοῦ τῶν ὑπερβολαίων — οὐκ ἐκλήθη ὑπάτη ὑπερβολαίων, ἀλλὰ νήτη διεζευγμένων, πάλιν καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσομεν λέγοντες, διτεῖ εἰ καὶ ἡ χορδὴ αὔτη καὶ νήτη καὶ ὑπάτη ἐστί — καὶ γὰρ συναπτικὸς δρός ἐστιν ὃν εἴρηκας δύο τετραχόρδων — ἀλλ’ 10 ἐπειδὴ τὸ δξυτέρον τοῦ βαρυτέρου κρείττον ἐστιν ὡς τὸ ταχύτερον τοῦ βραδυτέ-
ρου, διὰ τοῦτο εἰκότως οὐκ ἀπὸ τοῦ χείρονος αὐτῆς ἐκλήθη ὀνόματος, ἀλλ’ ἀπὸ γε τοῦ κρείττονος γένους ἀπὸ τῆς νήτης· κρείττων γάρ καὶ ἡ νήτη τῆς ὑπάτης,
ἐπεὶ καὶ ὁ ἀπὸ τῆς νήτης φθόγγος κρείττων ἐστὶ τοῦ ἀπὸ τῆς ὑπάτης, εἴγε
ὅ μὲν δξυτάτος φθόγγος παντὸς τετραχόρδου ὁ ἀπὸ τῆς νήτης ἐστίν, ὁ δὲ βαρύ-
τατος ὁ ἀπὸ τῆς ὑπάτης· κρείττον δὲ, ὡς εἴρηται, τὸ δξὺ τοῦ βαρέος· τὴν δὲ
τρίσκαιδεκάτην τρίτην ὑπερβολαίων ἀλλὰ τρίτην μὲν κατὰ ἀναλογίαν τῆς
30 τρίτης χορδῆς τοῦ βαρυτέρου τετραχόρδου τῆς ἀρχαιοτρόπου ὀκταχόρδου
λύρας, ἡ παραμέστη μὲν ἐκαλεῖτο πρότερον, ὕστερον δὲ τρίτη προσηγόρευται
διὰ τὸν προκατειλεγμένον λόγον· ὑπερβολαίων δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς 20
τρίτης τῶν διεζευγμένων. εἰ δέ τις πάλιν κἀνταῦθα τῶν ἄγαν φιλοπόνων
γενόμενος ἀπορήσει, διὰ ποίαν αἰτίαν ἡ χορδὴ αὔτη οὐχ ὑπερμέστη καὶ λιχανὸς
καλεῖται, καθάπερ ἐκαλεῖτο καὶ πρότερον. ἀλλὰ τρίτη ὑπερβολαίων, πάλιν καὶ
40 ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν ἀπαντήσομεν λέγοντες, ὡς εἰ μὲν ἡ ἀρχαιότροπος ἐπτάχορδος
λύρα καθ’ ἐκυτὴν ἐθεωρεῖτο, μόνη ἣν ἔξ ἀνάγκης ἡ τρίτη τοῦ βαρυτέρου αὐτῆς 25
τετραχόρδου. πάραμέστη δὲ καλουμένη, τρίτη προσηγορεύετο διὰ τὴν παρέν-
θεσιν τῆς ὀγδόνης χορδῆς· ἐπεὶ δ’ αὔτη πρὸς τὸ βαρύτερον οἷονεὶ ἀπορέεται
ἐπέρχεται ὀκτώγορδον λύραν καθάπαξ ἐκατῆ ἀνάλογον ἀπεγένησε κἀντεῦθεν καὶ
δξυτέρον μέρος τοῦ ἀναφανέντος τελείου τοῦ ἡρμοσμένου συστήματος ἔξ αὐτῆς
τε καὶ τῆς ἔξ αὐτῆς οἷον ἀπογεννηθείσης ἐτέρας ὀκταχόρδου λύρας ἐγένετο, καὶ 30
.50 σχεδὸν ὅπερ τὴν τὸ ἐν τετράχορδον πρὸς αὐτὴν, τοῦτο καὶ αὔτη πρὸς τὸ τοιοῦτον
γεγένηται σύστημα, διὰ τοῦτο εἰκότως καὶ ἡ τοῦ ἐτέρου αὐτῆς δξυτέρου
τετραχόρδου χορδὴ γένεται καὶ λιχανὸς καλουμένη τρίτη ἐκλήθη, ἐπεὶ
375 καὶ ὅλη αὕτη τῆς ἐτέρας καὶ βαρυτέρας διεζευκται· || τὴν δὲ τεσσαρεσ-
καὶδεκάτην παρανήτην ὑπερβολαίων διάτονον καὶ χρωματικὴν καὶ ἐναρ- 35

θνομ. || 37 αὐτῇ] αὐτῆς N || I παρανήτη] -νήτης (?) Mb || 2 δωδεκάτην corr. ex ἐνδεκ. Pa
Pc ἐνδεκ. Mb N Pb | τὴν δένδεκατην νήτην bis scr. N | ἀλλὰ . . . 3 διεζευγμένων om. H ||
4 τῶν² om. H | τε] τὸν R Ma || 5 πάλιν om. Pb | τῶν . . . γενόμενος om. Pb | ἀπορήσειε] διαποροίη sicut antea Pb || 6 ἡ χορδὴ om. Mb || 7 οὐκ . . . 8 ὑπερβ. om. La || 8 ὑπάτη
ὑπερβ. ord. inv. R Ma Pc || 9 εἰ ss. N εἰ καὶ εἰ H || 10 ὃν] ὡς Om | εἰρηκας (scil. ille τις)
εἴρηκα Va || II τοῦ . . . 12 τοῦτο om. Va || 12 εἰκότως οὐκ ἀπεικότως H Oa Om |
χειρονος] χειρωνος Mb || 16 ο om. La | κρείττον] -ων Mb | τὸ δξύ] τοῦ δξυτέρου

μόνιον ἀλλὰ παρανήπη μὲν καὶ οὐ λιγχνὸς αὕτη ἐκλήθη δι' ἣν ἔφθημεν εἰπόντες αἵτιαν καὶ ἐπὶ τῆς παρανήπης τῶν διεξευγμένων, ὑπερβολαίων δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς παρανήπης τῶν διεξευγμένων, διάτονον δὲ καὶ χρωματικὴν καὶ ἐναρμόνιον δι' ἣν αἵτιαν καὶ ἐπὶ τῆς παρανήπης τῶν διεξευγμένων καὶ τῶν λιγχνῶν διειλήφαμεν τὴν δὲ πεντεκαιδεκάτην νήπην 5 ιού περβολαίων ἀλλὰ νήπην μὲν ὡς διξυτάτην οὖσαν τοῦ τετραχόρδου, ὑπερβολαίων δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ὑπολοίπων τετραχόρδων τοῦ τελείου συστήματος. αὗται οὖν εἰσιν ὡς συντόμως εἰπεῖν αἱ αἵτιαι. δι' ᾧς οὖτως ἐκάστη τῶν πεντεκαίδεκα χορδῶν τοῦ ἀμεταβόλου συστήματος προσηγόρευται.

- ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΙΔΩΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ.

20 Ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ τελείῳ τοῦ ἡρμοσμένου συστήματι, ταῦτὸ δ' εἰπεῖν ἐν τῇ ἐν 10 δργάνῳ αἱσθητῇ ἀρμονίᾳ οὐ μόνοι φθόγγοι, ἀλλὰ καὶ διαστήματα καὶ γένη καὶ μεταβολαί καὶ τόνοι θεωροῦνται, ἀναγκαῖον ὡς ἐπίπεν ἐστὶ καὶ περὶ ἐκάστου αὐτῶν βραχέα ἄττα διεξελθεῖν πρότερον, ἀλλὰ πρῶτον μὲν περὶ φθόγγου· καὶ γὰρ οὔτος ἀρχή ἐστι τῆς τοιεύτης ἀρμονίας, ὡς ἡ μονάς τοῦ ἀριθμοῦ, τὸ σημεῖον τῆς γραμμῆς καὶ τὸ νῦν τοῦ χρόνου ἐπειτα δὲ καὶ περὶ 15 τῶν λοιπῶν αὐθάπερ ἡ τάξις ἐκάστου αὐτῶν ἀπαιτεῖ.

ὅλης Oa | αὕτη, om. H Oa || 1 οὐ om. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li | αὕτη, om. Mb || 5 τὴν δὲ ... 6 τετραχ. om. Mb || 6 τοῦ om. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 7 τετρ-δων] -δου N -δων ex -δου Pc || 8 οὖν] γ' οὖν La Lb | z: om. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || tit. om. Ma || 10 ἐπεὶ δὲ] ἐπειδὴ τὲ H Pa Oa Om Mc Pb Am | ἐν δργάνῳ Va ἐν ss. R ἐν om. Ma Mb N Pc La Lb δργάνου H Pa Oa Mc Am Li τοῦ δργάνου

30 'Αλλ' ἐπειδήπερ πάλιν ὁ φθόγγος καὶ πάντα τ' ἄλλα ἐν φωνῆς θεωρεῖται ποιύτητι, ἵνα τῆς κατὰ τόπον κινήσεως διαφοράί εἰσι δύο· καὶ γάρ ή μὲν συνεχής ἐστι, ή δὲ διαστηματική· ἀναγκαῖον πάλιν προειπεῖν, ποίᾳ μὲν συνεχής κίνησις τῆς φωνῆς ἐστι, ποίᾳ δὲ διαστηματική. συνεχής μὲν οὖν κίνησις τῆς φωνῆς ἐκείνη ἀν εἴη, ή τάς τε ἀνέσεις καὶ τάς ἐπιτάσεις συνεχεῖς ποιουμένη οὐδαμοῦ 5 τῇ αισθήσει δοκεῖ ἵστασθαι ή μέχρι σιωπῆς διαστηματική δέ, ή ἐναντίως κινεῖται τῇ συνεχεῖ ἥτοι ή τάς μὲν ἀνέσεις καὶ τάς ἐπιτάσεις ἀφανεῖς ποιεῖται, 40 τάς δὲ τάσεις φανεράς γε πάντῃ καὶ ἐνχργεῖς· καὶ ἀπλῶς, ὅταν οὕτω κινήται ή η φωνὴ ὡστε μηδαμοῦ δοκεῖν ἵστασθαι τῇ ἀκοῇ, συνεχῆ λέγομεν· ὅταν δὲ στῆναι που δόξασα είτα πάλιν διαβαίνειν τινὰ τόπον φανῆ καὶ τοῦτο πιέσασα 10 πάλιν ἐφ' ἐπέρχας τάσεως στῆναι δόξη καὶ τοῦτο ἐναλλάξ ποιεῖν φωνομένη συνεχῶς διατελῆ, διαστηματικὴν τὴν τοιαύτην κίνησιν λέγομεν. ἀλλὰ τὴν μὲν συνεχῆ λογικὴν εἶναι φαμεν· διαλεγομένων γάρ ἡμῶν οὔτῶς ή φωνὴ κινεῖται κατὰ 376 τόπον || ὃστε μηδαμοῦ δοκεῖν ἵστασθαι· κατὰ δὲ τὴν ἐπέρχαν, ἣν δύνομάζομεν διαστηματικήν, ἐναντίως πέφυκε γίγνεσθαι· ἀλλὰ γάρ ἵστασθαι τε δοκεῖ καὶ πάντες 15 τὸν τοῦτο φωνόμενον ποιεῖν οὐκ ἔτι λέγειν φασίν, ἀλλ' ἀδειν, διόπερ ἐν τῷ διαλέγεσθαι φεύγομεν τὸ ἵσταναι τὴν φωνήν, ἂν μὴ διὰ πάθος ποτὲ εἰς τοιαύτην κίνησιν ἀναγκασθῶμεν ἐλθεῖν. ἐν δὲ τῷ μελῳδεῖν τοῦνταντίον ποιοῦμεν· τὸ μὲν γάρ συνεχές φεύγομεν· ὅσῳ γάρ μᾶλλον ἐνάστην τῶν φωνῶν μίαν τε καὶ ἐστη- 20 ιο κυῖαν καὶ τὴν αὐτὴν ποιοῦμεν, τοσούτῳ φαίνεται τῇ αἰσθήσει τὸ μέλος ἀκρι- βέστερον. ὅτι μὲν οὖν δύο κινήσεις οὐσῶν κατὰ τόπον τῆς φωνῆς ή μὲν συνεχής λογικὴ τίς ἐστιν, ή δὲ διαστηματικὴ μελῳδική, σχεδὸν δῆλον ἐν τῶν εἰρημένων γεγένηται. ἀλλ' ἐπειδήπερ ἐν τῷ λέγειν ἡμᾶς περὶ τοῦ ποίᾳ μὲν ἐστιν ή κατὰ τόπον συνεχῆς κίνησις τῆς φωνῆς, ποίᾳ δὲ πάλιν ή διαστηματικὴ τριῶν τινων ἀληθιῶς ἐπειδήσθημεν, φαμέν δὴ ἐπιτάσεως ἀνέσεως τάσεως, ῥητέον ἀν εἴη 25 20 ἐξῆς καὶ τί αὐτῶν ἐστιν ἐκαστον· τούτων καὶ γάρ ὡς δεῖν ἀποδοθέντων καὶ ὁ τοῦ φθόγγου ὄρισμὸς κατάδηλος καθάπαξ γενήσεται. ἐπίτασις, μὲν οὖν ἐστι κίνησις συνεχῆς τῆς φωνῆς ἐκ βαρυτέρου τόπου ἐπὶ δέσμωτερον, ἀνεσις δὲ ὁμοίως κίνησις συνεχῆς τῆς φωνῆς ἐξ δέσμωτος τόπου ἐπὶ βαρύτερον· τούτων δ' ἀπο-

-φοῦνται Va | in mg. al. m. περὶ φθόγγων N || 2 in mg. συνεχῆς ἐστι φωνή ή λογική Om. || 4 in mg. διαστηματική ή μελῳδική Om. || 5 συνεχεῖς] ἀφανεῖς codd. | ποιοῦμένη] -η ex ? R | οὐδαμοῦ . . . 7 ποιεῖται in mg. N || 6 δοκεῖν] δοκη N | δια - κή] -κή, ex ? R || 8 γε πάντῃ καὶ] τε καὶ πάντῃ R γε κ.π. Ma Pc | ἐνχργεῖς] ἐνεργεῖς N | κινήται corr. ex -εῖται Mb κινεῖται Om Oa -η- supra -ει- scr. La || 9 μηδαμοῦ] -μῶς N | δοκεῖν] δοκεῖ H Oa Om || 40 δέξασα] δοξάσασ Ma Pc | τόπον ex τρόπον Mb || 11 ἐφ'] ἀφ' H Oa Om || 13 συνεχῆ] συνεχῆ H || 16 λέγειν] -ει- ex ? Mb || 19 posse φεύγομεν supplendum est ex Arx. (p. 103, 2 sq. Mc) τὸ δέστάνται τὴν φωνὴν ὡς μάλιστα διώκομεν· | τῶν φωνῶν corr. ex τὴν φωνὴν N || 20 ποιοῦμεν R Ma Mb N Pc La Lb ποιήσομεν Va H Pa Oa Om Mc Am

τέλεσμα τούτης καὶ βαρύτης ἀλλ' ὁξεῖτης μὲν ἐπιτάσσεως: ὁξεῖτης γάρ εἶται τὸ δί' ἐπιτάσσεως γινόμενον ἀποτέλεσμα: βαρύτης δ' ἀνέσεως. βαρύτης γάρ εἶται τὸ δί' ἀνέσεως γινόμενον ἀποτέλεσμα. τάσις δέ εἶται μονή τις καὶ στάσις τῆς φωνῆς: ταῦτα δ' εἰπεῖν ὑμαλότης ή ταῦτα τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τῆς φωνῆς: τότε καὶ γάρ ἡμεῖς λέγομεν ἐστάναι τὴν φωνὴν. ὅταν ἡμῖν ἡ αἰσθησίς αὐτὴν ἀποφαίνῃ μήπε εἴπει τὸ ὁξεῖτης μήπε εἴπει τὸ βαρύτης ὄρμασκαν. ἀλλ' εἴπει μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μένουσαν τάσεως. φαίνεται δὲ τοῦτο ποιεῖν ἐν τῷ μελωδεῖν ἡ φωνή· κινεῖται μὲν γάρ ἐν τῷ διάστημά τι ποιεῖν. Ισταται δ' ἐν τῷ φθόγγῳ· ἔνθεν τοι καὶ φθόγγοι αἱ τάσεις προσαγορεύονται. ||

377

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ. ΠΕΡΙ ΦΘΟΓΓΟΥ.

Διαλαχθόντες οὖν περὶ τῶν δύο διαφορῶν τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τῆς φωνῆς. λέγομεν δὴ τῆς τε συνεγοῦς καὶ διαστηματικῆς. εἴτε δὲ ἐπιτάσσεως τε καὶ ἀνέσεως. ὁξεῖτης τε καὶ βαρύτητος ναὶ μὴν καὶ τάσεως. καθάπερ ὁ συντετμημένος ἀπίτει λόγος. ἑξῆς καὶ περὶ φθόγγου διαληψόμεθα.

10 Φθόγγος τοίνυν ἐστὶ ψύρφος. ψύρφος δὲ πάθος δέρος πληγούμενου. τὸ πρῶτον καὶ γενικώτατον τῶν ἀκούστων η φθόγγος ἐστὶ φωνῆς πτῶσις ἐμμελής εἴπει 15 μίκην τάσιν ητοι φωνῆς διαστηματικῆς αὕτη καὶ γάρ ἐπιτάρδεια πρὸς τὸ μέλος καθέστηκε· τὸ δ' εἴπει μίκην τάσιν τῷ ὅρῳ προστέθειται. ἐπειδήπερ τὸ ὅλον μέλος πτῶσις ἐστιν εἴπει πολλὰς τάσεις καὶ τοσαύτας ὅσας ἐν ἐκυτῷ περιέγει κατὰ τὸ σύστημα· ὃ δὲ φθόγγος ἔν τι μέρος ἐλάχιστον ὅν τοῦ μέλους ἐξ ἀνάγκης καὶ 20 τὴν ἐφ' ἑαυτὸν γινομένην τάσιν μίκην ἔχει η φθόγγος ἐστὶ φωνῆς ἐναρμόνιος τάσις ἐναρμόνιος δὲ λέγεται. ἐπὸν δύνατον καὶ τοῦ ὁξείου ὁξεῖτηρος εὑρεθῆναι καὶ τοῦ βαρέος βαρύτηρος καὶ ὁ αὔτος οὗτος καὶ μέσος ἐστίν. ὃς εἰ γέ τινα τοιαύτην φωνὴν. νοήσαμεν ητοις ὑπεραίρει πᾶσαν ὁξεῖτητα. οὐκ ἂν εἴη ἐναρμόνιος· οὐδὲ γάρ τὸν τῆς ὑπερμεγέθους βροντῆς ψύρφον ἐναρμόνιον ἐροῦμεν· καὶ μὴν εἰ τις οὕτω βαρὺς εἴη φθόγγος ὡς μὴ ἔχειν αὐτοῦ βαρύτηρον, οὐκ ἂν 25 οὐδὲ φθόγγος εἴη τὸ ἐναρμόνιον οὐκ ἔχειν. διὰ τοῦτο οὖν φθόγγος εἶναι λέγεται

Mb || 2 δι' ἐπιτ. H Om | δ' ανέσεως] δὲ ἐν. H Oa Om Lb || 5 καὶ γάρ] κα ss. N. γάρ καὶ H Oa Om | 6 αὐτὴν] αὐτὴν, R H Pa Ma Oa Om Mc Pc Am Li La Lb | ἀποφρίνη] -φαίνεται Mb | ὄρμασκαν in mg. Mb -σα H Pa Oa Om Mc Am Li -μένουσαν La | 7 μένουσαν] -σα H Pa Oa Om Mc Am Li -νούστης N | δὲ] δή, H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 8 μὲν om. Va, ss. Mb | διάστημά τι] διάστημά τις H διάστηματι (!) Pa διάστημα: Om N Pb Am La " ταῦτα τέταρτον om. R Ma, mg Mb (al. m.) N || περὶ φθόγγου in mg. R. Ma Mb, al. m. N | 10 περὶ τῶν R Ma Mb N Pc La Lb περὶ τε τῶν Va H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 11 δή] δὲ La Lb | τε om. La | in mg. περὶ φθόγγου H Om | τε alt. om. R Ma Pb Lb | 12 ντι] καὶ Mc Li La || 13 -τετμημένης] -τετμημένης N | λόγης ss. al. m. N | διαληψόμεθα] δια- al. m. ss. Ma || 15 ἐμμελής] -η- ex? Va || 16 φωνῆς δια-αῆς] φωνή δια-αῆ codd. | καὶ om. R. || πρὸς μέλος] πρὸς τὸ μ. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li | μέλος. corr. ex ζη ... Mb || 18 ὅσιες] οσ' ἐν La | ἐκυτῷ R Ma Pb | κατὰ del. Va || 19 καὶ ss. al. m. N || 20 ἐκυτὸν Va N La Lb -τῆς R Ma Mb Pc -τῆς H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 21 ἐπὰν] ἐπειδὴν Pa | δέσιος] δέσιος La || 22. βρέος] -ρέος in ras. N supra o ss. ω La ||

W

- 30 οὐ πᾶσα φωνὴ οὐδὲ πάσης φωνῆς τάσις. ἀλλ' ἡ ἐναρμόνιος οἶον ὑπάτης. μέσης.
 νήπιος καὶ τῶν λοιπῶν ἡ σαρθρότερον εἰπεῖν φθόγγος ἐστὶ μιᾶς χορδῆς ποία
 ταῦς ἀπήγγειλε, φθόγγοι δέ εἰσι τῇ μὲν φύσει ἄπειροι, ακρότι καὶ ὁ τόπος τῆς
 φωνῆς συνεγγένει ὃν ἔξι ἀνάγκης καὶ τοὺς δρους ἀπείρους ἔχει, ἐν οἷς ἀν αὗτη
 δύναται πάντας μονάς καὶ στάσεις ποιεῖσθαι τῇ δὲ δυνάμει. ταύτῃ δὲ εἰπεῖν
 τῇ ἐν ὀργάνῳ ἐκφωνήσει καὶ τάξει καθ' ἔκαστον γένος κατὰ τὸν Πτολεμαῖον
 πεντεκαίδεκα οἱ προκατειλεγμένοι.
- 40 Τούτων οὖν τῶν πεντεκαίδεκα φθόγγοιν οἱ μέν εἰσιν ἐστῶτες, οἱ δὲ κινούμενοι·
 καὶ ἐστῶτες μέν εἰσιν ὅσοι ἐν ταῖς τῶν γενῶν διαφοραῖς οὐ μεταπίπτουσιν,
ἀλλὰ μένουσι ἐπὶ μιᾶς τάσεως, κινούμενοι δὲ ὅσοι τούναντίον πεπόνθασιν· ἐν 10
 γὰρ ταῖς τῶν γενῶν διαφοραῖς μεταβάλλουσι καὶ οὐ μένουσι ἐπὶ μιᾶς τάσεως.
 εἰσὶν οὖν οἱ μὲν ἐστῶτες ἐν τῷ ἀμεταβάλλῳ συστήματι κατὰ τὴν τῶν δύο τόνων
 τοῦ τε ὑπερβιολυπίου καὶ ὑποδωρίου συναρρήτη ἐπεὶδεις προσλαμβανομένη,
 378 ὑπάτη, ὑπάτων, ὑπάτη, μέσων, μέση, || παραμέση, νήπιη, διεξευγμένων καὶ νήπιη
 ὑπερβιολαίων οὕτοι καὶ γάρ οἱ δύο τόνοι εἰσὶν οἱ κατὰ συναρρήτη τὸ τοιοῦτον 15
 συμπληρωτήτες σύστημα, ὡς ἀκριβῶς ἐν τοῖς ἔπειτα εἰσόμεθα. τῶν δὲ ἐστῶτων
 οἱ μέν εἰσι βιρύπυκνοι, οἱ δὲ ἀπυκνοι· οὕτοι καὶ ὑπαπτοειδεῖς καλοῦνται διὰ τὸ
 μὴ δέχεσθαι ποικίλας τάσεις. βιρύπυκνοι μὲν οὖν εἰσι τέσσαρες οἵδεις ὑπάτη
 ὑπάτων, ὑπάτη μέσων, παραμέση, νήπιη διεξευγμένων· ἀπυκνοι δὲ τρεῖς καὶ
 20 περιέγοντες τὰ τέλεια συστήματα· προσλαμβανομένη, μέση, νήπιη τῶν ὑπερ-
 βιολαίων. τῶν δὲ κινουμένων πάλιν καὶ ποτὲ μὲν ἐλάττω, ποτὲ δὲ μείζω δηλούν-
 των διαστήματα κατὰ τὰς ποιέις τῶν τετραγόρδων διαιρέσεις οἱ μέν εἰσι
 μεσόπυκνοι, οἱ δὲ ὀξύπυκνοι, οἱ δὲ διάτονοι, μεσόπυκνοι μὲν οὖν εἰσὶ καὶ παρ-
 απτοειδεῖς καλούμενοι τέσσαρες· παρυπάτη, ὑπάτων, παρυπάτη, μέσων, τρίτη,
 διεξευγμένων, τρίτη ὑπερβιολαίων· ὀξύπυκνοι δὲ οἱ καὶ λιγκανοειδεῖς καλούμενοι 25
 τέσσαρες· λιγκανὸς ὑπάτων, λιγκανὸς μέσων, παρανήπιη, διεξευγμένων, παρανήπιη,
 20 ὑπερβιολαίων. οἱ δὲ ἐστὶ πυκνὸν καὶ τὸ ἀπυκνον, ἐν τοῖς ἔπειτα λεγόμενα.
- 'Αλλ' ἐπειδὴ περὶ φθόγγου εἰρήκαμεν. ὁ δὲ φθόγγος ψόφος τις κατ' ἐνέρ-
 γειάν ἐστιν, ἀναγκαῖον εἰπεῖν καὶ πόσα δεῖ συνεῖναι εἰς τὴν τοῦ κατ' ἐνέργειαν
 ψόφου γένεσιν. εἰδέναι οὖν γρή, ὡς, εἴπερ μέλλει γενήσεσθαι κατ' ἐνέργειαν 30
 ψόφος, ταῦτα τὰ τέτταρα ἔξι ἀνάγκης συνυπάρχειν δεῖ· τὸ πλῆρον, τὸ πληρ-
 τόμενον, τὸ δεχόμενον τὴν ἐκ τῆς πληρῆς ἐνέργειαν ήτοι τὸ διαρκές. δὲ καὶ

Mb αὐτοῦ cert. (αὐτὸ ? H) || 2 ποία τις ἀπογγ.] ἀπογγ. ποία τις Mb || 4 καὶ τοὺς ἕρ. ἀπ.
 ξεῖται ἀπ. ξεῖται κ.τ. ἕρ. R Ma Pc. || 6 τάξει] τάσει R | τὸν Πτολ.] τὸν ss. N, om. Va H
 Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 9 οὐ ss. N | in mg γένη, τρίτη: διάτονον γρωματικήν ἐναρμό-
 νιον. Om || 10 κινούμενοι . . . 11 τάσεως in mg. N || 13 καὶ ὑποδ.] καὶ τοῦ ὑποδ. Oa Li La |
 14 ὑπάτη, pr. al. m. in mg. N || 15 κατὰ συν.] κατὰ τὴν σ. R | δέστωτων] δὲ ἐστ. R Ma
 Mb N La || 21 καὶ in mg. N | δὲ ss. al. m. N || 22 διαιρέσεις] συνδέσεις A.Q. || 23 οἱ
 δὲ διάτονοι codd. omnes pr. Pa Pb exp. W. | καὶ π.] οἱ καὶ π. Ma Mb N La Lb || 27 τὸ
 pr. ss. Pc || 28 κατ' ἐνεργ. ἐστιν] ἐστι κατ' ἐνεργ. Pb κατ' ἐνεργ. γινόμενος Mb || 29 πόσα]

30 διηγές καλεῖται. καὶ τὴν κίνησιν τοῦ πλήρετοντος ταχεῖαν καὶ σφιδρότερην.
ἴνα νικῆ ἥτοι προκαταλαμβάνῃ, τὴν θρύψιν εἶπον διάγυσιν τοῦ δεκαμένου τὴν
ἐκ τῆς πληγῆς ἐνέργειαν ἥτοι τοῦ διηγοῦντος εἰ γὰρ τὰ λοιπὰ πάντα πάρεστι,
μόνη δὲ ἡ τοῦ πλήρετοντος κίνησις οὐκ ὑπέργει ταχεῖα καὶ σφιδρότάτη ὥστε
προκαταλαμβάνειν δύνασθαι τὴν τοῦ διηγοῦντος θρύψιν, οὐ πέρικεν ἀποτελεῖσθαι τὸ
ψύφιον.

'Αλλ' ἐπειδή περ εἰρήκαμεν, πόσα δὴ καὶ τίνα ἔστι τὰ συντελοῦντα πρὸς τὴν
τοῦ αὐτοῦ ἐνέργειαν ψύφιον γένεσιν, ἀναγκαῖον εἰπεῖν καὶ τὸ εἰδος ἥτοι τὸν λόγον
40 αὐτοῦ ποτός ἐστι· καὶ γὰρ οὕτε τοὺς πληγῶν δέρους αὐτὸν εἰναὶ φάσκοντας ἀπο-
δέχομαι οὕτε τοὺς αέρα πεπληγμένον οὕτε μὴν τοὺς πάθος. χρὴ τοίνυν εἰδέναι, 10
ὅτι οὐχ ὑπερεργόν ἡ τοῦ φυτεύοντος παρουσία ἐν τῷ διαφανεῖ καὶ ἡ τοῦ γράμματος
ἐν τῷ ἐνέργειᾳ διαφανεῖ εὐθὺς ἐνέργει τὸ γενησόμενον ὄρατὸν. οὕτω καὶ ἡ
τοῦ στερεοῦ μένη, παρουσία ἐν τῷ διηγεῖται τὸν ἕγκον ἐνέργει, ἀλλὰ πλήρετον ἐνέργει,
τουτέστι πάθος ἐμποιοῦν. πάθος γὰρ ἡ πληγή ὁ δὲ ἕγκον οὐ πάθος, ἀλλ' ἐνέρ-
γον γειτονάντων ἀπολύτως τῷ διηγεῖται ἐπὶ τῷ πάθει παροῦσα. διὸ προη- 15
γεῖται τὸ πάθος τοῦ ἕγκον καὶ ὅλος μὲν ὁ ἄλλο πέπονθεν, ἐφ' ὅσον καὶ ἡ ἐνέργεια
379 τοῦ πλήρετον διαπείνει, ὃ καὶ μείνας εἰς τε || καὶ συνεχῆς καὶ ἀθρυπτος ἀλλ'
οὐ καθ' ὅλον ἔχεται προγρουμένως, κατὰ δὲ τὸ πρὸς τῷ στερεῷ αὐτοῦ μόριον,
τοῖς δὲ λοιποῖς οἷον συμπάσχων καὶ συνειδοποιούμενος μᾶλλον μὲν καὶ πρέ-
τερον τοῖς προσεγένει τοῦ πρωτοπαθοῦς αὐτοῦ μορίου, ἕγκον δὲ καὶ ὕστερον 20
τοῖς ἀπωτέρῳ· κατὰ γὰρ τὰ μέτρα τῆς πάθης καὶ τὸ σφόδρον καὶ ἡ ταχυτής
καὶ τὰ ἐναντία τούτοις ὀρίζεται. οὐχὶ οὖν πλήρεται ἡ συγκατίξεται τὰ δεύ-
τερα μόρια ὑπὸ τῶν προτέρων. ἀλλὰ συμπάσχει καὶ συνειδοποιεῖται ὑπὸ τοῦ
·εὗ ἀρχῆς πληγάντος τε καὶ ἐνεργήσαντος διὰ τὸ μεριστὸν τῶν παγκόντων,
σωμάτων ἔντων, μεριστῶς τῆς πάθης διαδιδούμενης καὶ τῶν προτέρων οὐ πληγ- 25
τόντων τὸ ἐρεζῆς. ἀλλὰ ματαριθμόντων πρὸς αὐτὰ τὴν πληγήν. καὶ τῷ παθόνται
τὴν πληγήν ζέρι! ὅλως ἀπολύτως ἡ ἕγκονται πάρεστιν ἐνέργεια· οὐ γὰρ ἂν ἀλλ.ως
ὄλη, ἐκασταχοῦ ἡ αὐτὴ ὑπῆρχεν ἐφ' ὅσον δικυνεῖται ἡ ἕγκον δικυνεῖται δὲ ἐφ'
ὅσον ἀέρα καὶ τὸ ἀπὸ τῆς πληγῆς μεταβολής εται πάθος, ἀθρυπτον καὶ συνεχῆς
καὶ ἔνα δικυνόντα· φυνερὸν οὖν ἄρα ἐκ τῶν εἰργμένων ἤδη, γεγένηται, ὅτι ὁ 30
ἕγκον οὕτε πληγέις ἀέρος ἐστὶν οὔτ' ἄλλο πεπληγμένος οὔτε πάθος, ἀλλ' ἐνέργεια
τῶν πληγάντων ἀπολύτως τῷ διηγεῖται ἐπὶ τῷ πάθει παροῦσα, ὡς ἔργημεν.

Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 2 προ-] προσ- La | -λαμβάνη] -θάνει. H Oa Om La -νη ex-
-νει Li -λαμβανούμενη, Mb || 5 ἀποτελεῖσθαι] διηγεῖσθαι Mb || 6 ψύφιος ex φθόγγος vel -ον
Pa Pb || 7 ἡ om. Pa Mb | 8 τοῦ om. Mb | 9 αὐτοῦ om. N | ποιέεις N ||
10 πάθος] πάθους H (Mb?) || 11 καὶ . . . 12 διαρρανεῖ om. H, in mg. (al. m?) Pc || 15 πληγάν-
-των] -οντων N πληγάντων H || 16 τοῦ ἕγκον om. Simpl. | δῆλος] δῆλως La | μὲν] μὴν Lb ||
17 τοῦ πλήρετοντος om. Simpl. | ὁ] οἱ N. | εἰς τε καὶ συνεχῆς καὶ ἀθρυπτος] εἰς . . . -γειτεις
καὶ ἀθρυπτα H Oa. || 18 προγρουμένως] -μένης Mc Li | αὐτοῦ] ἔχοντος Simpl. || 19 καὶ
συνειδοποιούμενος om. Simpl. || 20 αὐτοῦ: item | ὕστερον] ὕστερονται Simpl. || 21 posse
ἀπωτέρω Simpl. habet διὸ καὶ μᾶλλον καὶ διαττον οἱ ἐγγένεια ἀκούουσι τῶν ἀπωτέρω |
μετρα] μέρη, Pa || 21 posse ταχ. perperam suppl. καὶ βραδυτής Wall. || 22 τούτοις om. Simpl. ||
24 ἐξ ἀρχῆς] ἐξ ἀρχῆς R Pa Ma Pc || 26 ἐρεζῆς in mg. ex εἰς ἀρχῆς Mb ἐφ' ἐρεζῆς La ||

Ἐτι δ' ἀναγκαῖον εἰδέναι. δτι ὁ ἀφ' ἐκάστης χορδῆς ἔξηχούμενος φθόγγος
 τῇ ἀληθείᾳ οὐκ εἰς ἐστιν ὡς τῇ αἰσθήσει δοκεῖ, ἀλλὰ πλείους καὶ συνεχεῖς
 30 οὔτινες ἄρα διὰ τὴν ἔχυτῶν συνέχειαν ἐνὸς ξήχου ποιοῦνται φαντασίαν παρεκ-
 τεινομένου ἐπὶ ποσόν τινα γρόνον, ὡς αὐτίκα εἰσόμεθα. ἐπεὶ γάρ ή χορδὴ διὰ
 πλήκτρου ἢ διακόπλου πληγεῖσα καὶ τοῦ οἰκείου τόπου μεταστᾶσα, εἰτ' ἀρεθεῖσα σ
 φέρεσθαι πολὺλας καὶ συνεχεῖς ἀνακάμψεις τε καὶ προσκρούσεις πρὸς τὸν πέριξ
 ἀέρα ποιεῖται. ἕως οὖν πάλιν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ σταῖται ἀκράδηντος, καθ' ἐκάστην
 δὲ αὔτῆς ἀνάκαμψίν τε καὶ πρόσκρουσιν τοῦ ἀέρος πληγούμενου ὑπ' αὐτῆς
 ξήρος τις προσπίπτει τῇ ἀκοῇ ἀπας δὲ ξήχος ἐν πληγῇ, πληγὴ δ' οὐκ ἐν χρόνῳ
 40 πᾶσα, ἀλλ' ἐν ὅρῳ γρόνου. ἀνὰ μέσον ἄρα τῶν κατὰ τοὺς φθόγγους πληγῶν 10
 σιωπαί τινες γίγνονται. τοῖς οἷς φθόγγοις ἀπ' ἀλλήλων περιόκασι διακρίνεσθαι·
 καὶ γάρ πᾶσα σιωπὴ ἐν γρόνῳ. ἀλλ' ἐπειδήπερ ή ἀκοὴ τῶν μὲν σιγῶν οὐκ
 αἰσθάνεται διὰ τὸ μὴ εἶναι ταύτης κινητικάς. ἀλλὰ καὶ ἄμφα τὰ διαστήματα,
 ἐφ' ἀ δηλονότι ή χορδὴ φερομένη ὡς τὸν ἔχυτης τόπον ἐπισχεῖν καὶ αὔθις
 ἐπειγομένη καταστῆναι τὸν ἀέρα πληγῆτει, μικρὰ πάλιν ὅντα καὶ ἀκατάληπτα 15
 50 τυγχάνειν, διὰ τοῦτο καὶ οἱ πολλοὶ καὶ συνεχεῖς φθόγγοις ἐνὸς φθόγγου φαν-
 τασίαν ταῖς ἀκοαῖς διὰ τὴν ἔχυτῶν ποιοῦνται συνέχειαν.

Αναγκαῖον δὲ πρὸς τούτοις καὶ πάλιν εἰδέναι, δτι τῶν φθόγγων οἱ μὲν
 καλοῦνται ἴσοτόνοι, οἱ δὲ ἀνισότονοι· καὶ ἴσοτονοι μὲν καλοῦνται οἱ τὴν τάσιν ||
 380 ἀπαράλλακτον ἔχοντες, ἀνισότονοι δὲ τούναντίον οἱ κατὰ τὴν τάσιν παραλ- 20
 λάστοντες· ἀλλ' οἱ μὲν ἴσοτονοι, ἐπεὶ κατὰ τὴν τάσιν ἀπαράλλακτοι καὶ παν-
 τελῶς κατὰ πάντα ἀδιάφοροί εἰσι, τομὴν ἐξ ἀνάγκης οὐδαμῶς ἐπιδέχονται·
 οἱ δὲ ἀνισότονοι πάλιν, ἐπεὶ κατὰ τὴν τάσιν παραλλάστοντές εἰσι καὶ διάφοροι,
 ἐξ ἀνάγκης καὶ διάρεσιν ἐπιδέχονται. καὶ γάρ οἱ μὲν αὐτῶν εἰσὶ συνεχεῖς,
 οἱ δὲ διωρισμένοι· ἀλλ' οἱ μὲν συνεχεῖς καὶ ἀνισότονοι, ἐπειδήπερ τοὺς τόπους 25
 10 τῶν ἐφ' ἐκάτερα μεταβάσεων ὡς συνηχοῦντες ἔτι κινουμέναις ταῖς ἔχυτῶν
 ἐπιτάσσεσι τε καὶ ἀνέσεσιν ἀνεπιδήλους ἔχουσιν, ἀθετοί εἰσι πάντῃ πρὸς τὴν
 τοῦ θρμοσμένου παρόληγόν τινα οἱ δὲ διωρισμένοι, οἱ καὶ κυρίως φθόγγοι προσχ-
 γορεύονται, ἐπειδήπερ ἐκδήλους τοὺς τόπους τῶν ἔχυτῶν μεταβάσεων ἔχουσι
 — καὶ γάρ φθόγγος ἐστὶν ὁ μίκην καὶ τὴν αὐτὴν ἐπέχων τάσιν — τούναντίον 30

συνεχεῖς Mc Li La | ἔφημεν non mutavi; cf. L.S.J. s.v. || 2 ἀλλὰ καὶ πλ. H Pa Oa Om
 Mc Pb Am Li || 4 ἐπὶ ... ἐπει in mg. H | ἐπει Va Ma Mb N La Lb ἐπειδή H Pa Oa
 Om Mc Pc (Pb?) Am Li -δή, ss. R || 5 τόπου μεταστᾶσα al. m. in mg. Mb || 7 οὐ om.
 H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 8 αὔτης] ex ἀκο(υ)τῇ, H Pc || 10 μέσον] μέσων Va Pa Pb
 μέσην Mb | κατὰ τοὺς φθ.] κατὰ φθ. Oa (et Wallis) || 13 μὴ om. Pa | τὰ διαστήματα ss.
 Mb || καὶ om. R || 14 τόπον al. m. ss. Mb || 15 καταστῆναι] κατάστηναι Pb, sed
 (in mg.) scr. καὶ (?) στῆναι ut ceteri omnes | μικρά] καὶ μ. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li |
 ἀκατά...] κατά... La || 16 τυγχάνειν] τυγχάνει H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 17 ποιοῦνται
 -οῦνται H Oa Om Mc Am Li || 19 ἀνισοτ.] ἀφισοτ. Mb | ισότονοι pr. ... καλοῦνται
 mg. Mc || 20 ἀ(παράλ.)] ἀ in ras. Mb | παραλ... 21 ἀπαράλ. in mg. N || 23 τὴν om.

εῦθετοι καθιεστήκασιν. ἐπεὶ δὲ ὁ φιλόγος αὐτὸς μὲν καὶ ἔχων τὰς οἰκίες
 20 φιλορεῖται ἐν λόγῳ — ἐν δυσὶν γάρ ὁ λόγος πάντως ἡτε ὅν τῶν πρός τι καὶ ἐν
 σχέσει τῇ πρὸς ἀλλήλᾳ τινιν φιλορούμενος — ἔχων δὲ πρὸς ἄλλου σχέσιν τῇ πρὸς
 ισότονον αὐτῷ τῇ πρὸς ἀνισότονον ἔξει, εἴ μὲν οὖν ισότονοι εἶναι. ἐν πάντοτε
 πάντως θεωρηθήσονται· εἰ δὲ ἀνισότονοι, τοῖς τονάπτονταις ἀλλήλοις καὶ τοις
 εὑφοροι πρὸς αἱσθησιν γίνονται τῇ τούναντίον. ἀλλ' εἰ μὲν οὖν μὴ τονάπτοντο
 ἀλλήλοις, ἐκμετήγεται τοιαύτῃ γίνεται σχέσις καὶ αὐτοὶ ἐκμετεῖται οἱ φίλοι· εἰ
 δὲ τονάπτοντό πινει. ἐμμετεῖται εἰσὶ γάρ ἐμμετεῖται οἱ συναπτόμενοι πρὸς ἀλλ-
 30 λήλους εὑφοροι πρὸς ἀκοήν τυγχάνουσιν. ἐκμετεῖται δὲ οὗτοι μὴ οὕτως ἔχουσι.
 τῶν οὖν τονάπτομένων ἀλλήλοις καὶ πρὸς ἀκοήν οὗτων εὐφόρων τοιαύτη, τις 10
 διαβούσῃ τυγχάνει οἱ μὲν γάρ οὕτως συντίθενται καὶ τονάπτονται πρὸς ἀλλήλους
 ωστε εὐφόρους αἴτοις εἶναι μόνον πρὸς ἀντίκρυν. οἱ δὲ οὕτως ὡς μὴ μόνον
 εὐφόρους εἶναι. ἀλλ' γέδη, καὶ ὄμοισιν ἔχωνται αἱσθησιν ἀπεργάτεςθειαί. οἱ δὲ εἰς
 τοσοῦτον ὡς καὶ ἐνὸς ποιεῖν ταῖς ἀκοαῖς τὴν ἀντίκρυν καίπερ οὗτας ἀνισοτέ-
 νουσι. ακλοῦνται τοίνυν οἱ μὲν εὑφοροι μόνον ταῖς ἀκοαῖς ἐμμετεῖται. οἱ δὲ ἀμοιβήτη,- 15
 40 τοις γέδη, μετέχοντες σύμφωνοι, οἱ δὲ ἐνότητοις ὄμοιοις εἰτούν ἀντίστων. εἰ τις
 μὲν οὖν ἐστιν ὄμοιοις, ἐκεῖνοις πάντως καὶ σύμφωνοις ἐστι καὶ ἐμμετεῖται εἰ τις
 δὲ σύμφωνοις καὶ ἐμμετεῖται. οὐ πάντως δὲ καὶ ὄμοιοις. ὁ δὲ ἐμμετεῖται οὕτε
 σύμφωνοις πάντως οὕτε ὄμοιοις. καὶ κατὰ τὸ ἀντικείμενον οἱ μὲν ἐκμετεῖταις
 ἐκβέβληγνται τῆς διαιρέσεως ταύτης· οἱ δὲ διάφωνοι οὐ πάντως εἰσὶ καὶ ἐκμε- 20
 λεῖται. εἰ καὶ ἕπεις κρουομένων τῇ τοῦ μέλους ἴδιότητις θαπέρου γίγνεται· οἱ γάρ
 50 ἐμμετεῖταις μόνον οὗτες οὕτε σύμφωνοι οὕτε ὄμοιοις. ὑπάρχουντες διάζωνοι
 μέν εἰσιν, οὐ μὴν δὲ καὶ ἐκμετεῖται. ἐστωσαν οὖν οἱ μὲν ἐκμετεῖταις πάντως καὶ
 διάφωνοι. οἱ δὲ διάφωνοι οὐ πάντως καὶ ἐκμετεῖται. ||

381 Τῶν δὲ ἀνισοτόνων καὶ ἐμμετῶν φιλόγων οἱ μέν εἰσιν ὀξεῖται. οἱ δὲ βαρεῖται, 25
 οἱ δὲ μέσοις ἀλλ' ὀξεῖται μὲν οἱ τῶν νητῶν. βαρεῖται δὲ οἱ τῶν ὑπάτων. μέσοις δὲ

3 σχέσει] σχέσιν Oa Om Lb | ἀλλον] ἀλλον, sed o ss. La | 4 ισοτονον ... πρὸς om.
 H | ει] oI Mb | ον om. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 5 ει] oI ex ei Mb. || 6 ει μὲν
 ον μὴ, Va Ma Mb N Pc La Lb ei μὲν μὴ, R Pa Mc Pb Am Li ei μὲν H Om Oa ei μὴ,
 Wallis || 9 τυγχάνουσιν] ἔχουσιν, sed del. ei in mg. al. m. scr. τυγχ. Mb || 11 συντίθενται]
 -v- alt. ss. Mc -τιθεται N || 9 inter ἐκ et μετεῖται spatum c. 3 litt. N || 12 μόνον pr. om. La μόνη
 N | μόνον alt.) μόνων, sed ss. o La || 13 ὁ μοίχον ex ὁ μίχον Mb | ἔχωνται] τύπται Va N ||
 16 μετέχοντες] συνεχοντες N || 17 καὶ om. N | σύμφωνος pr.] ἀσύμφ. N || 20 πάντως]
 πάντες H Pa Oa Om Mc Pb Am Li (La?) | ἐκμ. Va H Pa Mb Oa Om Mc Pb Am Li Lb

οἱ τῶν μεταξύ. εἰσὶ δὲ τούτων διαφοραὶ πλείους πρῶτη μὲν ἡ κατὰ τάσιν,
δέκατη καὶ βαθύτερη δευτέρα δὲ ἡ κατὰ διαστήματος μετογήν. οὕτων ὁ μὲν
ἐνὶ κοινωνῶν. ὁ δὲ πλείους θεωρῆται τρίτη δὲ ἡ κατὰ συστήματος. οὕτων ὁ μὲν
ἐνός. ὁ δὲ δυοῖν μετέχη συστημάτων πεντάτη δὲ ἡ κατὰ τὸν τῆς φωνῆς
τόπον πέμπτη δὲ ἡ κατὰ τὸ γένος ἔπερχα γάρ τοι τοῖς δέκατέροις καὶ ἔπερχα.
τοῖς βαρυτέροις ἐπιτρέχει καὶ ἔπερχα μὲν παρυπατοειδέσιν ἔπερχα δὲ λιγανοειδέ-
σιν. ἀλλὰ περὶ μὲν φθόγγων ἀπόχρητα περὶ δὲ διαστήματος ἐξῆς λεκτέον.
καὶ γάρ φύσει μετὰ τὸν φθόγγον τὸ διάστημα τέτακται.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ. ΠΕΡΙ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ.

Τὸ διάστημα τοίνυν διχῶς λέγεται. κοινῶς καὶ ἴδιως καὶ κοινῶς μὲν πᾶν
20 μέγεθος τὸ ὑπό τιναν περάτων ὄριζόμενον, ἴδιως δὲ τὸ κατὰ μουσικὴν, ὅπερ 10
οὕτως ὄριζεται· διάστημά ἐστι μέγεθος φωνῆς ὑπὸ δυοῖν φθόγγων περιγεγραμ-
μένον· ἡ διάστημά ἐστι τὸ περιεγόμενον ὑπὸ δύο φθόγγων ἀνομοίων τῇ τάσει
γένοις. δέκατη καὶ βαθύτερη ἡ δόδις ποιᾷ ἀπὸ βαθύτερος εἰς δέκατην ἡ ἀνάπο-
λιν ἡ διάστημά ἐστι τὸ ὑπὸ δύο φθόγγων ὀρθοσμένον μή τὴν αὐτὴν ἐχέντων
τάσιν. γένοις διαφορά τις τάσεων καὶ τόπος δεκτικὸς φθόγγων δέκατέρων μὲν 15
30 τῆς βαρυτέρας τῶν ὄριζουσῶν τὸ διάστημα τάσεων. βαρυτέρων δὲ τῆς δέκατέρας·
διαφορά δέ ἐστι τάσεων τὸ μᾶλλον καὶ τίττον τετάσθιται· ἡ διάστημά ἐστι δυοῖν
φθόγγων ἡ πρὸς ἀλλήλους ποιὰ σχέσις.

Τῶν δὲ διαστημάτων διαφοραὶ εἰσὶ πέντε πρώτη μέν, καθ' ἣν μεγέθει ἀλ-
λήλων διαφέρει. δευτέρα δέ, καθ' ἣν τὰ σύμφωνα τῶν διαφώνων, τρίτη δὲ,
καθ' ἣν τὰ σύνθετα τῶν ἀσυνθέτων, πεντάτη δὲ ἡ κατὰ γένος, πέμπτη δὲ καθ'
ἢν διαφέρει τὰ ἕτη τῶν ἀλόγων.

40 'Η μὲν οὖν κατὰ μέγεθός ἐστι, καθ' ἣν ἡ μέν ἐστι μείζονα τῶν διαστημάτων,
ἡ δὲ ἐλάττονα τοῖν διεσις, ἡμιτόνιον, τόνος. τριημιτόνιον, δίτονον, διὰ τεσσάρων,
διὰ πέντε, διὰ πασῶν, διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων, διὰ πασῶν καὶ διὰ πεντε,
διὰ διὰ πασῶν.

'Η δὲ κατὰ σύμφωνον καὶ διάφωνον, καθ' ἣν ἡ μέν ἐστι τῶν διαστημάτων
382 σύμφωνα, ἡ δὲ διάφωνα. || σύμφωνα δὲ τὰ τε ἀντίστοιχα καὶ οὗμενα τοῖν τὸ

τετωσαν ... 24 ἐκμ. om. La Lb || 1 τάσιν] τάξιν Va τίσιν N τὴν τάσιν Mb || 2 δευτέρα]
τετρας N | μετογήν] μετογή N | δὲ om. Mc || 3 θεωρῆται] -ρεῖται Mb Oa N | δὲ ἡ supplevi,
om. codd. | συστήματος] διαστ. Pa || 4 μετέχη] -εχε: H Oa Om Mc N Pc Pb Am Li La |
δὲ scr. Wall., om. codd. (pr. Oa?) || 5 δὲ om. Pa Mb | γένος] εἰδες H εἴθος Am εἰδος
Oa || 15 in mg. περὶ διαστημάτος H Om || titulum om.

Mb N | 9 καὶ² om. R Ma Pc Pb | 10 sq. τὸ κατὰ μουσικὴν] κατὰ τὸ μ. H Oa κατὰ τὴν μ.
coni. Wall. || 13 ἀπὸ ex ἐπὶ R | ἡ om. R || 17 δὲ om. Mc | τὸ om. N | καὶ ss. Pc. ||
19 μεγέθει] μεγέθεσι Om | in mg. πόσαι τῶν διαστημάτων διαφέραι Om || 20 τὰ ss. Pa ||
21 δὲ¹ om. Mb | γένος] τὸ γένος Mb || 22 ἀλόγων] ἀλόγων Mb || 23 ἡ] ἡ Pa Oa Om Mc
Pb Am Li | κατὰ μ.] κατὰ τὸ μ. Mb | μεγέθος al. m. ex -θοῦς H | διαστημάτων]
διαφωνῶν R Ma || 24 δίτονον] διστονον Pc || 27 ἡ] ἡ Pa Om Mc Pb Am Li || 28 δὲ διαφ.]

διὰ πασῶν καὶ τὸ διεῖ διὰ πασῶν, καὶ τὰ παράθυρα οἶον τὸ διὰ πέντε καὶ τὸ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε, καὶ τὰ μόνως τῷ γενίκῃ ὄνόματι σύμφωνα προσαγορευόμενα οἶον τὸ διὰ τεσσάρων καὶ τὸ διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων. τὰ τε γάρ ἀντίφωνα σύμφωνά ἐστιν, ἐπειδὴν τὸ ἀντικείμενον τῇ ὑξέπτητι βάρος συμφωνῆ: ὅμοίως καὶ τὰ παράθυρα, ἐπειδὴν μήτε ὄμβοτονον φιλέγ- 5

10 γγῆς φθινόγγος φθινόγγῳ μήτε διάφωνον, ἀλλὰ παρά τι γνώριμον τῷ λόγῳ διάστημα. διεφέρει δ' ἀλλήλων τὸ τε ἀντίφωνον καὶ παράθυρων τῷ τὸ μὲν παράθυρων ἀνισογρόνως συμφωνεῖν, ἡπίως τε καὶ εὐρύθμιως διαδεχομένων ἀλλήλους τῶν φθινόγγων ἀναλογίαις τε καὶ λόγοις καθ' ὄμβοτητα, τὸ δὲ ἀντίφωνον ἴσογρόνως, τοῦ δέξιος τῷ βαρεῖ αντὰ ταῦτὸ συμφωνοῦντος οἶον 10 τοῦ διγόδου τῷ πρώτῳ, τοῦ ἐννέτου τῷ δευτέρῳ, τοῦ δωδεκάτου τῷ πέμπτῳ καὶ τοῦ πεντεκαιδεκάτου τῷ διγόδῳ, συνκατέντων τῇ συγκατιόντων 20 ἐν ταῖς τάξεσιν τῇ ἀνέσεσιν τῶν βαρέων τοῖς δέξιοις τῇ τῶν δέξεων τοῖς βαρέσιν ἀνὰ λόγον. ἔστι γάρ συμφωνία δυοῖν φθινόγγων δέξεπτητι καὶ βαρύπτητι διαφερόντων αντὰ τὸ αὔτὸ πτῶσις καὶ κρῆσις. δεῖ γάρ τοὺς φθινόγγους 15 συγκριθουσθέντας ἐν τι εἰδος ἀποτελεῖν φθινόγγου τῇ ἀκοῇ οὕτε τῇ δέξεπτητος ὑπερβαλλούσης καὶ αὕτην παρεμφαίνοισης οὕτε μὴν τῇ δέξεπτητος, ἀλλ' οίονει κράσεως τοιαύτης γενομένης ὡς τῶν κεκριμένων μὴ ἐπικρατεῖν θατέρου θάτερον μηδὲ τὴν αὔτοῦ δύναμιν παρεμφαίνειν τῇ δέξεπτητοισαν τὴν θατέρου 30 τῇ ἐλλείπονταν. ἐάν γάρ τῇ ἀκοῇ τοῦ βαρέος μᾶλλον ἐν τῇ συγκρούσει ποιεῖται τὴν ἀντίληψίν τῇ πάλιν τοῦ δέξιος, ἀσύμφωνόν ἔστι τὸ τοιοῦτον <διάστημα>. διάφωνα δὲ τὰ ἐλάττων τοῦ διὰ τεσσάρων πάντα καὶ τὰ μεταξὺ τῶν συμφώνων. ἐλάττω μὲν οὖν ἔστι τοῦ διὰ τεσσάρων δίεσις, ἥμιτόνιον, τόνος, τριημιτόνιον, δίπονον· μεταξὺ δὲ τῶν συμφώνων τρίτονον, τετράτονον, πεντάτονον καὶ τὰ διμοιχα. ἔστι δὲ διαφωνία, ὅταν δύο φθινόγγων ἀνομοίων πληρωμένων τοῦ βαρού- 25 τέρου φθινόγγου τὸ μέλος ὑπάρχῃ, τῇ τοῦ δέξεπτου.

δὲ καὶ διαφ. Mc Am || 2 μόνως] μόνῳ H Oa Om || 3 καὶ ss. al. m. N | τὸ alt. om. R Ma Pc | καὶ ... τεσσάρων om. La | διὰ alt. om. N || 4 sq. τῇ δέξ. βάρος τῇ δέξ. R Ma Pc || 5 συμφωνῆ] -τῶνει Mb || 6 γνώριμον] -ρισμον La | τῷ] τὸ Mb || 7 δ' ἀλλήλων] δι' ἀλλήλων Oa | τε ss. N || 9 ἀλλήλους] -λοις Va Pa N || 10 ἀντίφωνον Mb || 11 τάξεσι(v)] ἐπιτασ. Oa τασιν (sine acc.) H | τῇ alt.] καὶ Om N | 14 καὶ ss.al. m. N | 15 κρῆσις] κράστις Am | γάρ] δε Mb || 16 συγκριθουσθέντας] συγκραθ. Mb -κρα(σ)ο- N || 17 -βαλλούσης] -βαλλούσης Pa Mb Pb | αὕτην H Pa Mb Oa Om Mc N Pb (?) Am Li La || 18 μὴ ἐπικρατεῖν om. Mb | ἐπικρατεῖν] ἀποκρ. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li ||

‘Η δὲ τοῦ συνθέτου καὶ ἀσυνθέτου ἐστί, καθ’ ἣν ἂ μέν ἐστι τῶν διαστημάτων ἀσύνθετα, ἂ δὲ σύνθετα ἀσύνθετα μὲν οὖν διαστηματά ἐστι τὰ ὑπὸ τῶν ἔξης φύγγων περιεγόμενα οἷον ὑπάτης καὶ παρυπάτης, καὶ παρυπάτης καὶ λιχανοῦ, καὶ λιχανοῦ καὶ ὑπάτης μέσων· ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν λιχανῶν διαστημάτων. σύνθετα δὲ τὰ μὴ ὑπὸ τῶν ἔξης οἷον ὑπάτης καὶ λιχανοῦ. ὑπάτης καὶ 5 ὑπάτης μέσων. ὑπάτης μέσων καὶ μέσης, μέσης καὶ νήτης τῶν διεξευγμένων τῇ νήτῃ τῶν ὑπερβολαίων. ἐστι δέ τινα κοινὰ συνθέτου καὶ ἀσυνθέτου διαστήσο ματα τὰ ἀπὸ ἡμιτονίου μέχρι διετόνου. τὸ γάρ ἡμιτόνιον ἐστιν ἐν μὲν τῇ ἀμφοτίᾳ σύνθετον, ὡς δειχθήσεται, ἐν δὲ χρώματι καὶ διατόνῳ ἀσύνθετον· ὁ τόνος ἐν μὲν χρώματι σύνθετος, ἐν δὲ διατόνῳ ἀσύνθετος· τὸ τριημιτόνιον ἐν μὲν 10 χρώματι διατόνιον, ἐν δὲ διατόνῳ σύνθετον· τὸ δίτονον ἐν μὲν ἀρμονίᾳ ἀσύν-
383 θετον, ἐν δὲ χρώματι καὶ διατόνῳ σύνθετον. τὰ δὲ || ἐλάττονα τοῦ ἡμιτονίου πάντα ἀσύνθετά ἐστιν· ὅμοίως δὲ καὶ τὰ μείζω τοῦ διετόνου πάντα σύνθετα.

‘Η δὲ κατὰ γένος, καθ’ ἣν ἂ μέν ἐστι τῶν διαστημάτων διατονικά, ἂ δὲ γρωματικά, ἂ δὲ ἐναρμόνια. 15

‘Η δὲ τοῦ βῆτοῦ καὶ ἀλόγου διαφορά ἐστι, καθ’ ἣν τῶν διαστημάτων ἂ μέν ἐστι βῆτα, ἂ δὲ ἄλογα. βῆτα μὲν οὖν ἐστιν, ὃν οἶον τέ ἐστι τὰ μεγέθη ἀπο-
10 διδόναι οἷον δίεσιν, ἡμιτόνιον, τόνον, τριημιτόνιον, δίτονον, διὰ τεσσάρων καὶ τὰ ὅμοια, ταύτη δ’ εἰπεῖν ὃν καὶ λόγον ἐστιν εἰπεῖν οἷον τῇ. λόγον δέ φημι τὴν πρὸς ἄλληλα καθ’ ἀριθμὸν σύγεσιν. ἄλογα δὲ τὰ παραλλάττοντα ταῦτα τὰ 20 μεγέθη, ἐπὶ τὸ μεῖζον τῇ τὸ ἐλάττον ἀλόγῳ τινὶ μεγέθει τῇσι ὃν οὐδεὶς πρὸς ἄλληλα λόγος εὑρίσκεται.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΤΟΝ. ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.

20 Διαλαβόντες περὶ τοῦ μουσικοῦ διαστήματος ἔξης καὶ περὶ τοῦ συστήματος διαληγόμεθα. σύστημα τοίνυν ἐστὶ τὸ ἐκ πλειόνων τῇ ἐνὸς διαστημάτων συγκείμενον. τῶν δὲ συστημάτων διαφορὰί εἰσιν ἑπτά, τέσσαρες μὲν αἱ αὔται τοῖς 25 διαστήμασιν· τῇ τε κατὰ μεγέθος καὶ τῇ κατὰ γένος καὶ τῷ τοῦ συμφώνου καὶ |

ex ? N || 1 sq. καθ’ ἣν . . . σύνθετα om. H Pa Oa Om Mc Pc (!) Pb Am Li || 2 ἂ δὲ σύνθετα om. N | διαστ. ἐστι. ord. inv. Pb || 3 καὶ παρυπάτης καὶ λιχάνου om. H Pa Oa Om Mc Pc (!) Pb Am Li || 4 καὶ λιχάνου ss. al. m. N | ὁ καὶ ὑπ. μέσων Pb || 8 ἀπὸ] ὑπὸ N | ἡμιτονίου] -τονίου R Va || 9 τόνος] τόπος H | 10 δὲ om. Pa Pb || 11 διατόνῳ] διτόνῳ Mb | τὸ δίτονον . . . σύνθετον in mg. N || 13 δὲ om. Mb | διτόνου] δι- ex δια- Pb δια- N Lb || 14 καθ’ ἣν in mg. al. m. Mb | τῶν om. La || 18 τόνον, τριημιτόνιον mg. N || 20 ἀριθμὸν] -μὸν H Pa Oa Om Mc Pb Am Li τῶν (corr. ex κατ’!) ἀριθμὸν Mb || ταῦτα ἔκτον om. R Ma, mg. Mb | in mg. τίνα τὸ ἐν τῷ ἀμεταβολῷ συστήματι σύμφωνα H τίνα τὰ etc. Om | τμ. ἔκτον περὶ συστ. post 24 διαληγ. al. m. in textum inseruit N, in mg. Mb ||

διαχρόνου καὶ τοῦ βῆτοῦ καὶ ἀλέγου· τὴν γὰρ τρίτην ἕγειται ἐπὶ τῶν τοῦ διαστήματος διαφορῶν ἀλιγάτων ὑπάρχει· συστήματος πρὸς σύστημα· καὶ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται τὰ μὲν σύνθετα εἶναι τῶν συστημάτων τοῦτον 30 γε τὸν τρίτον ὄπερ τῶν διαστημάτων τὰ μὲν τὸν σύνθετα. τὰ δὲ ἀσύνθετα. τοῖς δὲ ίδιαι τῶν συστημάτων διαφοράι εἰσιν. οὐ τοῦ ἔξτης καὶ ὑπερβατοῦ καὶ 5 οὐ τοῦ συνημμένου καὶ διεξευγμένου καὶ τοῦ ἐμμεταβόλου καὶ ἀμεταβόλου.

Μεγέθει μὲν οὖν διαφέρει τὰ μείζω συστήματα τῶν ἐλαττόνων ακμήπερ τὸ διὰ πασῶν τοῦ διὰ πέντε τῇ διὰ τεσσάρων τῇ διτόνου τῇ τριτόνου καὶ τῶν ὁμοίων.

Τῇ δὲ τοῦ συμφώνου καὶ διαφώνου διοίσει τὰ ἄπο τῶν συμφώνων φθόγγῳ περιεχόμενα τῶν ὑπὸ τῶν διαφώνων. σύμφωνα δέ ἐστιν ἐν τῷ ἀμεταβόλῳ 10 40 συστήματι ἔξι· πρῶτον μὲν καὶ ἐλάχιστον τὸ διὰ τεσσάρων. τόνων δύο καὶ λείμματος τοῦ καὶ ἡμιτονίου παρὰ τοῖς μουσικοῖς ακούομένου. οἶνον ἐστι τὸ ἀπὸ ὑπάτης ὑπάτων ἐπὶ ὑπάτην μέσων δεύτερον δὲ τὸ διὰ πέντε. τόνων τριῶν καὶ λείμματος, οἶνον ἐστι τὸ ἀπὸ προσλαμβανομένης ἐπὶ ὑπάτην μέσων τῇ μᾶλλον ἀπὸ ὑπάτης μέσων ἐπὶ παραμέστην τρίτον δὲ τὸ διὰ πασῶν. τόνων πέντε 15 384 καὶ δύο λείμματων, || οἶνον ἐστι τὸ ἀπὸ προσλαμβανομένης ἐπὶ μέσην τῇ ἀπὸ μέσης ἐπὶ νήτην ὑπερβολαῖς· τέταρτον δὲ τὸ διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων. τόνων ἐπτά καὶ τριῶν λείμματων, οἶνον ἐστι τὸ ἄπο προσλαμβανομένης ἐπὶ παρανήτην τῶν διεξευγμένων πέμπτον δὲ τὸ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε, τόνων διπλῶν καὶ τριῶν λείμματων, οἶνον ἐστι τὸ ἀπὸ προσλαμβανομένης ἐπὶ νήτην 20 διεξευγμένων ἔκτον δὲ τὸ διὰ διὰ πασῶν, τόνων δέκα καὶ λείμματων τεσσαρῶν, οἶνον ἐστι τὸ ἀπὸ προσλαμβανομένης ἐπὶ νήτην ὑπερβολαῖς. διάκρων δέ ἐστι τὰ τε ἐλάττω τοῦ διὰ τεσσάρων καὶ τὰ μεταξὺ τῶν εἰρημένων συμφώνων πάντα.

Γίνεται δὲ καὶ συγκέντων τοῦ αὐτοῦ μεγέθους ἐκ τῶν αὐτῶν ἀσύνθετων 25 συγκείμενα καὶ ἀριθμοῦ. εἴπερ τῇ τάξις αὐτῶν ἀλλοίωσιν λάβῃ ἐνυπάρχοντός τινος ἀνομοίου· τὰ γὰρ ἔξι ισων πάντων τῇ ὁμοίων συγκέντων ἀλλοίωσιν οὐ ποιεῖ.

Mb | 1 ἐπὶ bis Mb || 2 ὑπάξει om. Mb | συστήματος] -ματα Pa || 3 συστημάτων] διαστημάτων N || 4 διπερ] εἴπερ H Pa Oa Om Mc (qui scr. εἴπερ) Pb Am Li | τὸν] εἰσι Mb | τὰ δὲ ἀσύνθετα om. La || 5 συστημάτων] διαστ- Mb | τὸ om. R || 7sq. τὸ διὰ πασ.] τοῦ δ. πασ. N | τοῦ διὰ πέντε . . . τεσσάρων mg. Am || 8 διτόνου] διατόνου N Li, sed N del. α || 11 καὶ ss. N | τὸ] τῶν N || 12 καὶ om. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li | ἐστι τὸ bis H | τὸ] τῶν N || 13 ἀπὸ om. H. | ἐπὶ ὑπάτην N ἐπὶ ὑπ. La | τὸ

Toῦ μὲν οὖν διὰ πεσσάρων τρία ἐστὶν εἰδη: πρῶτον μὲν τὸ ὑπὸ βαρυπόνων περιεγόμενον, οἷόν ἐστι τὸ ἀπὸ ὑπάτης ὑπάτων ἐπὶ ὑπάτην μέσων· δεύτερον δὲ τὸ ὑπὸ μεσοπόνων, οἷόν ἐστι τὸ ἀπὸ παρυπάτης ὑπάτων ἐπὶ παρυπάτην μέσων· τρίτον δὲ τὸ ὑπὸ ὀξυπόνων, οἷόν ἐστι τὸ ἀπὸ λιγχανοῦ ὑπάτων ἐπὶ λιγχανόν μέσων.

'Ἐν μὲν οὖν ἀρμονίᾳ καὶ γράμματι πρὸς τὴν τοῦ πυκνοῦ σχέσιν τὰ σχήματα τῶν συμφρόνων λαμβάνεται, ὅθεν καὶ ἐξ ἀνάγκης δύο σχήματα ἐν τούτοις γίνεται· τὸ γάρ λεγόμενον πυκνὸν σύστημα ἂ, τὰ πρὸς τῷ βαρυτάτῳ φθόγγῳ τοῦ διὰ πεσσάρων δύο διαστήματα ἐπέχει ἢ τὰ πρὸς τῷ ὀξυτάτῳ καὶ γάρ τὸ τοιοῦτον σύστημα ἐν δυσὶν ἀεὶ διαστήμασι τοῦ διὰ πεσσάρων θεωρεῖσθαι πέφυκεν, ὡς 10 ἀκριβῶς ἐν τοῖς ἔπειτα εἰσόμενοι. ἐστι δὲ πυκνὸν σύστημα ποιῶν τριῶν φθόγγων διάτητας ἂ, τὸ ἐκ δύο διαστημάτων συνεστηκός, ἢ συντεθέντα ἔλαπτον διάστημα περιέχει τοῦ λειπομένου διαστήματος ἐν τῷ διὰ πεσσάρων. ἐν δὲ διατόνῳ ἐπὶ πυκνοῦ οὐ γίνεται διατέταιρος δὲ τὸ γένος τοῦτο εἰς ἡμιτόνια ἥτοι λείματα καὶ τόνους, ὡς εἴρηται.

40 Τοῦ δὲ διὰ πέντε πέσσαρος ἐστι σχήματα· πρῶτον μὲν τὸ ὑπὸ βαρυπόνων περιεγόμενον, οὗ πρῶτος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὀξύ, οἷόν ἐστι τὸ ἀπὸ ὑπάτης μέσων ἐπὶ παρυπάτην· δεύτερον δὲ τὸ ὑπὸ μεσοπόνων, οὗ δεύτερος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὀξύ· τρίτον δὲ τὸ ὑπὸ βαρυπόνων, οὗ τέταρτος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὀξύ, οἷόν ἐστι τὸ ἀπὸ μέσης ἐπὶ νήτῃ 20 διεζευγμένων.

'Ἐν δὲ τῷ διατόνῳ πρῶτον μὲν ἐστιν εἶδος τοῦ διὰ πέντε, οὗ πρῶτον τὸ ἡμιτόνιον ἐπὶ τὸ βαρύ· δεύτερον δέ, οὗ πρῶτον τὸ ἡμιτόνιον ἐπὶ τὸ ὀξύ· τρίτον δέ, οὗ δεύτερον τὸ ἡμιτόνιον ἐπὶ τὸ ὀξύ· τέταρτον δέ, οὗ τρίτον τὸ ἡμιτόνιον ἐπὶ τὸ ὀξύ. ||

385 Τοῦ δὲ διὰ πασῶν εἴδη, ἐστὶν ἐπτὰ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν αὐτῷ θεωρούμένων ἀσυνθέτων διαστημάτων καὶ πρῶτον μὲν τὸ ὑπὸ βαρυπόνων περιεχόμενον, οὗ πρῶτος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὀξύ· ἐστι δὲ τὸ ἀπὸ ὑπάτης ὑπάτων ἐπὶ παραμέσην, ἐκαλεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν παλαιῶν μιξιούδιον· δεύτερον δὲ τὸ ὑπὸ

1 ὑπὸ] ὑπὲρ N || 2 ἀπὸ om. R Ma Pc | ἀπὸ ὑπάτης in ras. Va | δὲ om. Mb || 3 μεσοπ. in ras. Va | ἀπὸ om. Mb ἀπὸ τῆς παρυπ. La || 4 δὲ om. Mb || 5 λιγχανόν] -νῶν N || 7 λιγχ.3.] λιγχ. λιγχ. Mb || 8 τὰ ss. Va, om. cert. (cf. 9) | τῷ Am | βαρυτάτῳ] -τέρῳ H Pa Oa Om Mc Pb Am Li (Lb?) | φθόγγῳ] φθόγγου N || 9 διαστήματα] συστήματα H Pa Mc Pb Am Li | τ., τὰ] εἰτα H Pa Oa Om Mc Pb Am Li τ., τοι coni. W || 10 θεωρεῖσθαι] θεωρεῖται N--ει- ex ? Pb || 11 ἔπειτα] μετέπειτα Mb || 12 διαστημάτων] συστ... (al. m. ss. διει-) Mb | συνεστηκός] -κῶς H διεστηκός Pa | συντεθέντα] σύνθετα H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 13 διατόνῳ] διατόνων Mc Li || 16 δὲ om. H Oa Om || 17 μέσων ss. Va || 18 δὲ om. Mb | post ὀξύ supplendum ex Cleonide <οἰον> ἐστι <τὸ> ἀπὸ παρυπάτης μέσων ἐπὶ τρίτῃ διεζευγμένων || 19 τρίτου] τρίτη N ! post ὀξύ suppl. ex Cleonide <οἰον> ἐστι <τὸ> ἀπὸ λιγχανοῦ μέσων ἐπὶ παρανήτην διεζευγμένων | δὲ om. Mb || 20 πύκνων] πύκνου H Pa Oa Om Mc Pb Am Li | τέταρτος ... ὀξύ] πρῶτος ... βαρύ

μεσοπόλεμων, οὗ δεύτερος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὄξον· ἔστι δὲ τὸ ἀπὸ παρυπάτης ὑπάτεων,
 10 ἐπὶ τρίτην διεξεγμένων. ἐκαλεῖτο δὲ λύδιον· τρίτον δὲ τὸ ὑπὸ ὄξυπόλεμων,
 οὗ τρίτος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὄξον· ἔστι δὲ τὸ ἀπὸ λιγχινοῦ ὑπάτεων ἐπὶ παρανήσην
 διεξεγμένων. ἐκαλεῖτο δὲ φρύγιον· τέταρτον τὸ ὑπὸ βαρυπόλεμων, οὗ τέταρτος
 ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὄξον· ἔστι δὲ τὸ ἀπὸ ὑπάτης μέσων ἐπὶ νήσην διεξεγμένων, 5
 ἐκαλεῖτο δὲ δώριον· πέμπτον τὸ ὑπὸ μεσοπόλεμων, οὗ πέμπτος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ
 ὄξον· ἔστι δὲ τὸ ἀπὸ παρυπάτης μέσων ἐπὶ τρίτην ὑπερβολαῖς, ἐκαλεῖτο δὲ
 15 ὑπολύδιον· ἕκτον τὸ ὑπὸ ὄξυπουλων. οὗ ἕκτος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὄξον· ἔστι δὲ τὸ ἀπὸ
 λιγχινοῦ μέσων ἐπὶ παρανήσην ὑπερβολαῖς. ἐκαλεῖτο δὲ ὑποφρύγιον· ἔβδομον
 τὸ ὑπὸ βαρυπόλεμων, οὗ ὁ τόνος ἔβδομος ἐπὶ τὸ ὄξον· ἔστι δὲ τὸ ἀπὸ μέσης ἐπὶ 10
 νήσην ὑπερβολαῖς. ἐκαλεῖτο δὲ κοινὸν καὶ λοιριστὶ καὶ ὑποδώριον.

Ἐν δὲ τῷ διατόνῳ πρῶτον μὲν ἐστιν εἶδος τοῦ διὰ πασῶν. οὗ πρῶτον μὲν
 ἐπὶ τὸ βαρύν. τέταρτον δὲ ἐπὶ τὸ ὄξον· ἔστι τὸ λιγιτόνιον δεύτερον δέ. οὗ τρίτον
 μὲν ἐπὶ τὸ βαρύν. πρῶτον δὲ ἐπὶ τὸ ὄξον· τρίτον δέ, οὗ δεύτερον ἐφ' ἐκάτερα:
 20 τέταρτον δέ, οὗ πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ βαρύν. τρίτον δὲ ἐπὶ τὸ ὄξον· πέμπτον δέ, οὗ 15
 τέταρτον μὲν ἐπὶ τὸ βαρύν. πρῶτον δὲ ἐπὶ τὸ ὄξον· ἔκτον δέ, οὗ τρίτον μὲν ἐπὶ τὸ
 βαρύν. δεύτερον δὲ ἐπὶ τὸ ὄξον· ἔβδομον δέ. οὗ δεύτερον μὲν ἐπὶ τὸ βαρύν, τρίτον δὲ
 ἐπὶ τὸ ὄξον. ἔστι δὲ καὶ ταῦτα ἀπὸ τῶν αὐτῶν φθίγγων ἐπὶ τούς αὐτοὺς ακαθάπερ
 ἐπὶ τῆς ἀρμονίας καὶ τοῦ γράμματος καὶ ἐκαλεῖτο τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι.

Τῇ δὲ τοῦ ἕγρον καὶ ἀλόγου διαρροῇ διοίσει συστήματα ὅσα ἐκ ἕγρῶν 20
 40 διαστήματων σύγκειται τῶν ἐξ ἀλόγων· ὅσα μὲν γάρ ἕγρα ἐκ ἕγρῶν ἐστι, ὅσα
 δὲ ἐξ ἀλόγων ἔλογα.

Τῇ δὲ τοῦ ἔζητος καὶ ὑπερβατοῦ διοίσει συστήματα τὰ διὰ τοῦ ἔζητος φθίγγων
 μελωδούμενα τῶν καθ' ὑπερβατόν· καὶ τὰ μὲν ἀπλᾶ καθ' ἐν τρόπον ἐκκεῖται,
 τὰ δὲ οὐκ ἀπλᾶ κατὰ πλειόνων τρόπων πλοκὴν γίνεται. 25

1 δ² ss. Am || 2 δὲ om. Pb | τὸ om. Mc Li || 3 τὸ alt. om. La | [λιγχινοῦ] τοῦ λι-οῦ N La
 1b || 5 δὲ τόνος al. m. ss. N | τὸ alt. om. N La || 6 πέμπτος ex ? R | ὁ om. Mb || 7
 τὸ om. La | ἀπὸ al. m. ss. N || 8 τὸ¹ ex δὲ Pa | ὄξυπ. recte (cum Cleon.) scr. Wall.
 μεσοπ. codd. (pr. Oa) || 10 ὄξυπ. ex ? R | βαρύπ. scr. Wall. ὄξυπ. codd. (pr. Oa) | τὸ ss.
 N || 13 τέταρτον] δεύτερον Pb | δὲ pr. om. Mb || 14 πρῶτον scr. Wall. ἔβδομον codd. |
 πρῶτον ... 15 βαρύν mg. al. m. Pc || 15 τρίτον H Pa Oa Om Mc Pb Am Li τέταρτον R Va
 Ma Mb N Pc | τρίτον(?) ... 16 βαρύν om. La Lb || 15 δ² om. Mb Li || 16 πρῶτον scr.
 Wall. ἔβδομον codd. | δ¹ ex ? R || 17 δεύτερον scr. Wall. ἔκτον codd. | τρίτον scr. Wall.

Τῇ δὲ τοῦ συνημμένου καὶ διεῖσθαι διαφορῇ διοίσει συστήματα ὅσα διὸ τῶν συνημμένων τετραχόρδων τὴν σύνθεσιν ἔχει τῶν <διὰ τῶν> διεῖσθαι διεῖσθαι μένων. ἔστι δὲ συναρψή, μὲν δύο τετραχόρδων ἑξῆς μελωδουμένων. ὄμοιών κατὰ 86 σχῆμα, οὐθόγγος || κοινὸς. οὐ καὶ κατάλληλα λέγεται. διεῖσθαι δέ ἔστι δύο τετραχόρδων ἑξῆς μελωδουμένων. ὄμοιών κατὰ σχῆμα, τόνος ἀνὰ μέσον καὶ 5 παράλληλα καλεῖται. ἔστι δὲ καὶ κοινὰ συστήματα, οὐ ποτὲ μὲν κατὰ συναρψήν, ποτὲ δὲ κατὰ διεῖσθαι κεῖται. εἰσὶ δὲ οἱ πᾶσαι συναρψαὶ ἐν τῷ ἀμεταβόλῳ συστήματι δύο, βαρυτέρα καὶ διξυτέρα· καὶ βαρυτέρα μὲν ἡ ἐκ τοῦ ὑπάτων 10 καὶ μέσων τετραχόρδου· κοινὸς δὲ αὗτῇ συνάπτει οὐθόγγος ἡ ὑπάτη, τῶν μέσων. διξυτέρα δὲ ἡ ἐκ τοῦ διεῖσθαι μένων καὶ ὑπερβολαῖων τετραχόρδου· 15 κοινὸς δὲ αὗτῇ συνάπτει οὐθόγγος ἡ νήπη, τῶν διεῖσθαι μένων. διεῖσθαι δέ ἔστι μία· ποιεῖ δὲ αὐτὴν ὁ τόνος ὁ περιεγόμενος ὑπό τε τῆς μέσης καὶ τῆς παρακμέσης.

Σύστημα μὲν ἀπλάνας κατὰ Πτολεμαῖον καλεῖται τὸ συγκείμενον μέγεθος ἐκ συμφωνιῶν, αὐθίνηπερ συμφωνία τὸ συγκείμενον μέγεθος ἐξ ἐμμελειῶν καὶ 15 ἔστιν ὥσπερ συμφωνία συμφωνιῶν τὸ σύστημα. τέλειον δὲ σύστημα λέγεται τὸ περιέχον πάσας τὰς συμφωνίας μετὰ τῶν καθ' ἑκάστην εἰδῶν, ὅτι καὶ τελειόν ἔστι καθόλου τὸ τὰς αὐτοῦ μέρη πάντα περιέχον εἴπουν οὖς μηδὲν ἄπεστι τῶν πρὸς τὴν οἰκείαν αὐτοῦ συμπλήρωσιν συντελούντων. κατὰ μὲν οὖν τὸν πρῶτον ἔργον λέγεται σύστημα καὶ τὸ διὰ πασῶν—ἐδόκει γάρ αὕταρκες εἶναι τοῦτο τοῖς 20 πάνταιντος — καὶ τὸ διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων καὶ τὸ διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε καὶ τὸ διὰ διὰ πασῶν· ἔκαστον γάρ αὐτῶν ὑπὸ συμφωνιῶν περιέχεται δύο ἢ καὶ πλειόνων. κατὰ δὲ τὸν δεύτερον μόνον ἂν εἴη, τέλειον σύστημα τὸ διὰ 25 διὰ πασῶν· μόνῳ γάρ ἔνεστιν αὐτῷ τὰ σύμφωνα πάντα μετὰ τῶν ἐκκειμένων εἰδῶν καὶ τὰ μὲν ὑπὲρ αὐτὸν πλέον οὐδὲν ἂν ἔχοι τῶν ἐν ἐκείνῳ δυνάμει λαμβάνο- 30 μένων. τὰ δ' ὑπὸ αὐτὸν λείπονται· διὸ τι τῶν ἐν ἐκείνῳ, ὅμοι τὸ συντιθέμενον ἐκ τοῦ διὰ πασῶν καὶ διὰ τεσσάρων σύστημα τέλειον οὐ κατάδει ἔχει καλεῖται. ὁρίζεται δὲ τὸ τοιοῦτον τέλειον σύστημα τῷ διὰ διὰ πασῶν συμφωνῷ· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἄπὸ προσλαμβανομένης ἐπὶ νήπην ὑπερβολαῖων. ὑπάρχει δὲ ἐν αὐτῷ τετραχόρδα

Pb Am Li || 25 κατὰ] τὰ ἐκ N || 2 τῶν alt. ss. Mb | <διὰ τῶν> suppl. Wall. (ex Cleon.)
om. codd. omnes || 3 ὄμοιῶν] ὄμοιως R Ma | κατὰ σχῆμα] κατὰ τὸ σχ. H Pa Oa Om Mc
Pb Li ἡ, τὰ τὸ σχ. Am || 5 μέσον legi non potest Va μέσην R Ma (Pc?) || 6 δὲ om. Pb |
xxi ss. Mb. || 7 αἱ πᾶσαι] καὶ αἱ π. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li πᾶσαι αἱ La Lb || 8 τοῦ
ὑπ.] τῶν ὑπ. Pa || 9 μέσων] τοῦ μεσ. H Oa Om Pb τοῦ μέσου Am τῶν μέσων Pa | αὗτῇ
sic codd. omnes et Cleonides: malim αὐτὰ (cf. Bacch. p. 301, 6) | ὑπάτη,] ὑπάτη, N ||
14 μέγεθος om. Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 15 τὸ ... 16 συμφωνία om. H in mg. N | ἐξ] ἐκ
Pc || 16 συστ. λέγεται] λέγ. συστ. H Am || 18 αὐτοῦ Mc N Pb Li La αὐτοῦ R Va Pa Ma
Mb Pc Lb αὐτὰ H Om Oa Am | πάντα ss. Ma | μέρη] μέραι La | περιέχου] -έχειν La Lb |
εἰπουν ... 19 συντελ.. om. Va (et DPl.) in mg. Om || 20 λέγεται] γίνεται DPl. | ἐδόκει ...
21 πασῶν in mg. N | γὰρ] γειν DPl. || 21 τὸ² scripsi (cum DPl.): etiam ss. Va om.

το πέσσαρα διὰ δυοῖν διεξευγμένα. ἀλλήλοις δὲ συγημμένα. τό τε ὑπάτων καὶ μέσων καὶ διεξευγμένων καὶ ὑπερβολαίων. καὶ ἔτι τόνοι δύο ὅ τε ἀπὸ προσλημ-
βανουμένης ἐπὶ ὑπάτην ὑπάτων καὶ ἀπὸ μέσης ἐπὶ παραμέσην.

Τῇ δὲ τοῦ ἐμμετευβόλου καὶ ἀμετευβόλου διοίσει. καὶ τὴν διαφέρει τὰ ὑπλῆ
συστήματα τῶν μὴ ὑπλῶν ἀπλᾶ μὲν οὖν ἐστι τὰ πρὸς μίαν μέσην ἡρμοσμένα. 5
διπλᾶ δὲ τὰ πρὸς οὗτο, τριπλᾶ δὲ τὰ πρὸς τρεῖς. πολλὰ πλάσια δὲ τὰ πρὸς πλείονας.
ἴο ἐστι δὲ μέση, φθόγγου δύναμις. ὡς συμβέβηκε κατὰ μὲν διεξευξιν ἐπὶ μὲν τὸ
ἕξτον ἔχειν ἀσύνθετον. κατὰ δὲ συναρθῆν τῷ συμβαίνει τοιῶν τετραγόρδων
συγημμένων γῆτοι τοῦ μέσου διευτάτῳ εἶναι τῇ τοῦ διευτάτου βαρυτάτῳ. ἀπὸ δὲ
τῆς μέσης καὶ τῶν λοιπῶν φθόγγων αἱ δυνάμεις γνωρίζονται· τὸ γάρ πώς 10
ἔχειν ἕκαστον αὐτῶν πρὸς τὴν μέσην φανερῶς γίνεται. ||

ΤΜΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟΝ. ΠΕΡΙ ΓΕΝΟΥΣ.

Διαλαβόντες περὶ τοῦ μουσικοῦ συστήματος ἔξῆς καὶ περὶ τοῦ γένους δια-
ληψόμεθα. γένος τοίνυν ἐστὶν ποιὰ τεττάρων φθόγγων. ταῦτὸ δ' εἰπεῖν τετραγόρ-
δου διαίρεσις· τῇ γένος ἐστὶ μέλος ηθος καθολικόν τι παρεμφάνον καὶ ἔχον
παρ' ἔαυτῷ διαφόρους ἰδέας. γένη δὲ μελωδίας ἐστὶ τρία. ἀρμονία γρῶμα διά- 15
τονον. ἐκ τῆς τῶν διαστημάτων ἐγγύτατος τῇ μηκότερη τῷ λαμβάνοντα τὰς
διαφοράς. ἀρμονία μὲν οὖν καλεῖται τὸ τοῖς μικροτάτοις πλεονάσκεν διαστήμασιν
ἀπὸ τοῦ συγχρμόσθαι· διάτονον δὲ τὸ τοῖς τόνοις γῆτοι τοῖς μείζοις διαστήμασι
πλεόναζον. ἐπειδὴ σφιδρότερον ἡ φωνὴ κατ' αὐτὸν διατείνεται· γρῶμα δὲ τὸ δι'
γηιτονίων γῆτοι μέσων διαστημάτων συντεινόμενον ὡς γάρ τὸ μεταξὺ λευκοῦ καὶ 20
μέλανος γρῶμα καλεῖται. οὕτω δὴ καὶ τὸ διὰ μέσων ἀμφοῖν θεωρούμενον τῶν
εἰρημένων γενῶν γρῶμα διομάζεται. τούτων δὲ φυσικάτερον μέν ἐστι τὸ
διάτονον, πᾶσι γάρ καὶ τοῖς ἀπαιδεύτοις παντάπασι μελωδητόν ἐστι· τεχνικάτε-
ρον δὲ τὸ γρῶμα. παρὰ γάρ μόνοις μελωδεῖται τοῖς πεπαιδευμένοις· ἀκρι-
βέστερον δὲ τὸ ἐναρμόνιον. παρὰ γάρ τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἐν μουσικῇ τετύγκη 25
παραδογῆς, τοῖς δὲ πολλοῖς ἐστιν ἀδύνατον, οὗτοι ἀπέγνωσάν τινες τὴν κατ'
αὐτὰ μελωδίαν διὰ τὴν ἐκτῶν ἀσθένειαν παντελῶς ἀμεληδητον τὸ τοιοῦτον

110, 29 ὑπάρχει . . . 2 -βολαίων mg. N || 1 διεξευγμένα] -μένων N | συγημμένα] -μένων N |
τό τε] τὸ τοῦ Lb || 3 ἀπὸ] ἐπὶ N || 4 διεχέει om. R Ma Pc || 5 ἀπλᾶ . . . 6 δύο in mg.
Mb || 6 πλείονας] πλείονα Ma N || 7 μὲν pr. om. Pa || 8 ἔχειν] ἔχει N La | ἀσύνθετον om.
La || 9 διευτάτου ex ? Mb || ταῦτα ἔβδομον om. R Ma al. m. N in mg. Mb || περὶ
γένους in mg. Mb al. m. N | in mg. ταῦτα τὸ περὶ γένους Pc || 14 τῇ om. R Ma || 15 ἐκτῷ
H Pa Mb Oa Om Mc N Pb Am Li La Lb ἐκτῷ R Va Ma Pc || 18 τὸ om. Li | γῆτοι τῇ Mb ||
19 (εῖτο) διέτερον ss. N || 21 δὴ om. Va | θεωρούμενον om. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li ||
τῶν εἰς γενῶν om. Va || 22 γενῶν al. m. ss. H | διομάζεται om. Va | 23 παντάπασι
παντάσι Ma | 24 τὸ om. H || 25 τοῖς ss. N | ἐν ss. N | (μουσικῇ) ex ? Pc || 27 τὴν ex ? R |

διάστημα ὑπολαβόντες ὑπάρχειν. ἐκλήθη δὲ τὸ τοιοῦτον γένος ἀρμονία διὰ τὸ
 30 ἄριστον εἶναι τοῦ πάντος ἡρμοσμένου φιλότεχνον γάρ καὶ πολλῆς θεόμενον
 συγγένειας καὶ οὐ ῥᾴδιως εἰς γρῆσιν ἔρχεται. εἰδέντοι μέντοι γρῆ, ὅτι τὸ μὲν
 διάτονον γένος πεμψόν τι καὶ ἐρρωμένον καὶ εὔτονον ἡθίος ἐπιφέρειν. τὸ δὲ
 γεῶμα γοερώτερόν τε καὶ παθητικότερον. ἔθεν καὶ γεῶμα ὄνομά ἔται διὰ τὸ 5
 παρατετράφθαι καὶ ἐξηλάσχθαι τοῦ διατόνου. γίνονται δὲ αἱ τῶν γενῶν δια-
 ϕόραι παρὰ τοὺς κινουμένους φύσιγγούς. ὡς ἐν τοῖς ἔπειτα μετὰ πάστις ἀκρι-
 βείας δειγμήσεται. γρόα δέ ἐστι γένους εἰδικὴ δικίρεσις· γροῖς δέ εἰσιν αἱ
 40 ἄγται καὶ γνώριμαι κατὰ Πτολεμαῖον ὄκτω· ἀρμονίας μία, γρώματος δύο.
 διατόνου πέντε. ἣ, μὲν τῆς ἀρμονίας γρόα τῇ αὐτῇ τοῦ γένους διατρέσει καὶ 10
 αὐτῇ κέγρηται· μονοειδῆς γάρ. μελωδεῖται δὲ ἐπὶ μὲν τὸ βαρὺ κατὰ ἐπιτέχτον
 καὶ ἐπιεικοστότριτον καὶ ἐπιτεσσαρακοστόπεμπτον λόγον, ἐπὶ δὲ τὸ δέκα
 ἐνκατίως κατὰ ἐπιτεσσαρακοστόπεμπτον καὶ ἐπιεικοστότριτον καὶ ἐπιτέχτον.
 τῶν δὲ γρωματικῶν διατρέσεων βαρυτέρα μὲν ἐστιν ἡ τοῦ μαλακοῦ γρώματος
 388 γρόα. ἡ δὲ μελωδεῖται ἐπὶ μὲν τὸ βαρὺ κατὰ ἐπίπεμπτον καὶ ἐπιτεσσαρεσκαι- 15
 δέκατον καὶ ἐπιεικοσθέβδομον λόγον, ἐπὶ δὲ τὸ δέκα ἐνκατίως κατὰ ἐπιεικοσθέβ-
 δομον καὶ ἐπιτεσσαρεσκαιδέκατον καὶ ἐπίπεμπτον. δέκατέρα δὲ ἡ τοῦ συντόνου,
 ἢ μελωδεῖται ἐπὶ μὲν τὸ βαρὺ κατὰ ἐπίεικον καὶ ἐπιενδέκατον καὶ ἐπιει-
 κοστόπρωτον λόγον, ἐπὶ δὲ τὸ δέκα ἐνκατίως κατὰ ἐπιεικοστόπρωτον καὶ
 ἐπιεινδέκατον καὶ ἐπίεικον. τῶν δὲ διατονικῶν διατρέσεων ἡ μὲν τοῦ μαλακοῦ 20
 διατόνου γρόα μελωδεῖται ἐπὶ μὲν τὸ βαρὺ κατὰ ἐπιέβδομον καὶ ἐπιέννατον καὶ
 ἐπιείκοστον λόγον. ἐπὶ δὲ τὸ δέκα ἐνκατίως κατὰ ἐπιεικοστον καὶ ἐπιέννατον καὶ
 ἐπιέβδομον. ἡ δὲ τοῦ μαλακοῦ ἐντόνου γρόα μελωδεῖται ἐπὶ μὲν τὸ βαρὺ κατὰ
 ἐπόγδοον καὶ ἐπιέβδομον καὶ ἐπιεικοσθέβδομον λόγον, ἐπὶ δὲ τὸ δέκα ἐνκατίως
 κατὰ ἐπιεικοσθέβδομον καὶ ἐπιέβδομον καὶ ἐπόγδοον. ἡ δὲ τοῦ συντόνου δια- 25
 τόνου γρόα μελωδεῖται ἐπὶ μὲν τὸ βαρὺ κατὰ ἐπιέννατον καὶ ἐπόγδοον καὶ
 20 ἐπιπεντεκαιδέκατον λόγον. ἐπὶ δὲ τὸ δέκα ἐνκατίως κατὰ ἐπιπεντεκαιδέκατον
 καὶ ἐπόγδοον καὶ ἐπιέννατον. ἡ δὲ τοῦ διατόνου ὁμαλοῦ γρόα μελωδεῖται ἐπὶ
 μὲν τὸ βαρὺ κατὰ ἐπιέννατον καὶ ἐπιδέκατον καὶ ἐπιενδέκατον λόγον, ἐπὶ δὲ
 τὸ δέκα ἐνκατίως κατὰ ἐπιενδέκατον καὶ ἐπιδέκατον καὶ ἐπιέννατον. ἡ δὲ τοῦ 30
 διτονικίου γρόα μελωδεῖται ἐπὶ μὲν τὸ βαρὺ κατὰ ἐπόγδοον καὶ ἐπόγδοον καὶ
 ἡμιτονικίου λόγον, ἐπὶ δὲ τὸ δέκα ἐνκατίως κατὰ ἡμιτονικίον καὶ ἐπόγδοον καὶ

ἐκκατῶν] αὐτῶν Va (Mb?) N La || 1 -λαβόντες] -λαμβάνοντες; H Pa Oa Om Mc Pb Am Li |
 τοιοῦτον] τοιοῦ Ma || 2 ἡρμοσμένου] -μένον H Pa Oa Om Pb Am | φιλότεχνον] -τεχνον
 N || 3 εἰδέναι] ιστέον Pb | γρῆ, εἰ μὲν om. Pb || 4 -φίνει] -φίνειν Mb N || 5 τε ss. Pc |
 παθητικώτερον] συμπαθητ. N || 6 in mg. πένθεν αἱ τῶν γενῶν διαφόραι Om | 7 τοὺς
 κινουμένους φύσιγγούς] τοῖς κινούσι φύσιγγοις N | ὡς . . . 8 δειγμήσεται in ras. ei partim in
 mg. Mc | 9 γνώσιμοι R Va (Ma?) N La Lb -μαι H Pa Mb Oa Om Mc Pc Pb Am Li o
 supra -μαι Ma | ὄκτω] ὄκτα (ex -τω) N || 10 γρόα codd. pr. Oa πέντε γρόα Oa ἐνική γρ.
 restituit Wall. "ex Euclide" (i.e. ex Cionide 190, 9 sq?) || 11 δὲ inseruit al. m. N | κατὰ] καὶ τὰ N | 16 τὸ om. H Mb(!) Oa Om Mc Am Li || 21 διατόνου] τόνου La | κατὰ . . .
 -τρικτον al. m. mg. Mb | xxi pr. . . . 22 -τρικτον in mg. N | καὶ alt. . . . 22 -τρικτον

το ἐπόγδυον. ἔστι δὲ καὶ ἔτερος δύο γένη, κοινὸν τε καὶ μικτόν· ἔστι μὲν οὖν κοινὸν γένος τὸ ἐκ τῶν ἐστάτων φθόγγων συγχέμενον οἷον τὸ ἐκ νήτης τῶν ὑπερβολαίων, νήτης τῶν διεξευγμένων, παράμεστης καὶ μέσης, ἢ μέσης, ὑπάτης μέσων, ὑπάτης ὑπάτων καὶ προσλαμβανουμένης· μικτὸν δὲ, ἐνῷ δύο ἢ τρεῖς χαρακτῆρες γενικοὶ ἐμφαίνονται, οἷον διατόνου καὶ χρώματος ἢ διατόνου καὶ ἀρμονίας ἢ χρώματος καὶ ἀρμονίας ἢ <καὶ> διατόνου <καὶ> χρώματος καὶ ἀρμονίας. ||

ΤΜΗΜΑ ΟΓΔΟΟΝ. ΠΕΡΙ ΤΟΝΟΥ.

Διαλαβόντες περὶ τοῦ μουσικοῦ γένους ἔξῆς καὶ περὶ τοῦ τόνου διαληγόμεθα. τόνος τοίνυν ἐστὶ τόπος τις τῆς φωνῆς διεκτικὸς συστήματος ἀπλατήρις. λέγεται δὲ τετραχῶς· καὶ γάρ ὡς φθόγγος καὶ ὡς διάστημα καὶ ὡς τόπος φωνῆς καὶ το ὡς τάσις. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ φθόγγου χρῶνται τῷ ὄνόματι οἱ λέγοντες ἐπτάτονον τὸ τὴν φόρμιγγα, καθάπερ Τέρπανδρος καὶ Ἰων. ὁ μὲν γάρ φησιν·

· ‘Ημεῖς τὸ τετράγρονον ἀποστέρξαντες ἀοιδὰν
· ‘Επτάτονῳ φόρμιγγι νέους κελαδήσομεν ὕμνους.

‘Ο δέ·

τὸν δεκαχόρδῳ λύρᾳ
τὸ τὴν δεκαβάσιμον τάξιν ἔχοις ἀεὶ¹⁵
τὰς συμφωνούσας ἀρμονίας τριόδους·
πρὸν μὲν σ' ἐπτάτονον ψάλλον διὰ τέσσαρα πάντες
“Ἐλληνες σπανίαν μοῦσαν ἀειράμενοι.

ἐπὶ δὲ τοῦ διαστήματος, ὅταν λέγωμεν ἀπὸ μέσης ἐπὶ παραμέσην τόνον 20 εἴναι. ὁ δὲ ὡς τόπος φωνῆς, ὅταν λέγωμεν δώριον ἢ φρύγιον ἢ λύδιον ἢ τῶν ἄλλων τινά· καὶ γάρ κατὰ μὲν τὸν Ἀριστόξενον τόνοι εἰσὶ τρεῖς καὶ δέκα· ὁ ὑποδώριος. ὁ ὑποιάστιος. ὁ ὑποφρύγιος, ὁ ὑποκιόλιος, ὁ ὑπολύδιος, ὁ δώριος, ὁ ἴαστιος. ὁ φρύγιος, ὁ αἰόλιος, ὁ λύδιος, ὁ μιξολυδιος ὁ καὶ ὑπερδώριος, ὁ ὑπεριάστιος· 25 τις καὶ ὁ ὑπερμιξολύδιος ὁ καὶ ὑπερφρύγιος. κατὰ δὲ Πτολεμαῖον δικτώ· ὁ ὑποδώριος, ὁ ὑποφρύγιος, ὁ ὑποκιόλιος, ὁ δώριος, ὁ φρύγιος, ὁ λύδιος, ὁ μιξολυδιος

6 ἢ χρ. καὶ ἀξ. om. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li | <καὶ> bis supplevi ex Cleonide, om. codd. || titulos om. R Ma in mg. Mb Pc La id. al. m. N || 9 τῆς om. Am || 11 τάσις] στάσις N | οὖν om. H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 13 sq. cf. Anth. Lyr. (D) II² | τοι post τῆμεῖς suppl. Wall. “ex Euclide”, om. codd. || 14 κελαδήσομεν Va La Lb, -σωμεν cert., ω ex ο̄ Li || 16 sqq. cf. Anth. Lyr. (D) 3 fasc. 1 fr. 6 || 17 τάξιν] τάξις Mb | ἔχοις ἀεὶ R Va Ma Mb N Pc La Lb ἔχεις ἀεὶ H Pa Oa Om Mc Pb Am Li || 18 τριόδους La τριάδους cert. ut libri Cleonidis || 19 σ' ἐπτ.] σὲ ἐπτ. N | πάντες] πάντα Ma Pc || 20 σπανίαν] σπανία Ma || ἀειράμενοι] εἰρχμενοι Va Mb || 22 τόπος] τόπος Va τόνος

καὶ ὁ ὑπερμιξολύδιος, ὃν οἱ προσλαμβανόμενοι, ὡς ἐν τοῖς ἐπειτα δειγμήσεται, τῷ διὰ πασῶν περιέχονται.

Λαμβάνοιντο δ' ἂν διὰ τοῦτο καὶ διὰ συμφωνιῶν ἀρξάμενοι γάρ ἀπὸ τοῦ βαρυτάτου καὶ βουλόμενοι ἐπιτείνειν καὶ πάλιν ἀνιέναι κατὰ ποικίλα διαστήματα πάντως ἐνός τινος αὐτῶν ἐφαύόμεθα προσλαμβανομένου. τούτων δὲ οἱ μὲν 5 λῷδοῦνται διόλου, οἱ δὲ οὐχί· ὁ μὲν οὖν δώριος σύμπας μελῳδεῖται διὰ τὸ μέχρι τῶν διώδεικ πόνων τὴν φυσὴν ἥμεν ὑπηρετεῖσθαι καὶ διὰ τὸ τὴν μέσην αὐτοῦ προσλαμβανομένην εἶναι τοῦ ὑπερφρυγίου ἦτοι τοῦ ὑπερμιξολύδίου· τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν βαρύτεροι τοῦ δωρίου μέχρι τοῦ συμφωνοῦντος φθόγγου τῇ τῇ τῶν ὑπερβολαίων ἦτοι τῇ προσλαμβανομένη. || 10

390 Οὗτως οὖν καὶ τὰς ψῆφας ἢ τὰ κῶλα τοῖς τρόποις συστήσομεθα· εἰ τὸν κοιλότατον ἦτοι τὸν βαρύτατον τῶν φθόγγων τοῦ συστήματος ἐν τῶν προσλαμβανομένων ὑποβάλλομεν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦτον μελῳδοίημεν ἐπὶ τὸ βάρος· εἰ <μὲν> γάρ μὴ δυνηθείημεν ἀνιέναι περαιτέρω, δώριος ἔσται διὰ τὸ τὸν πρῶτον ἀκουστὸν φθόγγον δωρίου προσλαμβανομένῳ ὠρίσθαι· εἰ δὲ ἐξακούοιτο, 15 θεωρῆσαι πειρασόμεθα πόσῳ τοῦ δωρίου προσλαμβανομένου, τοῦτ' ἔστι τοῦ τῇ φύσει βαρυτάτου τὴν ὑπεροχὴν ἔχει, κακεῖνος ἥμεν ὁ τρόπος ὄρισθήσεται, διέὑπερέχει τοῦ δωρίου προσλαμβανομένου <τοσούτῳ> δισφ καὶ τοῦ μέλους ὁ κοιλότατος φθόγγος τοῦ <τῇ> φύσει κοιλοτάτου μείζων ἐθεωρήθη. εἰ δ' ὁ βαρύτατος τῆς ψῆφης φθόγγος ὑπερπίπτει τοῦ δωρίου τὸ διὰ πασῶν ὀξὺς ὑπάρχων, 20 ληψόμεθα μὲν αὐτοῦ τὸ διὰ πασῶν ἐπὶ τὸ βάρος, τῇ δὲ προειρημένῃ χρησάμενοι μεθόδῳ τῇ ἀρμονίαιν αὐτὴν οὐ δυσχερῶς ἐκληψόμεθα.

20 Εἰδέναι μέντοι χρή, διε τῷ γένει τόνοι ἀρχαιότατοι τρεῖς εἰσὶ· δώριος, φρύγιος, λύδιος· καλοῦνται δὲ οὗτοι παρὰ τὰς ἀρχὰς τῶν ἡρξαντο ἐθνῶν ὄνομασίας. τούτων δὲ ὁ μὲν δώριος πρὸς τὰ βαρύτερα τῆς φωνῆς ἐνεργήματα χρήσιμος, ὁ δὲ λύδιος 25

mg. Mc Am Li || 1 ἐν om. N | ἐπειτα] ἐμπροσθεν Pa || 2 περιέχονται] -έργη- La || 3 ἀρξάμενοι] δεξάμενος La (ut A.Q.) || 4 βουλόμενοι] -μενος La (ut A.Q.) | κατὰ] καὶ τὰ N || 5 μελῳδοῦνται ex -δεῖται vel vice versa Pb || 6 διόλου] δι' ὅλου Va | 6 τὸ] τῶν N | μέχρι] μέλος Va | 7 καὶ ... 8 ὑπερμιξ.] καὶ διὰ τὸ μέσον αὐτοῦ τὸν προσλαμβανόμενον τοῦ διὰ πασῶν εἰναι· ὑποδωρίου· habet A.Q. || 8 ὑπερφρυγίου] ὑποδρ. Pa ὑπὸ τοῦ φρυγίου Pb || 9 lacunam post φθόγγου Bellermann p. 14, 4 sq. ita supplevit: τῷ Δωρίῳ προσλαμβανομένῳ, οἱ δὲ ἔξιτεροι μέχρι τοῦ συμμωνοῦντος φθόγγοι || 10 ἦτοι τῇ προσλ. non legitur ap. A.Q. || 11 καὶ] κατὰ Mb || 12 ἦτοι τὸν βαρύτ. non legitur ap. A.Q. || 13 -βάλοιμεν] -βαλλοῖμεν Pa | μελῳδοῖημεν] -δεῖημεν Mb | <μὲν> suppl. ex A.Q. || 14 γάρ ss. N | δυνηθείημεν] -θεῖμεν H | τὸ om. N | τὸν] τῶν Mc Li || 15 sqq. δωρίου quater corr. ex A.Q. ὑποδουρίου codd. omnes | προσλαμβανομένῳ] -μένου ex -μένῳ Pc. | ὠρίσθαι] ὠρίσθαι (sic) N || 16 θεωρῆσαι] -ρεῖσθαι Pc | τοῦ² om. Pa || 17 τῇ ss. N | βαρυτάτου scr. Bellerm. et W.-Ingram

πρὸς τὰ δέξιά τεραχ. ὁ δὲ φρύγιος πρὸς τὰ μέσα· οἱ δὲ λοιποὶ μᾶλλον ἐν ταῖς ὀργανικαῖς θεωροῦνται συνθέσεσιν· ἐκεῖνα γὰρ ἐν μηκίστοις ἔξειργασταὶ συστήμασιν.

ΤΜΗΜΑ ΕΝΝΑΤΟΝ. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ.

30 Διαλαβόντες περὶ τοῦ μουσικοῦ τόνου ἔξῆς καὶ περὶ τῆς μεταβολῆς διαληψόμεθα. μεταβολὴ τοίνυν ἐστὶν ὁμοίου τινὸς εἰς ἀνόμοιον τόπον μετάθεσις ἡ 5 ἀλλοίωσις τοῦ ὑποκειμένου συστήματος καὶ τοῦ τῆς φωνῆς γχρακτῆρος. εἰ γὰρ ἐκάστῳ συστήματι καὶ ποιός τις ἐπακολουθεῖ τῆς φωνῆς τόπος, δῆλον ὡς ἅμα ταῖς ἀρμονίαις καὶ τὸ τοῦ μέλους εἶδος ἀλλοιωθήσεται.

Μεταβολὴ δὲ λέγεται τετραχῶς· καὶ γὰρ κατὰ γένος καὶ κατὰ σύστημα καὶ κατὰ τόνον καὶ κατὰ μελοποιίαν. κατὰ μὲν οὖν γένος γίνεται μεταβολὴ, 10 40 ὅταν ἐκ διατόνου εἰς γρῶμα τὸ ἀρμονίαν τὸ ἐκ γρώματος εἰς ἀρμονίαν τὸ εἰς τὸν λοιπὸν μεταβολὴ γένηται· κατὰ σύστημα δέ, ὅταν ἐκ συναρθῆς εἰς διάζευξιν τὸ ἀνάπταλιν μεταβολὴ γένηται· κατὰ τόνον δέ, ὅταν ἐκ δωρίων εἰς φρύγια τὸ ἐκ φρυγίων εἰς λύδια τὸ ὑπερμιξολύδια τὸ ὑποδώρια τὸ καθόλου, ὅταν ἐκ τινος τῶν ἀπτριθμημένων τόνων εἰς τινα τῶν λοιπῶν μεταβολὴ γένηται. γίνονται δὲ 15 μεταβολαὶ ἀπὸ τοῦ ἡμιτονίου ἀρξαμένης τῆς ὑπεροχῆς μέχρι τοῦ διὰ πασῶν, || 391 ὃν αἱ μὲν κατὰ σύμφωνα γίνονται διαστήματα, αἱ δὲ κατὰ διάφων· τούτων δ' αἱ μὲν ἔμμελεῖς τοτὸν τὸ ἐκμελεῖς, αἱ δὲ μᾶλλον ἐν ὄσαις μὲν οὖν αὐτῶν πλείων τὸν κοινώνια, ἔμμελέστεραι, ἐν ὄσαις δὲ ἐλάχιτων, ἐκμελέστεραι, ἐπειδὴ ἀναγκαῖον πάσῃ μεταβολῇ κοινόν τι ὑπάρχειν. τὸ διάργυρον τὸ διάστημα τὸ σύστημα. λαμπράνεται δὲ τὸ κοινώνια καθ' ὄμοιότητα διάργυρων· ὅταν μὲν ἐπὶ ἀλλήλους ἐν ταῖς 20 μεταβολαῖς πέσεισιν ὅμοιοι διάργυροι κατὰ τὴν τοῦ πυκνοῦ μετογήν, ἔμμελῆς γίνεται τὸ μεταβολή, ὅταν δὲ ἀνόμοιοι ἐκμελής. γίνονται δὲ αὐτῶν καὶ κατὰ τετραχορδα κοινώνιαι· αἱ μὲν γὰρ ἡμιτονίαι, αἱ δὲ τόνων, αἱ δὲ πριγμιτονίαι, αἱ δὲ διτόνων, αἱ δὲ διὰ τεσσάρων, αἱ δὲ τοῦτων μείζοις διαστήμασιν ἀλλήλων 25 ὑπερέχουσιν, ὥστε συμβαίνειν τὰς τοῦ κοινοτέρου μέσας ὑπάτας γίνεσθαι τοῦ

Mb La id. al. m. N || π. μεταβ. in mg. Mb id. al. m. N || 4 διαλ. οὖν Mb || 5 τινὸς] τινού (?) H τόνου N || 7 τόπος R Va Ma Oa! Om! Pe La τύπος H Pa Mb! Mc N! Pb Am Li Lb! || 8 εἶδος] ἡθος Mb || 10 μεταβολή om. La || 11 τι] τὸ (?) N || 12 sq. γένηται] γίνεται H Pa Oa Om Mc Pb Am Li | σύστημα] -ματα N || 13 γένηται] γίνεται Oa Om Mc Pb Am Li ον supra γίνεται scr. H γίνηται ex γίνεται Pa | τόνον] τόνον δὲ R Ma Pe Li | δωρίων] δωρίου H Oa Om -ou supra -ων scr. Am Li | φρύγια] φρύγιον Am -ον supra -α scr. Li || 14 λύδια] λύδιον Am | υποδώρια] -δώριον Am Li || 15 ἀπτριθμημένων] -τριθμένων Mc | τινα] τι R || 16 τοῦ] τῆς Mb τοῦ al. m. ss. N || 17 τι alt. om. Mb || 19 τὸ κοινώνια om. Mb | ὄσαι Mb | ἔμμελέστεραι] -τερον R Ma, sed R ss. αἱ | ἐπειδὴ] ἐπειδὲ Va || 20 διάργυρον ex -ων Pa | τὸ διαστ- . . . 21 διάργυρων mg. N || 21 ἀλλήλους

δξυτέρου ή ἀνάπαλιν καὶ κατὰ τὸ ἔξης ὄμοιώς. κατὰ μελοποιίαν δὲ γίνεται,
 δταν ἐκ διασταλτικοῦ ξήθους εἰς συσταλτικὸν ἢ εἰς ἡσυχαστικόν, ἢ ἔξης ξησυχαστι-
 κοῦ εἰς τι τῶν λοιπῶν ἡ μεταβολὴ γίγνοιτο. ἔστι δὲ διασταλτικὸν μὲν ξήθος
 μελοποιίας, δι' οὗ σημαίνεται μεγαλοπρέπεια καὶ διάρμα ψυχῆς ἀνδρῶδες καὶ
 πράξεις ἥρωικαὶ καὶ πάθη τούτοις οίκεῖα χρῆται δὲ τούτοις μάλιστα μὲν ἡ τραγῳδία καὶ τῶν λοιπῶν δσα τούτου ἔχεται τοῦ χαρακτῆρος· συσταλτικὸν δέ,
 δι' οὗ συνάγεται ἡ ψυχὴ εἰς ταπεινότητα καὶ ἀνανδρον διάθεσιν· ἀρμόσει δὲ τὸ τοιοῦτον κατάστημα τοῖς ἐρωτικοῖς πάθεσι καὶ θρήνοις καὶ οἴκτοις καὶ τοῖς παραπλησίοις ἡσυχαστικὸν δὲ ξήθος ἔστι μελοποιίας, ἣ πρέπεται ἥρεμότης ψυχῆς καὶ κατάστημα ἐλευθέριόν τε καὶ εἰρηνικόν· ἀρμόσουσι δὲ αὐτῷ ὅμινος, τοιαῖνες, ἐγκώμια, συμβουλαῖ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. ||

Τέλος τοῦ πρώτου βιβλίου.

alt. om. Va || 2 sq. διασταλτικοῦ (-χὸν) scripsi cum Wall. et Jano pro διαστηματικοῦ etc., quod habent codd. omnes; cf. 362, 19 et Cleon. p. 206, 3; A.Q. W.-J. p. 30, 13 scr. -στατικήν (= disintegrating (?)) cf. L.S.J. s.v.) | συσταλτικὸν] συστηματικὸν Pa || 3 τι] τὸ Mb N | γίγνοιτο] γένοιτο N | διασταλτικὸν (vide supra) διαστηματικὸν codd., sed -τίκου Am || 4 μελοπ... H Mc Li || 5 δὲ τούτοις] δὲ τούτοις N | 6 λοιπῶν om.